

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης,
Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης

ΟΔΗΓΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

Ειδικότητα: Τέχνη τοιχογραφίας

Κωδικός: 24-01-05-0

ΣΑΕΚ

Ημερομηνία Έκδοσης
Σεπτέμβριος 2024

Συγγραφή Οδηγού Κατάρτισης
στην Ειδικότητα:
«Τέχνη Τοιχογραφίας»

Συγγραφική ομάδα

ΕΛΕΥΘΕΡΙΑ ΜΑΥΡΟΜΑΤΗ

ΔΙΚΟΥ ΧΡΙΣΤΙΝΑ

ΔΙΑΓΚΟΥ ΕΥΑΓΓΕΛΙΑ

Σύμβουλος μεθοδολογίας ανάπτυξης
του οδηγού κατάρτισης

ΚΑΤΣΙΝΙΚΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Το περιεχόμενο του Οδηγού Κατάρτισης της ειδικότητας διαμορφώθηκε από τη συγγραφική ομάδα με βάση μεθοδολογικές προδιαγραφές και ειδικά πρότυπα που επεξεργάστηκε το ΚΑΝΕΠ-ΓΣΕΕ στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)¹» [κωδικός ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281] του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020», που υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων, και ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρος της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ, καθώς και από τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ).

¹ Όπου αναφέρεται ο όρος «Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης» ή το αρκτικόλεξο «Ι.Ε.Κ.», νοούνται οι Σχολές Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης ή το αρκτικόλεξο «Σ.Α.Ε.Κ.», αντίστοιχα παρ.2 άρθρο 3 του ν.5082/2024(Α' 9).

Περιεχόμενα

1. Πρόλογος	6
2. Εισαγωγή	7
Μέρος Α΄ – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	9
1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού	10
1.1 Τίτλος ειδικότητας	10
1.2 Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)	10
2. Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας	10
2.1 Ορισμός ειδικότητας	10
2.2 Αρμοδιότητες/Καθήκοντα	12
2.3 Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα	13
3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια προγράμματος κατάρτισης	17
3.1 Προϋποθέσεις εγγραφής	17
3.2 Διάρκεια προγράμματος κατάρτισης	18
4. Χορηγούμενοι τίτλοι – Βεβαιώσεις – Πιστοποιητικά	18
5. Κατατάξεις τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα	18
5.1 Κατάταξη στην ειδικότητα αποφοίτων άλλων ειδικοτήτων της ίδιας ομάδας προσανατολισμού	18
5.2 Κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης στην ειδικότητα	19
6. Πιστοποίηση αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΣΑΕΚ	19
7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων	19
8. Πιστωτικές μονάδες	20
9. Επαγγελματικά δικαιώματα	21
Μέρος Β΄ – ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ	23
1. Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας	24
2. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης	24
Μέρος Γ΄ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ & ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	30
Γ1 - ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	31
1. Ωρολόγιο Πρόγραμμα	31
2. Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης	34
2.1 ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄	34
2.1.Α. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ	34
2.1.Β. ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ	35

2.1.Γ. ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ Ι	36
2.1.Δ. ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ Ι	37
2.1.Ε. ΧΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ Ι	38
2.1.ΣΤ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΚΑΤΟΙΚΙΑ	39
2.2. ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄	41
2.2.Α. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ	41
2.2.Β. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ	42
2.2.Γ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΤΙΡΙΟ	43
2.2.Δ ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΙΙ	44
2.2.Ε ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ ΙΙ	46
2.2. ΣΤ. ΧΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΙΙ	47
2.3. ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄	48
2.3.Α. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ	48
2.3.Β ΑΓΓΛΙΚΑ - ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ	49
2.3.Γ. ΔΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΕΧΝΗ	50
2.3.Δ. ΜΕΤΡΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ	51
2.3.Ε. ΑΠΟΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ AUTOCAD	53
2.3.ΣΤ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ	54
2.3.Ζ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ	55
2.3.Η. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ	57
2.4. ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄	58
2.4.Α. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΚΟΝΑΣ-PHOTOSHOP	58
2.4.Β. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ (STREET ART)	59
2.4.Γ. ΚΩΔΙΚΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ	60
2.4.Δ. ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ)	62
2.4.Ε. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΧΗΜΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ	64
Γ2 - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ	66
1. Αναγκαίος και Επιθυμητός Εξοπλισμός & Μέσα Διδασκαλίας	66
2. Διδακτική Μεθοδολογία	67
3.1. Βασικοί Κανόνες Υγείας και Ασφάλειας	69
3.2. Μέσα ατομικής προστασίας	69
Μέρος Δ΄ – ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	70
2.1 Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης	73
2.2 Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου/ης/	73

2.3 Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης	74
3. Οδηγίες για τους εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης	79
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Προφίλ εκπαιδευτών/τριών	93
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	102
A. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα	103
B. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης	106
Γ. Σχετική εθνική νομοθεσία	108

1. Πρόλογος

Ο Οδηγός Κατάρτισης της ειδικότητας «Τέχνη Τοιχογραφίας» αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «ΔΙΑΜΟΡΦΩΣΗ ΟΔΗΓΩΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΩΝ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ (ΙΕΚ)» [κωδικός ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281] του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση 2014-2020», που υλοποιήθηκε από σύμπραξη των κοινωνικών εταίρων, και ειδικότερα από το ΚΑΝΕΠ/ΓΣΕΕ (επικεφαλής εταίρος της κοινοπραξίας), το ΙΝΕ/ΓΣΕΕ, το ΙΜΕ/ΓΣΕΒΕΕ, το ΚΑΕΛΕ/ΕΣΕΕ, το ΙΝΣΕΤΕ, καθώς και από τον ΕΟΠΠΕΠ, και συγχρηματοδοτήθηκε από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ).

Το έργο αυτό αποτέλεσε μια ολοκληρωμένη παρέμβαση για τη βελτίωση και ενίσχυση του θεσμού της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης σε μια περίοδο κατά την οποία, περισσότερο από ποτέ, το αίτημα της διασύνδεσής του με την αγορά εργασίας είναι επιτακτικό και επίκαιρο. Ιδιαίτερα, μετά τη μακρά περίοδο οικονομικής κρίσης και ύφεσης την οποία αντιμετώπισε η ελληνική κοινωνία αλλά και τις συνέπειες από την πανδημική κρίση Covid-19, οι αναδυόμενες προκλήσεις καθιστούν αναγκαία στοχευμένα μέτρα εκσυγχρονισμού του. Το συγκεκριμένο έργο αποτέλεσε συστηματική προσπάθεια αντιμετώπισης χρόνιων αδυναμιών του πεδίου, αναβάθμισης του επιπέδου των παρεχόμενων γνώσεων, των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων, καθώς και βελτίωσης των μαθησιακών αποτελεσμάτων που απορρέουν από την επαγγελματική κατάρτιση σε συγκεκριμένες ειδικότητες.

Καθώς εμπερικλείει μια καινοτομική δέσμη αλληλοσυμπληρούμενων δράσεων, μεθόδων και πρακτικών, επιδίωξε να συμβάλει με πολλαπλασιαστικό τρόπο στην ενίσχυση της ποιότητας και της αποτελεσματικότητας του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Ειδικότερα, στο πλαίσιο του έργου:

- Διεξήχθη ποιοτική έρευνα με στόχο τη διερεύνηση των χαρακτηριστικών και της δυναμικής που διέπει το πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στη χώρα μας και στον ευρωπαϊκό χώρο, με στόχο τη διαμόρφωση σχετικών προτάσεων πολιτικής.
- Αναπτύχθηκαν:
  - Επικαιροποιημένοι «οδηγοί κατάρτισης» για 130 ειδικότητες αρχικής κατάρτισης.
  - Αντίστοιχα εκπαιδευτικά εγχειρίδια, για την υποστήριξη της κατάρτισης/εκπαίδευσης των σπουδαστών.
  - Συναφείς τράπεζες θεμάτων για κάθε ειδικότητα.
- Το σύνολο των παραπάνω στηρίχθηκε σε ένα ενιαίο μεθοδολογικό πλαίσιο, μέσω του οποίου επιδιώχθηκε η σύνδεση της κοινωνικής εμπειρίας της εργασίας, της εκπαίδευσης και της πιστοποίησής της, λαμβάνοντας υπόψη του το ισχύον θεσμικό πλαίσιο, καθώς και τις ιδιαιτερότητες του πεδίου της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.
- Τέλος, με γνώμονα την ενίσχυση της θετικής επένεργειας του έργου σε θεσμικό επίπεδο, αναπτύχθηκε μια μεθοδολογία ευέλικτης τακτικής περιοδικής επανεξέτασης και επικαιροποίησης των περιεχομένων των Οδηγών Κατάρτισης, των Εγχειριδίων και των Τραπεζών Θεμάτων, έτσι ώστε αυτά να βρίσκονται –κατά το δυνατόν– σε αντιστοιχία με τα νέα τεχνολογικά, οργανωσιακά, εργασιακά, περιβαλλοντικά, κοινωνικά και οικονομικά δεδομένα και τις ανάγκες της αγοράς εργασίας και των εκπαιδευομένων.

2. Εισαγωγή

Στόχος του παρόντος εγχειριδίου είναι η περιγραφή των εκπαιδευτικών και λοιπών προδιαγραφών υλοποίησης ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης στην ειδικότητα «Τέχνη Τοιχογραφίας» και η ενημέρωση του συνόλου των συντελεστών του, λαμβάνοντας υπόψη τα περιεχόμενα των καθηκόντων και τις ιδιαιτερότητές της, καθώς και τους ισχύοντες θεσμικούς περιορισμούς στο πεδίο.

Απευθύνεται κυρίως στα στελέχη σχεδιασμού, στους/στις εκπαιδευτές/τριες των προγραμμάτων, καθώς και στους σχετικούς φορείς υλοποίησής τους – στα Ινστιτούτα Επαγγελματικής Κατάρτισης. Επιπλέον, αποτελεί ένα χρήσιμο εγχειρίδιο για τους/τις καταρτιζόμενους/ες αλλά και για το σύνολο των υπόλοιπων δυνάμει συντελεστών ενός προγράμματος αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης, ιδιαίτερα για όσους/ες συμμετέχουν στην υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.

Ο Οδηγός αυτός αποτελεί μια συστηματική βάση η οποία περιλαμβάνει σημαντικές πληροφορίες για την κατανόηση του ίδιου του πεδίου της συγκεκριμένης ειδικότητας αλλά και των απαραίτητων προϋποθέσεων για τον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την αξιολόγηση ενός οποιουδήποτε προγράμματος που στοχεύει στην ποιοτική και αποτελεσματική κατάρτιση μιας ομάδας εκπαιδευομένων.

Στην κατεύθυνση αυτή, για το κάθε πρόγραμμα αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης το οποίο δύναται να υλοποιηθεί, είναι απαραίτητο να ληφθούν συστηματικά υπόψη τα εκπαιδευτικά περιεχόμενα αλλά και οι μεθοδολογικές προδιαγραφές που περιλαμβάνονται.

Ειδικότερα, ο Οδηγός Κατάρτισης αποτελείται από τέσσερα (Α'-Δ') Μέρη.

- Το Μέρος Α' παρέχει όλες τις πληροφορίες που αφορούν την περιγραφή της ειδικότητας, τόσο ως ενεργό πεδίο εργασιακής εμπειρίας όσο και ως πεδίο υλοποίησης σχετικών προγραμμάτων αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης.

Περιλαμβάνει την περιγραφή της ειδικότητας, των βασικών εργασιακών καθηκόντων της, των προοπτικών απασχόλησης σε αυτήν, τη σχετική νομοθεσία και τα αναγνωρισμένα επαγγελματικά της δικαιώματα, τις ισχύουσες αντιστοιχίσεις της, τις προϋποθέσεις εγγραφής και τη διάρκεια κατάρτισης των υλοποιούμενων προγραμμάτων, τις κατατάξεις εγγραφής άλλων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα, καθώς και την κατάταξη του προγράμματος στο Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων, συνοδευόμενα από την παράθεση προτεινόμενων πηγών πληροφόρησης για την ειδικότητα.

- Το Μέρος Β' επικεντρώνεται στον καθορισμό των ευρύτερων αλλά και των επιμέρους Ενοτήτων προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων του προγράμματος κατάρτισης.

Αναφέρεται στις δραστηριότητες που θα είναι σε θέση να επιτελέσουν οι καταρτιζόμενοι/-ες μετά το πέρας της συνολικής κατάρτισής τους στη συγκεκριμένη ειδικότητα.

- Το Μέρος Γ' εστιάζεται στο περιεχόμενο και στη διάρθρωση του προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης, καθώς και στις εκπαιδευτικές προδιαγραφές της υλοποίησής του.

Περιλαμβάνει το ωρολόγιο πρόγραμμα, καθώς και την περίληψη, τους εκπαιδευτικούς στόχους και τις ώρες διδασκαλίας ανά εβδομάδα της κάθε μαθησιακής ενότητας. Επιπλέον, αναφέρεται σε μια σειρά άλλων προδιαγραφών, όπως στον αναγκαίο εξοπλισμό, στους απαραίτητους κανόνες υγείας και ασφάλειας, στην προτεινόμενη διδακτική μεθοδολογία.

- *Το Μέρος Δ' εστιάζεται στην περιγραφή του περιεχομένου, των χαρακτηριστικών και των προδιαγραφών υλοποίησης της πρακτικής άσκησης.*

Περιλαμβάνεται η περιγραφή του θεσμού της πρακτικής άσκησης και παρέχονται χρήσιμες οδηγίες για τους/τις καταρτιζόμενους/-ες, τους εργοδότες και τους/τις εκπαιδευτές/-τριες στον χώρο εργασίας. Στα περιεχόμενα συγκαταλέγονται, επίσης, οι ενότητες μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης.

Τέλος, στο παράρτημα του Οδηγού Κατάρτισης περιλαμβάνεται το προσήκον, ανά μαθησιακή ενότητα, προφίλ εκπαιδευτών.

Οι Οδηγοί Κατάρτισης ολοκληρώθηκαν σε συνεργασία με τη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης και ιδιαίτερα με τους Όλγα Καφετζοπούλου, Δημήτρη Σουλιώτη και Αθανάσιο Τσαγκατάκη. Στηρίχθηκαν σε ένα σύνολο πηγών και κειμένων αναφοράς, συμπεριλαμβανομένων των προηγούμενων Οδηγών Κατάρτισης (σπουδών) των ειδικοτήτων, καθώς και σε μια ειδικά προσαρμοσμένη Μεθοδολογία Ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης. Για τη σύνταξή τους συνεργάστηκαν οι Ρένα Βαρβιτσιώτη, Χρήστος Γούλας, Ελένη Θεοδωρή, Ιάκωβος Καρατράσογλου, Κωνσταντίνος Μαρκίδης, Δέσποινα Μπαμπανέλου και Παναγιώτης Νάτσης.

Μέρος Α' – ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. Τίτλος της ειδικότητας και ομάδα προσανατολισμού

1.1 Τίτλος ειδικότητας

«Τέχνη Τοιχογραφίας»²

1.2 Ομάδα προσανατολισμού (επαγγελματικός τομέας)

Η Ειδικότητα «Τέχνη Τοιχογραφίας» αποτελεί μέρος της Ομάδας Προσανατολισμού «Εφαρμοσμένων Τεχνών και Καλλιτεχνικών Σπουδών» και ανήκει στον «Τομέα Καλλιτεχνικών Σπουδών και Εφαρμοσμένων Τεχνών».

2. Συνοπτική περιγραφή ειδικότητας

2.1 Ορισμός ειδικότητας

Υπό τον όρο τεχνικός της ειδικότητας «Τέχνη Τοιχογραφίας» συμπεριλαμβάνεται ο κάτοχος διπλώματος της ειδικότητας, εξειδικευμένος τεχνικός ο οποίος έχοντας τη θεωρητική και τεχνική κατάρτιση της τέχνης της τοιχογραφίας, την τεχνογνωσία στα υλικά της τοιχογραφίας και την ικανότητα εφαρμογής τους με την επιλογή της κατάλληλης μεθοδολογίας, μπορεί να δημιουργεί τοιχογραφίες και αντίγραφα τοιχογραφιών. Εργάζεται στο δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα, συνθέτει και αναπτύσσει την σχεδιαστική ιδέα της τοιχογραφίας για ένα χώρο, σχεδιάζει και παρουσιάζει το τελικό έργο της τοιχογραφίας, οργανώνει και προμηθεύεται τα υλικά και τον εξοπλισμό, γνωρίζει τον χειρισμό των εργαλείων και λαμβάνει μέτρα ασφαλούς αποθήκευσης, εφαρμόζει τη μελέτη και τα υλικά, ελέγχει, επιβλέπει και παραδίδει το έργο, δημιουργεί αντίγραφο τοιχογραφίας. Επίσης ο τεχνικός τοιχογραφίας αναφέρεται ως ο ζωγράφος τοιχογραφιών σε μεγάλες επιφάνειες (τοίχους, οροφές) αλλά και σε επιφάνειες επίπλων και λοιπών επιφανειών³.

Ειδικότερα, ο τοιχογράφος (τεχνικός τοιχογραφίας) γνωρίζει την ιστορία της τοιχογραφίας από την αρχαιότητα έως σήμερα (αρχαία τοιχογραφία, βυζαντινή εντοιχία εικόνα, λαϊκή, ιστορική και σύγχρονη τοιχογραφία) καθώς και τις τεχνικές και τα υλικά που χρησιμοποιήθηκαν ανά περιόδους (αρχαιότητα, μεσαίωνα, αναγέννηση, σύγχρονη), για τη δημιουργία τοιχογραφιών. Κατανοεί τις βασικές περιόδους και τα κινήματα - ρεύματα της ιστορίας της τέχνης, και εμπνέεται από τα ιστορικά έργα και από τη σύγχρονη εικαστική δημιουργία για τη δημιουργία τοιχογραφίας. Οργανώνει τους χώρους εργασίας, γνωρίζει και προμηθεύεται τα υλικά και τον εξοπλισμό του εργαστηρίου, γνωρίζει τον χειρισμό των εργαλείων και λαμβάνει μέτρα ασφαλούς χρήσης και αποθήκευσης. Δημιουργεί τα κατάλληλα υποστρώματα, την προετοιμασία και την τοιχογραφία ή, ενίοτε, επιβλέπει την ομάδα εργασίας του ή συμμετέχει στον προγραμματισμό και την εκτέλεση των εργασιών για την άρτια υλοποίηση ενός έργου τοιχογραφίας. Συγκεκριμένα, σχεδιάζει την τοιχογραφία, κατασκευάζει τα αναγκαία υποστρώματα, αναμιγνύει και εφαρμόζει τα χρώματα και τα

² Ν. 4186/2013 (ΦΕΚ 193/Α/17-9-2013)

³ Η ιστοσελίδα δεν αποτελεί επίσημη σελίδα κρατικού φορέα, <http://www.epagelmata.com/%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%AC%CF%86%CE%BF%CF%82>.

υλικά με παραδοσιακές (fresco – secco, demi secco κλπ.) ή σύγχρονες (paste up, stencil, μικτές κλπ.) τεχνικές και δημιουργεί έργα τέχνης (τοιχογραφίες, οροφωγραφίες, διακόσμηση επίπλων και σκευών) κατά παραγγελία ή κατά βούληση.

Η δημιουργία έργων τοιχογραφίας από τον/την Τεχνικό Τοιχογραφίας, στο χώρο στον οποίον εργάζεται (ιδιωτικό ή δημόσιο κτίριο, σύγχρονος ναός, δημόσιος χώρος, εργαστήριο αντιγράφων τοιχογραφίας κλπ.) έχει ως σκοπό διατήρηση των αρχαίων τεχνικών τοιχογραφίας, την ανάδειξη της πολιτιστικής κληρονομιάς της τέχνης της ζωγραφικής του τοίχου και την προώθηση των σύγχρονων τεχνικών τοιχογραφίας, πάντα σύμφωνα με τις απαιτήσεις και τις ανάγκες των κτιρίων, των δημοσίων χώρων και των οικιστικών συνόλων αλλά και σε συνάρτηση με την προκαθορισμένη αξιολόγηση των αισθητικών απαιτήσεων των ιδιοκτητών των κτιρίων.

Ο/Η Τεχνικός Τοιχογραφίας (Mural painter, Constructor Painter⁴ ή εναλλακτικά Muralist⁵ ή Commercial Painter) είναι υπεύθυνος/-η για την εκτέλεση των εργασιών ζωγραφικής μεγάλων επιφανειών κτιρίων και η ειδικότητα αποτελεί τμήμα του επαγγέλματος του/της Ζωγράφου και του/της Διακοσμητή/-τριας. Το Esco δεν δίνει σχετική περιγραφή⁶.

Τα προτεινόμενα επίπεδα επαγγελματικής ιεραρχίας στο επάγγελμα του /της Τεχνικού Τοιχογραφίας είναι τα εξής:

1. Εικαστικοί Ανώτατων Σχολών

1.1. Ζωγράφος (Painter) απόφοιτος/-η Σχολών Καλών Τεχνών τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ημεδαπής και ισότιμων και αντίστοιχων σχολών της αλλοδαπής.

1.2. Αρχιτέκτονας/ Διακοσμητής Εσωτερικού Χώρου (Interior Architect/Decorator) απόφοιτος/-η Τμήματος Διακοσμητικής ή Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης της ημεδαπής και ισότιμων και αντίστοιχων σχολών της αλλοδαπής⁷.

1.3. Ζωγράφος Fresco τριτοβάθμιας εκπαίδευσης⁸ ισότιμων και αντίστοιχων σχολών της αλλοδαπής.

---

⁴ Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό ευρετήριο Ευρωπαϊκής Ταξινόμησης Ικανοτήτων, Δεξιοτήτων και Επαγγελματών Esco υπάρχει ο painter και τα σχετικά επαγγέλματα, Esco, 7131 -painters and related workers (1) και ο varnisher και τα σχετικά επαγγέλματα, Esco, 7132 (2). Στενότερη κατηγορία επαγγέλματος του painter θεωρείται ο construction painter, Esco 7131.1 (3), ο οποίος χειρίζεται τα διάφορα υλικά και εργαλεία (βούρτσες, σπρέι και ρόλερς) για τη δημιουργία έργων με διακοσμητικό αποτέλεσμα στα κτίρια.

(1) <https://esco.ec.europa.eu/en/classification/occupation?uri=http://data.europa.eu/esco/isco/C7131>,

(2) <https://esco.ec.europa.eu/en/classification/occupation?uri=http://data.europa.eu/esco/isco/C7132>,

(3) <https://esco.ec.europa.eu/en/classification/occupation?uri=http://data.europa.eu/esco/isco/C7132>.

⁵ Σύμφωνα με το site onlinedegree.com, «A muralist is responsible for creating original works of art utilizing different kinds of media and techniques, for creative expression as desired. To be in this industry, one has to be comfortable working on indoor and outdoor surfaces», <https://www.onlinedegree.com/careers/arts-design-entertainment/muralist/>.

⁶βλ. ταξινόμηση επαγγελματών σύμφωνα με την Ευρωπαϊκή ένωση, https://esco.ec.europa.eu/el/classification/occupation_main.

⁷ Το επάγγελμα του Αρχιτέκτονα/ Διακοσμητή εσωτερικού Χώρου αποτελεί επάγγελμα, το οποίο στην Ελλάδα ασκείται νόμιμα μέσω βασικού τίτλου σπουδών Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, που διαθέτουν απόφοιτοι προερχόμενοι από: 1. το Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής (ΠΑΔΑ) και του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος, 2. Το Τμήμα Εσωτερικής Αρχιτεκτονικής, Διακόσμησης και Σχεδιασμού Αντικειμένων του πρώην Τεχνολογικού Εκπαιδευτικού Ιδρύματος (ΤΕΙΑ).

⁸βλ. για πχ. την Ακαδημία Τέχνης της Κίνας, https://chiaa.studyandworkinchina.com/Courses_Detail/46897.

2. Τεχνικός Τοιχογραφίας (Mural painter, Constructor Painter ή εναλλακτικά Commercial Painter) απόφοιτος δημόσιου ή ιδιωτικού Ινστιτούτου Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ).
3. Τεχνίτης Αγιογράφος Εικόνων και Τοιχογραφιών απόφοιτος Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ)/ΥΠΑΙΠΘ/Τομέας Εφαρμοσμένων Τεχνών⁹.
4. Muralist απόφοιτος σχολείων εξωτερικού ή κολλεγίων ημεδαπής ή εξωτερικού, βλ. σχολείο τοιχογραφίας Λονδίνου, <https://www.isomuralism.org/>.
5. Στις Επαγγελματικές Σχολές ΕΠΑΣ/ΔΥΠΑ(πρώην ΟΑΕΔ)¹⁰ δεν υφίσταται η ειδικότητα.
6. Στα Επαγγελματικά λύκεια δεν υφίσταται η ειδικότητα, <https://edu.klimaka.gr/sxoleia/epaggelmatika/229-epal-kykloi-tomeis-eidikothtes>.

2.2 Αρμοδιότητες/Καθήκοντα

Ο/Η απόφοιτος της ειδικότητας «Τέχνη Τοιχογραφίας» ασκεί (ενδεικτικά και όχι περιοριστικά) τις παρακάτω αρμοδιότητες/ καθήκοντα, σε συνεργασία και υπό την επίβλεψη του υπεύθυνου μελέτης ή του επιβλέποντα μηχανικού, ή ανεξάρτητα:

- Γνωρίζει και εμπνέεται από την ιστορία της τέχνης και της τοιχογραφίας
- Προσδιορίζει τις βασικές πληροφορίες του έργου.
- Παρουσιάζει και εκπονεί τα σχέδια (προσχέδιο και τελικό σχέδιο) και προτείνει την υλοποίηση του έργου.
- Εφαρμόζει τις αναγκαίες μεθόδους και τεχνικές για την οπτικοποίηση του σχεδίου της τοιχογραφίας.
- Εντοπίζει και καταγράφει τις ανάγκες του χώρου εργασίας για υλικά, εργαλεία και χημικές ουσίες.
- Ελέγχει και μεριμνά για την προμήθεια των υλικών/ εργαλείων και χημικών ουσιών ζωγραφικής σε κτίρια.
- Γνωρίζει τις συνθήκες διατήρησης και λαμβάνει μέτρα ασφαλούς αποθήκευσης των υλικών, των χημικών ουσιών και των εργαλείων συντήρησης.
- Λαμβάνει ειδικά μέτρα προστασίας κατά τη διάρκεια εργασίας στο εργοταξιακό περιβάλλον.
- Εφαρμόζει τη μελέτη της σύγχρονης τοιχογραφίας.
- Ελέγχει, επιβλέπει και παραδίδει το έργο τοιχογραφίας.

⁹ Η ειδικότητα Αγιογράφος βυζαντινών εικόνων και τοιχογραφιών ΙΕΚ τοποθετείται σύμφωνα με τον ΕΟΠΠΕΠ ως ειδικότητα στα διπλώματα επαγγελματικής ειδικότητας, εκπαίδευσης και κατάρτισης στο επίπεδο 5, ακολουθώντας την ευρωπαϊκή οδηγία <https://proson.eoppep.gr/el/qualifications/Details/1291>. Επίσης στο συμπλήρωμα πιστοποιητικού euorpass, αναφέρεται ο τίτλος ΙΕΚ, https://europass.eoppep.gr/wp-content/uploads/pdfs/greek/Agiografos_el.pdf. Το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, στην Επαγγελματική Εκπαίδευση, το αναφέρει ως ειδικότητα ΕΠΑΛ, <https://www.minedu.gov.gr/texniki-ekpaideusi-2/stoixeia-epal-p-epal-ek/perigrifi-tomeon-eidikotiton/tomeas-efarmosmenon-texnon>.

¹⁰ ΕΠΑΣ, Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (ΔΕ). Οι σχολές ΕΠΑΣ ανήκουν πλέον στη Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης ΔΥΠΑ, Η ΔΥΠΑ βρίσκεται υπό την εποπτεία του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων, <https://www.alfavita.gr/ekpaideysi/211371-i-metexelixa-toy-palaioy-tel-sto-simerino-epal>, http://mathitia.oaed.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=76&Itemid=513&lang=el.

- Επιμελείται, τροποποιεί και επιδιορθώνει ένα υφιστάμενο σύγχρονο έργο τοιχογραφίας (όταν δεν είναι μνημείο και δεν προστατεύεται από την αρχαιολογική νομοθεσία¹¹).
- Αναγνωρίζει και κατανοεί τον τρόπο δημιουργίας ενός αντιγράφου τοιχογραφίας.
- Προσδιορίζει τον τρόπο δημιουργίας του αντιγράφου της τοιχογραφίας και το δημιουργεί.

2.3 Προοπτικές απασχόλησης στον κλάδο ή τομέα

Ο/Η κάτοχος διπλώματος της ειδικότητας «Τέχνη Τοιχογραφίας» μπορεί να εργαστεί στον δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα. Μπορεί να εργαστεί ως ελεύθερος επαγγελματίας, να έχει δικό του εργαστήριο τοιχογραφίας, να αναλάβει έργα κατ' αποκοπή σε ιδιωτικά και δημόσια έργα ή να εργαστεί ως υπάλληλος σε φορείς με ανάλογο αντικείμενο. Η εργασία του γίνεται υπό την εποπτεία του υπεύθυνου μελέτης, μηχανικού ή αρχιτέκτονα εσωτερικής αρχιτεκτονικής, πανεπιστημιακής ή τεχνολογικής εκπαίδευσης, όσον αφορά στους δημόσιους φορείς, είτε στο εργαστήριο τοιχογραφιών κάποιου φορέα ή ιδιώτη, είτε ιδιωτικά κατά τη διάρκεια των εργασιών ιδιωτικών έργων, χωρίς εποπτεία και κατά τη διάρκεια φεστιβάλ, events, συνεργειών κλπ. Μπορεί να εργάζεται ατομικά ή σε συνεργασία με άλλους ειδικούς. Το ωράριο εργασίας είναι συνήθως σταθερό. Σε περίπτωση, όμως, που έχει συμφωνήσει να παραδοθεί κάποια δουλειά σε συγκεκριμένο χρονικό διάστημα θα πρέπει να εργασθεί σε εντατικούς ρυθμούς. Ειδικότερα οι προοπτικές απασχόλησης του/της Τεχνικού τοιχογραφίας έχουν διαμορφωθεί όπως αποτυπώνονται στον παρακάτω πίνακα ως εξής:

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ¹²	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ/ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ΠΛΑΙΣΙΟ/ ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ	ΤΡΟΠΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
Υπουργείο Πολιτισμού, Κεντρική Υπηρεσία ¹³	Γενική Διεύθυνση Σύγχρονου Πολιτισμού/ Διεύθυνση Εικαστικών, Αρχιτεκτονικής, Φωτογραφίας και Μουσείων Σύγχρονου	Αντικείμενο του Τμήματος ¹⁴	Μέσω πρόσληψης από τον Δημόσιο φορέα

¹¹ Ο Ν. 3028/2002 όπως ισχύει σήμερα, μετά τη θέσπιση του Ν.4761/2020, με τις τελευταίες αλλαγές από το Ν. 5043/2023).

¹² Σε οποιαδήποτε Υπηρεσιακή μονάδα προκηρύσσεται θέση της ειδικότητας και κυρίως στις αναφερόμενες Διευθύνσεις και τα αντίστοιχα Τμήματα.

¹³ Για περισσότερες πληροφορίες δείτε το οργανόγραμμα του ΥΠΠΟΑΘ, <https://www.culture.gov.gr/el/ministry/SitePages/structure.aspx>.

¹⁴ Για τις αρμοδιότητες του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών, Αρχιτεκτονικής, Φωτογραφίας και Σχεδίου της Διεύθυνσης Εικαστικών, Αρχιτεκτονικής, Φωτογραφίας και Μουσείων Σύγχρονου Πολιτισμού του Υπουργείου Πολιτισμού, βλ. <https://www.culture.gov.gr/el/ministry/SitePages/viewyphresia.aspx?iID=2456>.

	Πολιτισμού/ Τμήμα Εικαστικών Τεχνών, Αρχιτεκτονικής, Φωτογραφίας και Σχεδίου		
Υπουργείο Πολιτισμού, Κεντρική Υπηρεσία	Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς /Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς /Τμήμα Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Διαπολιτισμικών Θεμάτων	Αντικείμενο του Τμήματος ¹⁵	Μέσω πρόσληψης από τον Δημόσιο φορέα
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κυρίως Δήμοι της Ελληνικής Επικράτειας		Προγράμματα Δημοσίων τοιχογραφιών, φεστιβάλ ¹⁶ , δράσεις ¹⁷ , σχολεία και τοιχοί δημοτών ¹⁸	Κατόπιν προσκλήσεως ή ανάθεσης ή διαγωνισμού για την εκπόνηση έργου
Πρεσβείες και Μορφωτικά Ινστιτούτα πρεσβειών ¹⁹			Κατόπιν προσκλήσεως, ανάθεσης ή υποστήριξης για την εκπόνηση έργου

¹⁵ Για τις αρμοδιότητες του Τμήματος Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Διαπολιτισμικών Θεμάτων βλ. <https://www.culture.gov.gr/el/ministry/SitePages/viewyphresia.aspx?iID=1727>.

¹⁶ Βλ. Δήμος Χαλανδρίου, <https://www.mynews.gr/athina-1o-festival-technis-dromoy-sto-chalandri-street-art-graffiti-kai-moysiki/>,

¹⁷ Βλ. Δήμος Μονεμβασιάς, <https://monemvasia.gov.gr/%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AF%CE%B1-graffiti-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%AD%CE%BE%CF%89-%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BC%CE%BF%CE%BD%CE%B5%CE%BC/>.

¹⁸ Βλ. Δήμος Αθηναίων, <https://www.lifo.gr/now/athens/stihoi-toy-andrea-kalboy-se-toihografia-poy-kosmei-18o-eniaio-lykeio-athinon>.

¹⁹ Βλ. Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο, https://iicatene.esteri.it/iic_atene/el/gli_eventi/calendario/2023/07/shooting-stars-installazione-artistica.html.

Πανεπιστήμια ²⁰ της Ελληνικής Επικράτειας		Προγράμματα ²¹ και δράσεις εξωστρέφειας ²²	Κατόπιν προσκλήσεως, για την εκπόνηση έργου
Εθνικές και κρατικές Βιβλιοθήκες και Αναγνωστήρια ²³		Προγράμματα και δράσεις εξωστρέφειας	Κατόπιν προσκλήσεως ή ανάθεσης ή διαγωνισμού για την εκπόνηση έργου ²⁴
Νομοθετικά σώματα, Συλλογικά πολιτικά όργανα	Βουλή/ Εκδόσεων Ερευνών ²⁵ Τμήμα και	Φεστιβάλ και τοιχογραφίες δημόσιων φορέων ²⁶	Κατόπιν προσκλήσεως ή ανάθεσης ή διαγωνισμού για την εκπόνηση έργου, Εξωτερικοί (όψεις) τοίχοι δημοσίων φορέων
Εκκλησία, εκκλησιαστικές αρχές, ιδρύματα, ιεροί ναοί, ιερές μονές ²⁷		Αγιογράφηση, τοιχογράφηση εξωτερικών και εσωτερικών τοιχών και αποκατάσταση τοιχογραφιών ²⁸	Κατόπιν προσκλήσεως ή ανάθεσης ή διαγωνισμού για την εκπόνηση έργου
ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ		ΕΙΔΟΣ	

²⁰ βλ. Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, <https://www.uniwa.gr/to-panepistimio/>.

²¹ βλ. Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Πρόγραμμα «University Wall Art (UWA)», <https://www.uniwa.gr/announcements/drasesi-exostrefeias-kai-enischysis-tis-kallitechnikis-dimioyrgias-stoys-choroys-toy-panepistimioy-kai-ton-synergazomenon-foreon/>.

²² βλ. πρωτόκολλο συνεργασία Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και Συνηγούρου του Πολίτη – Ανεξάρτητη Αρχή, <https://www.uniwa.gr/announcements/drasesi-exostrefeias-kai-enischysis-tis-kallitechnikis-dimioyrgias-stoys-choroys-toy-panepistimioy-kai-ton-synergazomenon-foreon/>.

²³ βλ. Βιβλιοθήκη της Λιβαδειάς, <https://www.facebook.com/watch/?v=3979729525262>, Βιβλιοθήκη Wood Green στο Λονδίνο, <https://www.alamy.com/stock-photo/public-library-in-wood-green.html?sortBy=relevant>.

²⁴ Στη Βιβλιοθήκη της Λιβαδειάς ο τοιχογράφος εργάστηκε ως εμπνευστής – γκραφίτας και καθοδήγησε τα παιδιά στη δημιουργία τοιχογραφιών στους τοίχους της Βιβλιοθήκης. Επίσης στη δημόσια Βιβλιοθήκη στο προάστιο Wood Green του Λονδίνου δημιουργήθηκε τοιχογραφία σχετική με τη λειτουργία του κτιρίου, <https://eobserver.co.uk/12-news/london/1519-wood-green-8>.

²⁵ βλ. Κυπριακή Βουλή, <https://www.lifo.gr/tropos-zois/urban/o-ino-molis-egine-o-protos-street-art-kallitehnikis-pagkosmios-poy-eftiaxe-ergo-se>,

²⁶ βλ. κτίριο Κυπριακού Κοινοβουλίου, <https://avant-garde.com.cy/istories/to-kypriako-koinovoulio>.

²⁷ βλ. Εκκλησία Κρυόβρυσης Ιωαννίνων, όπου το 2008 τοιχογραφήθηκε με παραστάσεις από την καθημερινή ζωή των κατοίκων για την παραμυθία τους, <https://pilarinos.gr/el/toixografies/#close>, καθώς επίσης και την Παναγία Καταφυγιώτισσα στην Παλαιά Φώκαια με τοιχογραφίες του Δημήτρη Μυταρά, <https://www.noupeu.gr/noupeu-history/i-panagia-katafigiotissa-ine-ena-ergo-technis-stin-akrothalassia/>.

²⁸ Πρόκειται για μοντέρνες ή σύγχρονες τοιχογραφίες ναών, που δεν εντάσσονται σε μνημεία ή δεν είναι οι ίδιες μνημεία και δεν προστατεύονται από το Ν. 3028/2002, μετά τη θέσπιση του Ν.4761/2020, με τις τελευταίες αλλαγές από το Ν. 5043/2023, βλ. επίσης και εκκλησάκι της Αγίας Ματρώνας στην Κιουρά της Λέρου, https://www.travel.gr/arts_and_culture/kiouyra-tis-leroy-h-ekklisia-poy-agiogra/.

Ιδρύματα Κοινωφελή ιδρύματα ²⁹		Πολιτιστικά κτίρια, προγράμματα ³⁰	Ανάθεση έργου, συμπαραγωγές και επιτόπιες καλλιτεχνικές παρεμβάσεις στον δημόσιο χώρο ³¹
Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα		Συμμετοχή σε ευρωπαϊκούς στόχους και πρωτοβουλίες ³²	Ανάθεση έργου
Σύλλογοι ³³			Ανάθεση έργου
Επιχειρήσεις (μαγαζιά πώλησης διαφόρων ειδών, ξενοδοχεία, μπαρ)			Ανάθεση έργου
Ιδιώτες (οικίες, βίλες) ³⁴			Ανάθεση έργου
Γκαλερί ³⁵ , Δίκτυο γκαλερί με δημιουργία εκδηλώσεων ³⁶ και καλλιτεχνικά δίκτυα ³⁷		Φεστιβάλ και ετήσιες εκδηλώσεις, εκθέσεις	Συnergίες, συνεργασίες, παραγγελίες έργων
Ομάδες διοργάνωσης δράσεων πολιτισμού, μη κερδοσκοπικές		Θεσμοί πολιτισμού και εναλλακτικού τουρισμού	Συnergίες, συνεργασίες

²⁹ Βλ. Ίδρυμα Ονάση, <https://www.onassis.org/el/foundation/public-benefit-foundation>,

³⁰ Βλ. Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, Ίδρυμα Ονάση 2014, <https://www.lifo.gr/tropos-zois/urban/o-ino-molis-egine-o-protos-street-art-kallitehnis-pagkosmios-poy-eftiaxe-ergo-se> και πρόγραμμα «On Athens», <https://www.onassis.org/el/culture/onathens>.

³¹ Βλ. Ίδρυμα Ονάση, <https://www.onassis.org/el/culture/onathens>.

³² Βλ. Τράπεζα Πειραιώς, <https://www.iefimerida.gr/ellada/rapeza-peiraios-me-entyposiaki-toihografia-stinkardia-tis-athinas-eyasthitopoiei-gia-tis>.

³³ Βλ. Σύλλογος Ασθενών Ήπατος «Προμηθέας», <https://www.lifo.gr/tropos-zois/urban/o-ino-molis-egine-o-protos-street-art-kallitehnis-pagkosmios-poy-eftiaxe-ergo-se>.

³⁴ Βλ. οικία «Scord Art Gallery» στο Ψυρρή, <https://popaganda.gr/citylife/ena-trelo-trelo-spiti-stou-psiirri/>.

³⁵ Βλ. Sarri 12 Gallery, <https://www.athensvoice.gr/city-guide/place/320450/sarri12-gallery/>.

³⁶ Βλ. Arti Basel στο Μαϊάμι, <https://www.artsy.net/fair/art-basel-in-miami-beach-2013>.

³⁷ Βλ. Μικρό Παρίσι των Αθηνών, <https://www.allaboutfestivals.gr/festivals/to-%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CF%81%CF%8C-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B9-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CF%8E%CE%BD/>.

εταιρείες ³⁸ και ομάδες γκράφιτι ³⁹			
Εθελοντικές μη κερδοσκοπικές οργανώσεις ⁴⁰		Φεστιβάλ	Επιλογή μετά από αίτηση συμμετοχής, διοργάνωση του φεστιβάλ
Ιδιωτικό εργαστήριο τοιχογραφίας ⁴¹		Δημιουργία τοιχογραφιών	

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ειδικότητα του Τεχνικού Τοιχογραφίας στην Ελλάδα μέσω των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης δημιουργείται με τον παρόν Οδηγό, δεν υφίσταται θεσμικό πλαίσιο με συγκεκριμένες ρυθμίσεις που αφορούν την ειδικότητα. Εφόσον υπάρξει η ειδικότητα, οι απόφοιτοι της ειδικότητας οι οποίοι θα έχουν Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΣΑΕΚ στην ειδικότητα «Τέχνη Τοιχογραφίας» θα μπορούν να εργαστούν ως εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ01, όπως οι κατέχοντες Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΣΑΕΚ στην ειδικότητα «Αγιογράφος Βυζαντινών Εικόνων και Τοιχογραφιών» ή «Ειδικός Βυζαντινής Αγιογραφίας»⁴².

3. Προϋποθέσεις εγγραφής και διάρκεια προγράμματος κατάρτισης

3.1 Προϋποθέσεις εγγραφής

Προϋπόθεση εγγραφής των ενδιαφερομένων είναι να είναι κάτοχοι απολυτήριων τίτλων, εκπαιδευτικών μονάδων της δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ως ακολούθως: Γενικό Λύκειο (ΓΕΛ), Επαγγελματικό Λύκειο (ΕΠΑΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Λύκειο (ΤΕΛ), Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο (ΕΠΛ), Τεχνικό Επαγγελματικό Εκπαιδευτήριο (ΤΕΕ) Β' Κύκλου σπουδών, καθώς και οι ισότιμοι προς τους προαναφερόμενους τίτλους.

Οι γενικές προϋποθέσεις εγγραφής στα ΣΑΕΚ ρυθμίζονται στον εκάστοτε ισχύοντα «Κανονισμό Λειτουργίας Σχολών Ανώτερης Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΑΕΚ)».

³⁸ Βλ. την ομάδα Σπινθήρας και τη μη κερδοσκοπική Εταιρεία Ούριος Άνεμος καθώς και τη διοργάνωση του Stray Arti Festival, που διενεργείται κάθε χρόνο στη Σύρο, <https://www.strayartfestival.com/>.

³⁹ Βλ. UrbanAct, <https://www.mynews.gr/urbanact-ta-gekrafiti-poy-omorfainoyn-kai-zontaneyoyn-ti-fantasia-mas/>.

⁴⁰ Βλ. «Outta City Graffiti Fest 2023» στη Χαλκιδική, https://www.typosthes.gr/thessaloniki/halkidiki/323154_halkidiki-graffiti-artists-apo-ellada-kai-exoteriko-thadosoyn-hroma.

⁴¹ Βλ. εργαστήρι graffiti στην Τσεχία, <https://www.getyourguide.com/el-gr/praga-110/praga-praga-idiotiko-ergasterio-gkraphiti-t427573/>.

⁴² Βλ. για πχ. άρθρο για την προκήρυξη στελέχωσης εκκλησιαστικών σχολείων, <https://www.esos.gr/arhra/83360/prokirysi-gia-ti-stelehosi-ton-ekklisiastikon-sholeion>.

3.2 Διάρκεια προγράμματος κατάρτισης

Η επαγγελματική κατάρτιση στα Ι.Ε.Κ. ξεκινά κατά το χειμερινό ή εαρινό εξάμηνο, διαρκεί κατ' ελάχιστον τέσσερα (4) και δεν δύναται να υπερβαίνει τα πέντε (5) συνολικά εξάμηνα θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης συμπεριλαμβανομένης σε αυτά της περιόδου πρακτικής άσκησης ή μαθητείας.

Η συνολική διάρκεια της κατάρτισης που υλοποιείται στο Ι.Ε.Κ. είναι 1200 ώρες ενώ της πρακτικής άσκησης είναι 960 ώρες.

4. Χορηγούμενοι τίτλοι – Βεβαιώσεις – Πιστοποιητικά

Οι απόφοιτοι των ΣΑΕΚ μετά την επιτυχή ολοκλήρωση της κατάρτισής τους λαμβάνουν Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΒΕΚ) και μετά την επιτυχή συμμετοχή τους στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ λαμβάνουν Δίπλωμα Ειδικότητας της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης επιπέδου πέντε (5). Οι απόφοιτοι των ΣΑΕΚ οι οποίοι πέτυχαν στις εξετάσεις πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης που διενεργεί ο ΕΟΠΠΕΠ μέχρι την έκδοση του διπλώματος λαμβάνουν Βεβαίωση Πιστοποίησης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

5. Κατατάξεις τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην ειδικότητα

5.1 Κατάταξη στην ειδικότητα αποφοίτων άλλων ειδικοτήτων της ίδιας ομάδας προσανατολισμού

Η κατάταξη της συγκεκριμένης περίπτωσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α) και του άρθρου 8 της με Αριθμ. Κ5/160259/15-12-2021 (ΦΕΚ 5837/Β) απόφασης του Γενικού Γραμματέα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης.

Ειδικότερα: α) Οι κάτοχοι ΒΕΚ των ΣΑΕΚ και του Μεταλυκειακού Έτους-Τάξη Μαθητείας δύναται να κατατάσσονται σε συναφείς ειδικότητες των ΣΑΕΚ με απαλλαγή από τα μαθήματα τα οποία ήδη έχουν διδαχθεί ή κατατάσσονται σε εξάμηνο πέραν του Α' και σε συναφείς ειδικότητες ΣΑΕΚ σύμφωνα με τους Οδηγούς Κατάρτισης και ύστερα από έγκριση του Προϊσταμένου της Διεύθυνσης Εφαρμογής Επαγγελματικής Κατάρτισης της ΓΓΕΕΚΔΒΜ & Ν. Για τον λόγο αυτόν, υποβάλλουν σχετική αίτηση στο ΣΑΕΚ στο οποίο επιθυμούν να φοιτήσουν από την 1η έως την 15η Σεπτεμβρίου κάθε έτους, συνοδευόμενη από έγγραφο ταυτοποίησης και τη Βεβαίωση Επαγγελματικής Κατάρτισης που κατέχουν. β) Σε περίπτωση που ο υποψήφιος κατατάσσεται σε εξάμηνο που δεν λειτουργεί την τρέχουσα περίοδο κατάρτισης, διατηρεί το δικαίωμα εγγραφής στο εξάμηνο της ειδικότητας στην οποία κατατάχθηκε.

5.2 Κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης στην ειδικότητα

Η κατάταξη αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης πραγματοποιείται σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α).

Ειδικότερα: α) Η κατάρτιση των αποφοίτων της δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης (ΕΠΑΛ), καθώς και των κατόχων ισότιμων τίτλων επαγγελματικής εκπαίδευσης διαρκεί σε ΣΑΕΚ από δύο (2) μέχρι τρία (3) εξάμηνα, συμπεριλαμβανομένης σε αυτά περιόδου πρακτικής άσκησης ή μαθητείας, εφόσον πρόκειται για τίτλο σε ειδικότητα του επαγγελματικού τομέα από τον οποίο αποφοίτησαν από το ΕΠΑΛ ή ισότιμη δομή δευτεροβάθμιας επαγγελματικής εκπαίδευσης. β) Με απόφαση του Γενικού Γραμματέα ΕΕΚΔΒΜ & Ν (σύμφωνα με την παρ. 18, άρθρο 34 του Ν. 4763/2020) καθορίζονται οι αντιστοιχίες ανά ειδικότητα για την εγγραφή σε ΣΑΕΚ από ΕΠΑΛ και κάθε άλλο ειδικότερο θέμα.⁴³

6. Πιστοποίηση αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΣΑΕΚ

Η διαδικασία πιστοποίησης αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης αποφοίτων ΣΑΕΚ της ειδικότητας «Τέχνη Τοιχογραφίας» διενεργείται από τον ΕΟΠΠΕΠ σύμφωνα με το Ν.4763/20 (254 Α'). Το εξεταστικό σύστημα καθώς και η Τράπεζα Θεμάτων δύνανται να υιοθετούν τις αρχές του διεθνές προτύπου EN ISO/IEC 17024 ως προς την εγκυρότητα, την αξιοπιστία και την αντικειμενικότητα.

7. Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων

Το «Εθνικό Πλαίσιο Προσόντων» κατατάσσει τους τίτλους σπουδών που αποκτώνται στη χώρα σε οκτώ (8) επίπεδα. Το Δίπλωμα Επαγγελματικής Ειδικότητας, Εκπαίδευσης και Κατάρτισης που χορηγείται στους αποφοίτους ΣΑΕΚ έπειτα από πιστοποίηση αντιστοιχεί στο πέμπτο (5ο) από τα οκτώ (8) επίπεδα.

Τα επίπεδα των τίτλων σπουδών που χορηγούν τα ελληνικά εκπαιδευτικά ιδρύματα και η αντιστοιχισή τους με το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων είναι τα παρακάτω:

---

⁴³ Η υπάρχουσα απόφαση για την κατάταξη των αποφοίτων δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης στα ΙΕΚ είναι η με Αριθμ. πρωτ.: Κ1/149167/23-09-2015 του Γενικού Γραμματέα Διά Βίου Μάθησης και Νέας Γενιάς, όπως αυτή συμπληρώθηκε με τις Κ1/47016/18-03-2016, Κ1/157361/26-09-2016 και Κ1/160215/ 26-9-2018, και όπως αυτή μπορεί να τροποποιηθεί σύμφωνα με το άρθρο 25 του Ν. 4763/2020 (ΦΕΚ 254/Α) και θα ισχύει.

Πίνακας 1. Τύποι προσόντων

Η δράση υλοποιείται με συγχρηματοδότηση της Ε.Ε. Πρόγραμμα ERASMUS+ (Δράσεις 2018-2020 του Ε.Ο.Π.Π.Ε.Π. για το Εθνικό Σημείο Συντονισμού του Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων, EOPF-NCP).

<https://www.eoppep.gr/index.php/el/qualification-certificate/national-qualification-framework>.

8. Πιστωτικές μονάδες

Οι πιστωτικές μονάδες προσδιορίζονται με βάση το Ευρωπαϊκό Σύστημα Πιστωτικών Μονάδων για την Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ECVET) από τον φορέα που έχει το νόμιμο δικαίωμα σχεδιασμού και έγκρισης των προγραμμάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης. Το ECVET είναι ένα από τα ευρωπαϊκά εργαλεία που αναπτύχθηκαν για την αναγνώριση, συγκέντρωση και μεταφορά πιστωτικών μονάδων (credits) στον χώρο της

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού,
Εκπαίδευση και Διά Βίου Μάθηση
 Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Με το σύστημα αυτό μπορούν να αξιολογηθούν και να πιστοποιηθούν οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες (μαθησιακά αποτελέσματα) που απέκτησε ένα άτομο κατά τη διάρκεια της επαγγελματικής του εκπαίδευσης και κατάρτισης, τόσο εντός των συνόρων της χώρας του όσο και σε άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Οι πιστωτικές μονάδες για τις ειδικότητες των ΣΑΕΚ θα προσδιοριστούν από τους αρμόδιους φορείς όταν εκπονηθεί το εθνικό σύστημα πιστωτικών μονάδων για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση.

9. Επαγγελματικά δικαιώματα

Λαμβάνοντας υπόψη ότι η ειδικότητα του Τεχνικού Τοιχογραφίας στην Ελλάδα μέσω των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης δημιουργείται με τον παρόν Οδηγό, δεν υφίσταται θεσμικό πλαίσιο με συγκεκριμένες ρυθμίσεις που αφορούν την ειδικότητα. Εφόσον δημιουργηθεί η ειδικότητα, οι απόφοιτοι της ειδικότητας οι οποίοι θα έχουν Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΣΑΕΚ στην ειδικότητα «Τέχνη Τοιχογραφίας» θα μπορούν να εργαστούν ως εκπαιδευτικοί του κλάδου ΠΕ01, όπως οι κατέχοντες Δίπλωμα Επαγγελματικής Κατάρτισης ΣΑΕΚ στην ειδικότητα «Αγιογράφος Βυζαντινών Εικόνων και Τοιχογραφιών» ή «Ειδικός Βυζαντινής Αγιογραφίας»⁴⁴.

10. Σχετική νομοθεσία

Παρατίθεται παρακάτω το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που αφορά τη λειτουργία των ΣΑΕΚ, καθώς και τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις που αφορούν την ειδικότητα:

- «Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία και Διά Βίου Μάθησης», όπως εκάστοτε ισχύει.
- ΦΕΚ 193/Α/17-9-2013. Νόμου υπ' αρ. 4186/2013. Κατάσταση παρεχόμενων ειδικοτήτων επαγγελματικής κατάρτισης από Ι.Ε.Κ. (Ειδικότητες εγκεκριμένες από Νόμους και Υπουργικές Αποφάσεις έως και 25.08.2016)
- ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3. Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας.
- ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.
- ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020. Νόμος υπ' αριθμ. 4763/2020. Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελμάτων (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της

⁴⁴ Βλ. για πχ. άρθρο για την προκήρυξη στελέχωσης εκκλησιαστικών σχολείων, <https://www.esos.gr/arthra/83360/prokiryxi-gia-ti-stelehosi-ton-ekklisiastikon-sholeion>.

Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις.

ΦΕΚ 220/Α/19-11-2021. Νόμος υπ' αρ. 4858/2021. Κύρωση Κώδικα νομοθεσίας για την προστασία των αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς.

Σε κάθε περίπτωση, ανατρέχετε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού (<http://www.minedu.gov.gr>), καθώς και της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, και Διά Βίου Μάθησης (<https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>).

11. Πρόσθετες πηγές πληροφόρησης

- Εθνικός Οργανισμός Πιστοποίησης Προσόντων και Επαγγελματικού προσανατολισμού, <https://www.eoppep.gr/index.php/el/>.
- Ινστιτούτο Εργασίας - ΙΝΕ ΓΕΣΕΕ, <https://www.inegsee.gr/>.
- Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Δια Βίου Μάθησης <https://gsvetlly.minedu.gov.gr/>
- Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, Πρόγραμμα Διαύγεια, <https://diavgeia.gov.gr/>.
- ESCO, European Skills, Competences, Qualifications and Occupations, <https://esco.ec.europa.eu/el>.
- Οργανισμός Συλλογικής Διαχείρισης Έργων Εικαστικών Τεχνών και των Εφαρμογών τους, <https://osdeete.gr/>.
- Επιμελητήριο Εικαστικών Τεχνών Ελλάδος, <http://www.eete.gr/>.

Μέρος Β' – ΣΚΟΠΟΣ & ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ
ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΤΗΣ ΕΙΔΙΚΟΤΗΤΑΣ

1. Σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας

Ο βασικός σκοπός του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας είναι να προετοιμάσει τους/τις καταρτιζόμενους/ες για την επαγγελματική τους σταδιοδρομία στην ειδικότητα «Τέχνη Τοιχογραφίας». Επιδιώκεται, μέσω της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης αλλά και της πρακτικής άσκησης ή της μαθητείας, να αποκτήσουν τις αναγκαίες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητες για την άσκηση της ειδικότητας «Τέχνη Τοιχογραφίας».

2. Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης

Οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι ικανότητες που θα αποκτήσουν οι καταρτιζόμενοι/-ες κατά τη διάρκεια της κατάρτισής τους οργανώνονται σε ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων που καλύπτουν το σύνολο του προγράμματος κατάρτισης της ειδικότητας.

Πιο συγκεκριμένα, για την ειδικότητα «Τέχνη Τοιχογραφίας» διακρίνουμε τις παρακάτω ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων:

(α) «Μεθοδολογία σύνθεσης και ανάπτυξης της σχεδιαστικής ιδέας της τοιχογραφίας για ένα χώρο»

(β) «Πρακτικές βέλτιστης παρουσίασης και λεπτομερής σχεδιαστική εκτέλεση του έργου τοιχογραφίας»

(γ) «Οργάνωση και διαχείριση υλικών και εξοπλισμού στο εργαστήριο και το εργοτάξιο»

(δ) «Εφαρμογής της μελέτης, επίβλεψη και παράδοση έργου»

(ε) «Δημιουργία αντιγράφου έργου τοιχογραφίας».

Στον πίνακα που ακολουθεί παρουσιάζονται τα επιμέρους προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα ανά ενότητα, που προσδιορίζουν με σαφήνεια όσα οι καταρτιζόμενοι/-ες θα γνωρίζουν ή/και θα είναι ικανοί/ές να πράττουν, αφού ολοκληρώσουν το πρόγραμμα κατάρτισης της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Πίνακας 2. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	
ΕΝΟΤΗΤΑ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΠΙΜΕΡΟΥΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ Με την ολοκλήρωση του προγράμματος κατάρτισης, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:
A. «Μεθοδολογία σύνθεσης και ανάπτυξης της σχεδιαστικής ιδέας της τοιχογραφίας για ένα χώρο»	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνωρίζουν τις διάφορες περιόδους της τέχνης από την αρχαιότητα έως σήμερα, κατανοώντας την εξέλιξη της τέχνης παράλληλα με τα ιστορικά γεγονότα ξεχωρίζοντας τις διάφορες μορφές τέχνης και τα υλικά κατασκευής. • Αναφέρουν σημαντικά έργα τέχνης και καλλιτέχνες της

	<p>κάθε περιόδου, αξιολογώντας τη συμβολή τους στην μετάβαση της τέχνης στη σημερινή της μορφή.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Κατέχουν κι αναφέρονται στην εξέλιξη της τέχνης της τοιχογραφίας, χρησιμοποιώντας την ως υπόβαθρο για τη δημιουργία των έργων τους. • Δημιουργούν πρωτότυπα έργα και αντίγραφα τοιχογραφίας, ακολουθώντας διαδικασίες σύμφωνες με την κείμενη νομοθεσία. • Επεξεργάζονται τις πληροφορίες που δόθηκαν από τον πελάτη, για τις προσδοκίες του για το έργο, εξετάζοντας τα χαρακτηριστικά του χώρου και διερευνώντας τις αισθητικές προθέσεις σε συνεννόηση με τον υπεύθυνο μελέτης. • Εφαρμόζουν τις βασικές αρχές σύνθεσης, αξιοποιώντας το εικαστικό λεξιλόγιο, αποσκοπώντας και προσβλέποντας στη δημιουργία προτάσεων. • Αντλούν έμπνευση από την ιστορία τέχνης και τις σύγχρονες τάσεις ζωγραφικής, μελετώντας έργα του παρελθόντος και αναλύοντας σύγχρονα έργα. • Δημιουργούν την αρχική τους πρόταση εντάσσοντάς την στο πλαίσιο της εποχής που θα ανήκει ο χώρος. • Αποτυπώνουν την αρχική ιδέα σε προσχέδια, εφαρμόζοντας σωστές αναλογίες και κλίμακες. • Ορίζουν την τεχνολογία κατασκευής και τα υλικά του έργου της τοιχογραφίας, εξετάζοντας λεπτομερώς το χώρο και τα υλικά κατασκευής του.
<p style="text-align: center;">B. «Πρακτικές βέλτιστης παρουσίας και λεπτομερής σχεδιαστική εκτέλεση του έργου τοιχογραφίας»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσιάζουν τα προσχέδια τεκμηριώνοντας τις επιλογές και συνδιαλέγοντας με τον πελάτη για εναλλακτικές λύσεις. • Εκπονούν τα απαραίτητα σχέδια φροντίζοντας να πετύχουν τους αρχικούς στόχους της μελέτης. • Προτείνουν τον τρόπο, τα χρονοδιαγράμματα και τις φάσεις υλοποίησης του έργου, επιλέγοντας τη βέλτιστη μέθοδο, σύμφωνα με το πρόγραμμα της μελέτης και με τη σύμφωνη γνώμη του υπεύθυνου μελέτης. • Εφαρμόζουν ποικίλες τεχνικές οπτικοποίησης των αισθητικών απαιτήσεων του πελάτη, χρησιμοποιώντας με άνεση προγράμματα σχεδίασης μέσω Η/Υ. • Χειρίζονται με άνεση συμβατικές μεθόδους σχεδίασης και προγράμματα σχεδίασης μέσω Η/Υ, εκτιμώντας σύμφωνα με τις αξίες και την αισθητική του ιδιοκτήτη, ακολουθώντας την αρχιτεκτονική μορφή του κτιρίου, με καθοδήγηση από τον υπεύθυνο μελέτης. • Αναπτύσσουν μεθόδους και τεχνικές παρουσίασης υπό κλίμακα της μελέτης της τοιχογραφίας, εφαρμόζοντας ποικίλες τεχνικές οπτικοποίησης των αισθητικών

	<p>απαιτήσεων με έγχρωμα καλλιτεχνικά σχέδια και δισδιάστατες μακέτες, αποτιμώντας την εφαρμογή διαφορετικών τεχνικών και υλικών και συγκρίνοντας τα τελικά αποτελέσματα.</p>
<p style="text-align: center;">Γ. «Οργάνωση και διαχείριση υλικών και εξοπλισμού στο εργαστήριο και το εργοτάξιο».</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Εντοπίζουν και καταγράφουν τις ανάγκες του χώρου εργασίας και των εργαζομένων για εξοπλισμό προστασίας και υγιεινής, τηρώντας την τάξη και καθαριότητα, καθώς και το πρωτόκολλο ενεργειών ασφάλειας και υγείας στην εργασία. ● Αναγνωρίζουν τις χημικές ουσίες και την ονομασία τους (χημική και εμπορική), ταξινομώντας τις ανά είδος σύμφωνα με τις εργασίες εκπόνησης της τοιχογραφίας. ● Οργανώνουν την προμήθεια των κατάλληλων υλικών ζωγραφικής, χημικών ουσιών και εξοπλισμού για την τοιχογραφία, τηρώντας αρχείο καταλόγων για τη διενέργεια συστηματικής απογραφής. Επίσης, εκτελούν την προμήθεια ακολουθώντας τις προδιαγραφές μεταφοράς και αποθήκευσης. ● Αναζητούν τα αναγκαία υλικά/ εργαλεία και χημικές ουσίες των τοιχογραφιών, ακολουθώντας τις προδιαγραφές ποιότητας και ασφάλειας, που έχουν τεθεί από τον υπεύθυνο του έργου. ● Χειρίζονται με ασφάλεια τα υλικά, τα εργαλεία και τον εξοπλισμό ζωγραφικής σε κτίρια, ακολουθώντας πρωτόκολλο ενεργειών για την αποτροπή προσωπικού ατυχήματος, πρόκλησης βλάβης εξοπλισμού, αντικειμένων και κτιρίου. ● Φροντίζουν για την εξασφάλιση και επάρκεια του εξοπλισμού προστασίας και υγιεινής για τους εργαζομένους, τον προγραμματισμό εργασιών του εργαστηρίου ή εργοταξίου, εξασφαλίζοντας την καταλληλότητά τους σύμφωνα με τις προδιαγραφές χρήσης (π.χ. μάσκες για οργανικούς διαλύτες και χρώματα). ● Γνωρίζουν τις κατάλληλες περιβαλλοντικές συνθήκες για την ασφαλή διατήρηση των υλικών και χημικών ουσιών της τοιχογραφίας, χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα εργαλεία και εξοπλισμό, ακολουθώντας τις τεχνικές οδηγίες, ● Οργανώνουν το χώρο και τοποθετούν με ασφάλεια τα εργαλεία ζωγραφικής, ακολουθώντας πρωτόκολλο ενεργειών για την αποτροπή προσωπικού ατυχήματος, πρόκλησης βλάβης εξοπλισμού, συλλογής και κτιρίου, πυρκαγιάς και οποιουδήποτε είδους κινδύνου. ● Διαμορφώνουν τις περιβαλλοντικές συνθήκες

	<p>ασφαλούς αποθήκευσης των χημικών ουσιών και υλικών ζωγραφικής, επιβλέποντας τη διακίνηση των υλικών, φροντίζοντας τη σωστή περίδεση και μετακίνηση για να μην κινδυνεύουν εργαζόμενοι και διερχόμενοι.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Λαμβάνουν ειδικά μέτρα⁴⁵ και μέτρα ατομικής προστασίας για την ασφάλεια, φροντίζοντας τον προσωπικό εξοπλισμό, και την απομάκρυνση των επικίνδυνων υλικών⁴⁶. • Γνωρίζουν και ελέγχουν την κατασκευή και αποξήλωση των ικριωμάτων, χρησιμοποιώντας σε πληρότητα τα κατάλληλα υλικά και δεσίματα, για την ασφαλή έδραση και στήριξή τους. • Επιβλέπουν τη διακίνηση των υλικών, φροντίζοντας τη σωστή περίδεση και μετακίνηση για να μην κινδυνεύουν εργαζόμενοι και διερχόμενοι. • Δημιουργούν προσωρινό εργαστήριο στο κτίριο εργασίας, εξασφαλίζοντας τις κατάλληλες συνθήκες και εξοπλισμό για τη διενέργεια των εργασιών της τοιχογραφίας και της αποθήκευσης υλικών.
<p>Δ. Εφαρμογής της μελέτης, επίβλεψη και παράδοση έργου»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Γνωρίζουν και προετοιμάζουν τα υλικά και τα εργαλεία της σύγχρονης τοιχογραφίας διαλέγοντας τα κατάλληλα για την επίτευξη του επιλεγμένου αποτελέσματος στο συγκεκριμένο έργο. • Χρησιμοποιούν τις σωστές τεχνικές εφαρμογής των υλικών, ερμηνεύοντας το σχέδιο της τοιχογραφίας. • Εκπονούν τη σχεδίαση της σχεδιαστικής παράστασης στους τοίχους, ακολουθώντας τη σωστή κλίμακα εφαρμογής. • Αποδίδουν σωστά σχεδιαστικά και χρωματικά την παράσταση, προσθέτοντας τα χρώματα και συνθέτοντας την τελική τοιχογραφία. • Ελέγχουν την ορθή τήρηση και εφαρμογή των προδιαγραφών του έργου, αναλαμβάνοντας ελέγχους και χρησιμοποιώντας ορθά τα υλικά για την σύνθεση της τοιχογραφίας.

⁴⁵ Πρόκειται για προσδοκώμενα αποτελέσματα που ακολουθούν και αφορούν εργασίες σε εργοτάξιο: Αντιστηρίξεις, περιφράξεις, προστασία από κατεδαφίσεις, αποξηλώσεις, πτώσεις, επιθεώρηση πρανών, χρήση ατομικών μέσων ασφαλείας.

⁴⁶ Βλέπε χρήση μάσκας, γαντιών και ειδικής ένδυσης κλπ., διαβροχή υλικού για την αποφυγή εισπνοής σκόνης και αμιάντου.

	<ul style="list-style-type: none"> • Τηρούν το οικονομικό πλαίσιο και το χρονοδιάγραμμα της πρότασης υλοποίησης της τοιχογραφίας, ακολουθώντας τους αρχικούς υπολογισμούς και τα χρονικά περιθώρια ολοκλήρωσης του έργου, εφαρμόζοντας τα χρονικά διαγράμματα. • Παρατηρούν, αναλύουν και αναγνωρίζουν τις φθορές στη σύγχρονη τοιχογραφία (όταν δεν είναι μνημείο και δεν προστατεύεται από τον αρχαιολογικό νόμο), διεξάγοντας μακροσκοπική έρευνα. Ενίοτε, συνεργάζονται με τον Επιβλέποντα του έργου, όταν το κτίριο παρουσιάζει φθορές, διεξάγοντας επιστημονική τεκμηρίωση πριν την εκπόνηση/ επιδιόρθωση της τοιχογραφίας. • Αναγνωρίζουν και προτείνουν τις ενέργειες ή τις επεμβάσεις που χρειάζονται για τη βελτίωση της ζωγραφικής επιφάνειας της σύγχρονης τοιχογραφίας, εφαρμόζοντας σύγχρονες μεθόδους, με κριτήριο την καταλληλότητα των υλικών κατασκευής, την αντοχή και την εργονομία. • Τεκμηριώνουν τα στάδια επιδιόρθωσης ή τροποποίησης της σύγχρονης τοιχογραφίας, διενεργώντας επιμελώς ελέγχους και εποπτεύοντας τις εργασίες στο σύγχρονο έργο τοιχογραφίας.
<p>Ε. «Δημιουργία αντιγράφου έργου τοιχογραφίας»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνωρίζουν τον τρόπο δημιουργίας ενός έργου τοιχογραφίας, ταυτοποιώντας τα υλικά με τα οποία έχει δημιουργηθεί, την τεχνοτροπία και το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται ως έργο τέχνης. • Κατανοούν και επεξεργάζονται το ύφος (στυλ) και τις τεχνικές των έργων τοιχογραφίας, επιλέγοντας τις ίδιες ή παρόμοιες τεχνικές για τη δημιουργία του αντιγράφου. • Εκτιμούν το χώρο επεξεργασίας και προτείνουν κατάλληλα αντίγραφα παραστάσεων τοιχογραφίας, καλύπτοντας την αισθητική του ιδιοκτήτη και εντάσσοντας την τοιχογραφία στις κτιριακές επιταγές. • Προσδιορίζουν τις τεχνικές που πρέπει να εφαρμοστούν στο αντίγραφο της τοιχογραφίας, υιοθετώντας τις βέλτιστες για το συγκεκριμένο κτίριο. • Ερευνούν και προτείνουν τα κατάλληλα υλικά για το αντίγραφο, ακολουθώντας τις προδιαγραφές των

	<p>ιδιοτήτων και της ποιότητάς των ζωγραφικών υλικών, τις τεχνικές ή αισθητικές απαιτήσεις του έργου και παρακολουθώντας τις τεχνολογικές εξελίξεις και κατασκευές. Σε περίπτωση μικρού φορητού αντιγράφου, προσδιορίζουν επίσης τα υλικά του υποστρώματος του αντιγράφου.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προτείνουν τα χρονοδιαγράμματα της υλοποίησης δημιουργίας του αντιγράφου της τοιχογραφίας, ακολουθώντας το πρόγραμμα της μελέτης ή τον προγραμματισμό της επιχείρησης πώλησης αντιγράφων. • Υποβάλλουν συνολικό προϋπολογισμό του κόστους των εργασιών, τηρώντας την αρχική οικονομική πρόταση και προσαρμόζοντας τη δημιουργία του αντιγράφου στα τιθέμενα οικονομικά πλαίσια του φορέα ή του ιδιώτη. • Ακολουθούν τις διαδικασίες προμήθειας και αγοράς των υλικών, λαμβάνοντας υπόψη το είδος, τις ποσότητες, το κόστος και την ποιότητα των υλικών που απαιτούνται και μέτρα για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία, σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές κατασκευής και τις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων (ECHA). • Δημιουργούν το αντίγραφο της τοιχογραφίας, λαμβάνοντας υπόψη το είδος, τις ποσότητες, το κόστος και την ποιότητα των υλικών που απαιτούνται.
--	--

**Μέρος Γ' – ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ &
ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΟΥ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ**

Γ1 - ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟ ΤΗΣ

ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Παρατίθεται το ωρολόγιο πρόγραμμα της ειδικότητας «Τέχνη τοιχογραφίας», με παρουσίαση των εβδομαδιαίων ωρών θεωρίας (Θ), εργαστηρίων (Ε) καθώς και του συνόλου (Σ) αυτών ανά μάθημα και ανά εξάμηνο:

Πίνακας. Ωρολόγιο Πρόγραμμα

Α/Α	ΕΞΑΜΗΝΟ	Α			Β			Γ			Δ		
		Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ	Θ	Ε	Σ
1	Βασικές Αρχές Σύνθεσης		4	4									
2	Αρχαία Ιστορία της Τέχνης	2		2									
3	Γραμμικό Σχέδιο Ι		3	3									
	Γραμμικό Σχέδιο ΙΙ					3	3						
4	Ελεύθερο Σχέδιο Ι		3	3									
	Ελεύθερο Σχέδιο ΙΙ					3	3						
5	Χρωματικές Εφαρμογές Ι	1	3	4									
	Χρωματικές Εφαρμογές ΙΙ				1	3	4						
6	Πρακτική Εφαρμογή σε Κατοικία		4	4									

7	Πρακτική Εφαρμογή σε Δημόσιο Κτίριο				4	4						
8	Χριστιανική Ιστορία και Αναγέννηση				2	2						
9	Πολιτιστική και Επαγγελματική Διαχείριση						2		2			
10	Ειδικά Θέματα Χημείας στην Τοιχογραφία									1	1	2
11	Δυτική και Σύγχρονη Τέχνη						2		2			
12	Εφαρμογές της Φωτογραφίας στην Τέχνη της Τοιχογραφίας						1	1	2			
13	Αποτυπώσεις και Μεταφορά στο AutoCAD							4	4			
14	Μέτρα Υγιεινής και Ασφάλειας						1		1			
15	Γενικές Αρχές Δημιουργίας Τοιχογραφίας				2	2	4					
16	Πρακτική Εφαρμογή σε Εκκλησιαστικό Χώρο							4	4			
17	Αγγλικά -Ορολογία						2		2			

	Τοιχογραφίας												
18	Τεχνικές και Υλικά Τοιχογραφίας						3		3				
19	Επεξεργασία Εικόνας (Photoshop)										4	4	
20	Γενικές Αρχές Δημιουργίας Τοιχογραφίας του Δρόμου (Street Art)									2	4	6	
21	Κώδικας Επαγγελματικής Συμπεριφοράς										2	2	
22	Αντίγραφο Τοιχογραφίας και Αισθητική Αποκατάσταση (Υλικά και Τεχνικές)										2	4	6
ΣΥΝΟΛΟ		3	1 7	2 0	5	1 5	2 0	1 1	0 9	2 0	7	13 20	

2. Αναλυτικό περιεχόμενο προγράμματος θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης

2.1 ΕΞΑΜΗΝΟ Α΄

2.1.A. ΒΑΣΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Στη μαθησιακή ενότητα των βασικών αρχών σύνθεσης οι καταρτιζόμενοι/ες θα διδαχθούν τη σύνθεση στις εφαρμοσμένες τέχνες, τα γεωμετρικά και τα χρωματικά στοιχεία της σύνθεσης, τις αρχές σύνθεσης, τα μετρικά στοιχεία και τους κανόνες σύνθεσης και τέλος την προοπτική απεικόνιση-οφθαλμαπάτη που έχει εφαρμοστεί στην τέχνη της τοιχογραφίας.

Πιο συγκεκριμένα, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα διδαχθούν τη δημιουργία συνθέσεων με συμμετρικές και ασύμμετρες διατάξεις κυρίως με γεωμετρικά σχήματα που θα τους δίνονται, την αναδιάταξη συμμετρικών συνθέσεων ώστε να δίνεται έμφαση στην αρχή της ασυμμετρίας και τη σύγκριση συμμετρικών και ασύμμετρων συνθέσεων. Επίσης θα διδαχθούν τα βασικά και τα συμπληρωματικά χρώματα, τις τίντες και τις σκιές και τη δυνατότητα δημιουργίας συνθέσεων με αρμονικά και με αντίθετα χρώματα. Στη συνέχεια τους γεωμετρικούς κανόνες της σύνθεσης και τη χρυσή τομή, εξετάζοντας παραδείγματα συνθέσεων από διάφορες ιστορικές περιόδους. Τέλος την τρισδιάστατη απεικόνιση με τους κανόνες της προοπτικής, διερευνώντας την εφαρμογή της σε διάφορες περιόδους στην τέχνη της τοιχογραφίας.

Το μάθημα είναι αμιγώς εργαστηριακό, όμως κατά τη διάρκεια του μαθήματος θα δίνονται συνοπτικά από τους διδάσκοντες/τις διδάσκουσες οι απαιτούμενες θεωρητικές γνώσεις, έτσι ώστε οι καταρτιζόμενοι/ες να είναι ικανοί να πραγματοποιούν τις ασκήσεις.

Σκοπός της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας είναι να ενσωματώσουν οι καταρτιζόμενοι/-ες στην εικαστική τους γλώσσα τις βασικές αρχές σύνθεσης ώστε να μπορούν να τις εφαρμόσουν στο σχεδιασμό των δικών τους τοιχογραφιών.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- προσδιορίζουν τους άξονες που χαρακτηρίζουν ένα ζωγραφικό έργο
- αναγνωρίζουν τις αρχές σύνθεσης (αξονικότητα, συμμετρία, κ.λπ.) σε ένα ζωγραφικό έργο
- αναγνωρίζουν τα στοιχεία που βρίσκονται στη χρυσή τομή ζωγραφικών έργων που θα προβληθούν
- αναλύουν τα γεωμετρικά στοιχεία που συνθέτουν διάφορες τοιχογραφίες
- αναλύουν τα χρωματικά στοιχεία που συνθέτουν διάφορες τοιχογραφίες
- αναλύουν τα υλικά στοιχεία που συνθέτουν διάφορες τοιχογραφίες
- αναλύουν τη δομή διαφόρων ζωγραφικών έργων-τοιχογραφιών
- διατυπώνουν κριτική ως προς τις ιδεολογικές προεκτάσεις που μπορεί να έχει μία συμμετρική ή μία ασύμμετρη σύνθεση.

- να κάνουν συγκριτική ανάλυση του ύφους διαφόρων τοιχογραφιών ανάλογα με τον χώρο που βρίσκονται και την κουλτούρα του λαού που τη δημιούργησε
- διαχειρίζονται τον τρόπο οργάνωσης και παρουσίασης της δουλειάς τους (παρουσίαση μελέτης)
- εφαρμόζουν τις βασικές αρχές σύνθεσης σε μελέτες-προτάσεις τοιχογραφίας
- επικοινωνούν με τους υποψήφιους πελάτες καταγράφοντας τις επιθυμίες τους.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4)

2.1.B. ΑΡΧΑΙΑ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Γνωριμία των καταρτιζόμενων με τις αντιλήψεις για την τέχνη και την αισθητική, από την Προϊστορία έως και τη Ρωμαϊκή τέχνη. Αρχικά, θα γνωρίσουν τα πιο σημαντικά προϊστορικά έργα τέχνης [ζωγραφικές παραστάσεις (σπηλαιογραφίες, βραχογραφίες), αγαλματίδια από πηλό ή λίθο, κοσμήματα, όπλα κ.ά.], την τέχνη της Νεολιθικής εποχής (οικισμοί, πήλινα αγγεία, ειδώλια) και τα ίχνη του Παλαιολιθικού και Νεολιθικού ανθρώπου στην Ελλάδα. Στη συνέχεια, θα εξοικειωθούν με την τέχνη των πολιτισμών της Μεσοποταμίας (Σουμέριοι, Ασσύριοι, Βαβυλώνιοι) και της Αιγύπτου μέσα από χαρακτηριστικά δείγματα ζωγραφικής, γλυπτικής και αρχιτεκτονικής (με ιδιαίτερη σημασία στις τοιχογραφίες και την ταφική ζωγραφική).

Κατόπιν, θα έρθουν σε επαφή με τα μορφολογικά στοιχεία των πολιτισμών που αναπτύχθηκαν στην ευρύτερη περιοχή του Αιγαίου, Κυκλαδικό, Μινωικό, Μυκηναϊκό, μέσα από τα σπουδαιότερα δείγματα τέχνης (ζωγραφική, γλυπτική, κεραμική κ.α.) αρχιτεκτονικής και πολεοδομίας, με βαρύτητα στις εξέχουσες τοιχογραφίες αυτών των εποχών και με επιδίωξη την προσέγγιση των διαχρονικών αλληλεπιδράσεων στις διάφορες μορφές τέχνης και κυρίως στην τοιχογραφία. Επιπρόσθετα, θα διδαχθούν τις νέες μορφές της ελληνικής τέχνης που εμφανίζονται στη Γεωμετρική και Αρχαϊκή περίοδο στις πόλεις – κράτη. Στη συνέχεια θα εξοικειωθούν με τα σπουδαία έργα καλλιτεχνών της Κλασικής και Ελληνιστικής περιόδου και, τέλος, θα γνωρίσουν τις καινοτομίες και τα ιδιαίτερα τεχνοτροπικά γνωρίσματα των γλυπτών, τοιχογραφιών και των ψηφιδωτών της εποχής αυτής.

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι να αποκτήσουν οι καταρτιζόμενοι/-ες την ικανότητα να συνδέουν το ύφος και την τεχνοτροπία μίας τοιχογραφίας με τις αισθητικές αντιλήψεις της εποχής που τη δημιούργησε, να αναλύουν το ύφος και τα μορφολογικά χαρακτηριστικά τους, ώστε να τα μετουσιώνουν σε μεταγενέστερο χρόνο στα δημιουργήματά τους.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν το είδος της απεικόνισης των αρχαίων πολιτισμών της ανθρωπότητας

- παρουσιάζουν σημαντικά έργα της κάθε εποχής στους συν - εκπαιδευόμενους τους.
- εντοπίζουν τα μορφολογικά χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν την εποχή στην οποία δημιουργήθηκε ένα έργο τέχνης
- αναλύουν την εξέλιξη των μορφολογικών στοιχείων σε σχέση με τις κοινωνικές επιδράσεις και τις αισθητικές αντιλήψεις της κάθε εποχής «περί του κάλλους στην τέχνη»
- κάνουν συγκριτική ανάλυση μεταξύ των έργων διαφορετικών εποχών
- τεκμηριώνουν την επιλογή των μορφολογικών χαρακτηριστικών των πολιτισμών που θα επιλέξουν να μεταφέρουν στην πρόταση της τοιχογραφίας που θα δημιουργήσουν
- πραγματοποιούν αισθητική ανάλυση των τεχνοτροπιών των αντιπροσωπευτικών έργων των περιόδων που θα διδαχθούν.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.1.Γ. ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ I

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Οι καταρτιζόμενοι/ες εισάγονται στις βασικές αρχές του σχεδίου και συγκεκριμένα στην έννοια της δισδιάστατης απεικόνισης του χώρου, στα υλικά και στα όργανα σχεδίασης καθώς και στις βασικές έννοιες γραμμογραφίας, μέσα από συγκεκριμένες πρακτικές ασκήσεις που θα κληθούν να ολοκληρώσουν. Επιπλέον, θα διδαχθούν βασικές γεωμετρικές κατασκευές καθώς και τη σχεδίαση διακοσμητικών μοτίβων με ακρίβεια. Θα μάθουν να χειρίζονται με ευχέρεια συναρμογές ευθύγραμμων και καμπύλων τμημάτων, να επιλέγουν τα κατάλληλα πάχη γραμμών, καθώς και να σχεδιάζουν με ακρίβεια σύνθετες διακοσμητικές κατασκευές.

Οι καταρτιζόμενοι θα είναι σε θέση να σμικρύνουν και να μεγεθύνουν ένα ζωγραφικό σχέδιο δύο διαστάσεων με τη βοήθεια του κανάβου και να τοποθετήσουν το θέμα τους στη σχεδιαστική επιφάνεια. Επίσης να κατανοούν τις κλίμακες σχεδίασης και το σύστημα ορθών προβολών (κατόψεις, όψεις), καθώς και τη διαστασιολόγηση των σχεδίων, τους συμβολισμούς για τις υψομετρικές στάθμες, τα υλικά, τα διάφορα είδη τοιχοποιίας και πλακοστρώσεων και άλλες ενδείξεις του γραμμικού σχεδίου.

Σκοπός αυτής της μαθησιακής ενότητας είναι να είναι ικανοί οι καταρτιζόμενοι/-ες να αντιλαμβάνονται τη γεωμετρική απεικόνιση ενός αντικειμένου ή ενός χώρου και να εφαρμόζουν ένα μέρος της δισδιάστατης απεικόνισης (κατόψεις, όψεις) υπό κλίμακα. Τέλος, να χειρίζονται τα διάφορα σχεδιαστικά μέσα (όπως μολύβι, κάρβουνο, πινέλο κ.λπ.) με ευχέρεια και να σχεδιάσουν με ακρίβεια και υπό κλίμακα στο χαρτί μια τοιχογραφία.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν τις βασικές αρχές της σχεδιαστικής γλώσσας σε δισδιάστατη απεικόνιση
- ταυτοποιούν κατόψεις και όψεις που αναφέρονται στο ίδιο αντικείμενο
- χρησιμοποιούν τα βασικά όργανα σχεδίασης σύμφωνα με τους κανόνες χρήσης τους
- εφαρμόζουν τη μέθοδο σχεδίασης των ορθών προβολών
- τροποποιούν τις πραγματικές διαστάσεις σε σχεδιαστικές, ανάλογα με την κλίμακα σχεδίασης
- σχεδιάζουν με ακρίβεια απλούς χώρους και αντικείμενα χρησιμοποιώντας το σύστημα των ορθών προβολών.
- εμπλουτίζουν τα σχέδιά τους με επιμέρους στοιχεία και πληροφορίες όπως διαστάσεις, υψόμετρα, συμβολισμούς υλικών
- εφαρμόζουν τις αρχές της γεωμετρίας σε προσχέδια που θα πραγματοποιήσουν για τη δισδιάστατη απεικόνιση της ιδέας τους.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3)

2.1.Δ. ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ I

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σε αυτή τη μαθησιακή ενότητα οι καταρτιζόμενοι/-ες ανακαλύπτουν την έννοια του ελευθέρου σχεδίου και τις βασικές αρχές του, τα υλικά και μέσα σχεδίασης, καθώς και τη χρησιμότητά του στο περιβάλλον του τοιχογράφου, ως βασικό εκφραστικό εργαλείο των σκίτσων του.

Οι καταρτιζόμενοι/-ες, θα διδαχθούν να σχεδιάζουν συνθέσεις απλών γεωμετρικών σχημάτων με μολύβι, μελετώντας τους άξονες, τις κλίσεις και την τονικότητά τους, την ισομέρεια του ζωγραφικού θέματος με το φυσικό θέμα και την ένταξη στη σύνθεση των πληροφοριών του περιβάλλοντος χώρου που καθορίζουν και οργανώνουν το εκάστοτε θέμα. Θα γίνει εξάσκηση στη χρήση διαφόρων τύπων μολυβιών (σκληρά, μαλακά) και δειγματική άσκηση στη χρήση οργάνων και υλικών σχεδίασης με γρήγορη και εκφραστική κίνηση. Θα κατανοήσουν πως εκφράζεται σχεδιαστικά το βάρος της σύνθεσης, (μέγεθος του αντικειμένου, υλικό, σχέση του τόνου του αντικειμένου με τον τόνο του φόντου ή του περιβάλλοντος χώρου). Ταυτόχρονα θα εξασκηθούν συνθετικά στις έννοιες της στατικής και δυναμικής ισορροπίας, στην παρατήρηση και ανάγνωση μορφών χώρου, την προσαρμογή του θέματος στο χαρτί, το μέγεθος και την τοποθέτηση του θέματος στη σχεδιαστική επιφάνεια. Θα δοθεί έμφαση στην απόδοση του όγκου σε σχέση με τον φωτισμό του αντικειμένου, και της υφής των αντικειμένων. Θα εξασκηθούν στην τοποθέτηση των τόνων, αφού πρώτα έχουν επιλέξει την τονική κλίμακα, μελετώντας τις εικαστικές προσεγγίσεις των ζωγράφων της Αναγέννησης, του μπαρόκ και των σύγχρονων ρευμάτων.

Σκοπός του μαθήματος είναι, να γνωρίζουν οι καταρτιζόμενοι/-ες τις βασικές αρχές του

ελεύθερου σχεδίου και να τις περιγράφουν, να σχεδιάζουν με ευχέρεια από πρωτότυπο και να εμπλουτίσουν τα εκφραστικά τους μέσα για την απόδοση της ιδέας τους.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- προσδιορίζουν τις αναλογίες σε δισδιάστατη απεικόνιση
- μεταφέρουν τις κλίσεις των αντικειμένων στη σχεδιαστική επιφάνεια
- αναλύουν τα βασικά στοιχεία μιας σύνθεσης (σημείο-γραμμή- περιγράμμα-φόρμα)
- εφαρμόζουν τονικές διαβαθμίσεις με διάφορους τύπους μολυβιών
- χρησιμοποιούν τα διάφορα υλικά για την απόδοση της υφής των αντικειμένων
- διαχειρίζονται τα εκφραστικά τους μέσα για τη ρεαλιστική απεικόνιση της σύνθεσης
- αναγνωρίζουν την αξία της χρήσης φωτός στην ανάδειξη του όγκου των αντικειμένων
- αποτυπώνουν απλές συνθέσεις και όγκους
- δομούν μεταγενέστερα σε σκίτσα την ιδέα τους για μία τοιχογραφία.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4)

2.1.E. ΧΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ I

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «Χρωματικές εφαρμογές I» έχει στόχο να ενισχύσει τις γνώσεις των εκπαιδευόμενων στη χρήση και εφαρμογή του χρώματος σε ζωγραφικά έργα. Θα διδαχθούν την θεωρία του χρώματος: βασικά-συμπληρωματικά, θερμά-ψυχρά, καθώς και τις χρωματικές κλίμακες και τα χαρακτηριστικά του χρώματος όπως απόχρωση, κορεσμό και λαμπρότητα.

Πιο αναλυτικά, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα διερευνήσουν τις σχέσεις και τις συγγένειες των χρωμάτων, αλλά και τις διαφορές μεταξύ τους, δηλαδή τον τρόπο με τον οποίο είναι οργανωμένα τα χρώματα και πώς αλληλοεπιδρούν. Θα μελετήσουν την παράμετρο της λειτουργίας του χρώματος που συνδέεται με το συναισθηματικό μας κόσμο, ώστε να χρησιμοποιηθεί εκ των υστέρων ως εκφραστικό εργαλείο. Θα κατασκευάσουν τον κύκλο του Σεβρέλ με 18 χρωματικές υποδιαιρέσεις, καθώς και δύο διαφοροποιημένες εκδοχές του, μία φωτεινότερη με χρήση άσπρου και μία σκοτεινότερη με χρήση μαύρου. Θα εξασκηθούν στις εφαρμογές χρωματικών αντιπαραθέσεων αλλά και χρωματικής αρμονίας.

Στη συνέχεια, θα διδαχθούν τη χρήση του χρώματος μέσα από διάφορες υφές υλικών και θα πειραματιστούν σε ποικίλες χρήσεις ειδών χρωμάτων για την αποκατάσταση τμήματος

ζωγραφικών έργων. Θα εφαρμόσουν, διάφορες μικτές τεχνικές ζωγραφικής και θα μάθουν να αποδίδουν τις υφές των υλικών που χρησιμοποιούν στις συνθέσεις τους με την αποτύπωση ματιέρων.

Σκοπός του μαθήματος είναι, με την ολοκλήρωση του εξαμήνου, να γνωρίζουν οι καταρτιζόμενοι/-ες τις βασικές αρχές της θεωρίας του χρώματος και να κατανοήσουν την αξία της φόρμας και του χρώματος στη σύνθεση, ώστε να πειραματιστούν με προσωπικές τους συνθέσεις. Επίσης, να είναι σε θέση να διαχειρίζονται τις χρωματικές τους επιλογές και τις υφές των διαφόρων υλικών στην αποκατάσταση ενός τμήματος ζωγραφικού έργου.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- υλοποιούν ματιέρες υλικών οπτικές και απτικές σε επιφάνειες δύο διαστάσεων
- συνθέτουν τη χροιά που αντιπροσωπεύει το σημείο αναπαραγωγής τμήματος του έργου
- χρησιμοποιούν μικτές τεχνικές συνθέσεων στη ζωγραφική τέχνη
- εφαρμόζουν τη θεωρία του χρώματος σε υφές υλικών ώστε να τις χρησιμοποιούν στην αποκατάσταση τμήματος ζωγραφικού έργου
- διαχειρίζονται τις χρωματικές επιλογές και τις υφές των υλικών μελετώντας παραδείγματα υφιστάμενων ζωγραφικών έργων
- διαχειρίζονται τις χρωματικές κλίμακες σε συνθέσεις ζωγραφικών έργων
- Αποδίδουν σε μεταγενέστερο χρόνο χρωματικά την παράσταση, συνθέτοντας την τελική τοιχογραφία.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4)

2.1.ΣΤ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα έχει σκοπό να αξιοποιήσει και να ενισχύσει τα μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτούν οι καταρτιζόμενοι/ες στα υπόλοιπα μαθήματα του Α' εξαμήνου. Στο μάθημα πραγματοποιούνται κατά κύριο λόγο εργαστηριακές εφαρμογές, όπου οι εκπαιδευόμενοι/-ες εφαρμόζουν τους τρόπους παρουσίασης και οργάνωσης της σχεδιαστικής τους πρότασης. Αντικείμενο εφαρμογής αποτελεί μελέτη και σύνθεση τοιχογραφίας μικρού μεγέθους. Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής ενότητας, θα γνωρίσουν το επάγγελμα του τοιχογράφου, τις θέσεις απασχόλησης, τους τρόπους παρουσίασης και οργάνωσης της δουλειάς του.

Ως εργαστηριακή εφαρμογή, θα αποτελεί η σχεδιαστική πρόταση μιας τοιχογραφίας για έναν χώρο κατοικίας, είτε πρόκειται για κύριο χώρο (σαλόνι, χώροι υποδοχής), είτε για πιο προσωπικούς χώρους (δωμάτια και ξενώνες). Ενδέχεται επίσης να τους ζητηθεί η δημιουργία

τοιχογραφικής πρότασης για τους εξωτερικούς ή βοηθητικούς χώρους της κατοικίας (μεγάλες εξωτερικές όψεις, κλιμακοστάσια κλπ.). Για τη δημιουργία της πρότασης θα εφαρμόσουν τις βασικές αρχές σύνθεσης που έχουν διδαχτεί σε άλλες μαθησιακές ενότητες καθώς και τις θεωρίες του χρώματος. Βασικό κομμάτι είναι η άντληση έμπνευσης σε σχέση με την προσωπικότητα και τα δεδομένα των χρηστών του χώρου καθώς και η ένταξη της τοιχογραφίας στο ρυθμό-στυλ του χώρου.

Η παρουσίαση της εργασίας περιλαμβάνει ανάπτυξη σκίτσων, προσχεδίων και τελικών σχεδίων δύο διαστάσεων, καθώς και θεωρητική τεκμηρίωση της επιλογής του ύφους της τοιχογραφίας ακολουθώντας τις επιθυμίες του πελάτη. Στην τελική παρουσίαση θα συμπεριλαμβάνεται και ογκομετρική μακέτα σε κλίμακα 1:20 του χώρου που έχει επιλεγεί να εφαρμοστεί η τοιχογραφία.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- αναγνωρίζουν σε κάτοψη τους χώρους από τους οποίους αποτελείται μια κατοικία
- αποτυπώνουν την αρχική ιδέα σε προσχέδια, εφαρμόζοντας αναλογίες και κλίμακες
- διαχειρίζονται σχέδια δυο διαστάσεων με προτάσεις διαμόρφωσης του ύφους της τοιχογραφίας
- εξετάζουν τα χαρακτηριστικά του χώρου που θα εφαρμοστεί η εικαστική τους πρόταση
- διερευνούν τις αισθητικές προθέσεις του πελάτη σε συνεννόηση με τον υπεύθυνο μελέτης
- αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα της μακέτας εργασίας και τη διαφορά της από την τελική μακέτα παρουσίασης
- δημιουργούν μια πρόταση που να καλύπτει τις απαιτήσεις του πελάτη
- κατασκευάζουν τη μακέτα παρουσίασης της ιδέας τους
- προτείνουν το ύφος της τοιχογραφίας εντάσσοντάς τη στο πλαίσιο της υπάρχουσας διαμόρφωσης του χώρου.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4)

2.2. ΕΞΑΜΗΝΟ Β΄

2.2.A. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑΣ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ

● Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η μαθησιακή ενότητα εισάγει τους καταρτιζόμενους στις γενικές αρχές και στις διαδικασίες δημιουργίας μίας τοιχογραφίας και τους εξοικειώνει με τα στάδια δημιουργίας της. Συγκεκριμένα περιγράφεται η τεχνολογία κατασκευής τοιχογραφιών, οι διαφορετικές τεχνικές και τεχνοτροπίες καθώς και τα συγκεκριμένα υλικά που χρειάζονται για την επιτυχημένη απόδοση του τελικού αποτελέσματος. Μελετώνται τα διάφορα υποστρώματα που χρειάζονται για τη δημιουργία νωπογραφίας ή φρεσκογραφίας (fresco), οι ιδιότητες του ασβεστοκονιάματος, οι διαφορές μεταξύ νωπογραφίας και ξηρογραφίας (secco), καθώς και ενδιάμεσες τεχνικές δημιουργίας τοιχογραφίας (mezzo fresco). Κατανοούν τη διαφορά στη χρωματική απόδοση μεταξύ των τεχνικών και έρχονται σε επαφή με τα εργαλεία, τα χρώματα και τα συνδεδετικά υλικά της τοιχογραφίας.

Τα εργαστηριακά μαθήματα περιλαμβάνουν όλες τις εργασίες που απαιτούνται για τη δημιουργία των τοιχογραφιών, εφαρμοσμένες σε κατάλληλα δοκίμια τοιχογραφιών. Μέσα από τη διαδικασία δημιουργίας δοκιμών, οι καταρτιζόμενοι εξασκούνται στην κατασκευή τοιχογραφίας με διάφορες τεχνικές, στη δημιουργία υποστρωμάτων, στην εφαρμογή πιγμέντων ζωγραφικής σε διαφορετικά υποστρώματα τοιχογραφίας, χωρίς ή με διάφορα συνδεδετικά υλικά. Εξοικειώνονται με τη δημιουργία προπλασμών και τον τρόπο που εφαρμόζονται τα υλικά πάνω στη νωπή ή ξηρή επιφάνεια, δημιουργούν τα συνδεδετικά υλικά και πραγματοποιούν μίξεις χρωμάτων και υλικών, προκειμένου να αποκτήσουν τις απαραίτητες δεξιότητες για τη δημιουργία μιας σύγχρονης τοιχογραφίας, με τη χρήση των παλιών και νέων διαθέσιμων υλικών και τεχνοτροπιών.

Τέλος, το μάθημα στοχεύει στην κατανόηση των φθορών που προκύπτουν από τη χρήση ή τους περιβαλλοντικούς παράγοντες σε σύγχρονα έργα τοιχογραφίας σε εσωτερικούς και εξωτερικούς χώρους και επιδιώκει την εκπαίδευση των καταρτιζόμενων στην χρωματική και αισθητική αποκατάσταση αυτών.

Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν τις συνθετικές αρχές δημιουργίας μιας τοιχογραφίας
- δημιουργούν τοιχογραφίες σε μικρή κλίμακα εφαρμόζοντας τη θεωρία που έχουν διδαχθεί
- κατασκευάζουν τα αναγκαία υποστρώματα για την επιλεγμένη ζωγραφική επιφάνεια
- γνωρίζουν την χρήση των χρωμάτων και των υλικών που χρησιμοποιούνται στην κατασκευή μιας τοιχογραφίας
- αποδίδουν το ύφος της τοιχογραφίας που αναλογεί στον χώρο που ζητήθηκε
- εφαρμόζουν τις μεθόδους μεταφοράς του σχεδίου τους στην πραγματική επιφάνεια
- προτείνουν τα υλικά και τα εργαλεία που θα χρησιμοποιήσουν για τη

μεταφορά του σχεδίου τους στην επιφάνεια του τοίχου.

- εντοπίζουν τις ενέργειες που χρειάζονται για τη βελτίωση της ζωγραφικής επιφάνειας της σύγχρονης τοιχογραφίας
- προτείνουν τις επεμβάσεις που χρειάζονται για τη βελτίωση της ζωγραφικής επιφάνειας της σύγχρονης τοιχογραφίας
- εφαρμόζουν τις σύγχρονες μεθόδους για τη βελτίωση αυτή, με κριτήριο την καταλληλότητα των υλικών κατασκευής, την αντοχή και την εργονομία
- ελέγχουν την ορθή τήρηση και εφαρμογή των προδιαγραφών του έργου
- χρησιμοποιούν τα κατάλληλα υλικά για την σύνθεση της τοιχογραφίας
- τηρούν τα μέτρα υγιεινής και ασφάλειας
- τηρούν το οικονομικό πλαίσιο και το χρονοδιάγραμμα της πρότασης υλοποίησης της τοιχογραφίας.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (3), Σύνολο (5)

2.2.B. ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Στην μαθησιακή ενότητα της Ιστορίας Τέχνης του Β' εξαμήνου, οι καταρτιζόμενοι/ες εξοικειώνονται με την Χριστιανική Τέχνη της Παλαιοχριστιανικής περιόδου έως και την Αναγέννηση. Ξεκινώντας από τους πρώτους Χριστιανικούς χρόνους, θα έρθουν σε επαφή με την τέχνη που αναπτύχθηκε μέσα στις κατακόμβες και τις οικίες, τη μετάβαση από τα ελληνιστικά πρότυπα στην πνευματικότητα των μορφών που αποτυπώνεται σε όλες τις μορφές τέχνης στη βυζαντινή – μεσαιωνική περίοδο (τη ναοδομία, τις τοιχογραφίες και τα εικονογραφικά προγράμματα των λατρευτικών κτιρίων, τα ψηφιδωτά και τη μικροτεχνία), τις δύο σημαντικές σχολές αιογραφίας (Μακεδονική και Κρητική). Η μαθησιακή ενότητα συνεχίζεται με τη ρομανική και γοτθική τέχνη, εστιάζοντας κυρίως στη νωπογραφία, στις φορητές εικόνες, στα ιστορημένα χειρόγραφα, στα υαλοθετήματα και στην τοιχοποιία και στην τεχνική της αντίστροφης προοπτικής και ολοκληρώνεται με την τέχνη της Αναγέννησης. Περιγράφονται οι τομείς των τεχνών που αναπτύχθηκαν (αρχιτεκτονική, ζωγραφική, γλυπτική, σχέδιο), τα κύρια χαρακτηριστικά της τέχνης (μίμηση της φύσης, αρχή της κεντρικής προοπτικής (ανθρωποκεντρισμός), φωτοσκίαση, αφηγηματικότητα της παράστασης, αναζήτηση της ιδανικής ομορφιάς και της ισορροπίας, επίσημη θεματολογία), η τεχνολογία και οι τεχνικές των έργων τέχνης (π.χ. τεχνικές χύτευσης γλυπτών, η τεχνική της ελαιογραφίας, σινοπίες κ.ά.) και οι κυριότεροι εκπρόσωποι-καλλιτέχνες της εποχής αυτής.

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι να αποκτήσουν οι καταρτιζόμενοι/-ες την ικανότητα να συνδέουν το ύφος και την τεχνοτροπία μίας τοιχογραφίας (από τη Χριστιανική τέχνη μέχρι και τις τοιχογραφίες της Αναγέννησης) με τις αισθητικές αντιλήψεις της εποχής που τη δημιούργησε, να αναλύουν το ύφος και τα μορφολογικά χαρακτηριστικά των έργων, ώστε να τα μεταφέρουν σε μεταγενέστερο χρόνο στα δημιουργήματά τους.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν το είδος της απεικόνισης της πρωτοχριστιανικής τέχνης
- παρουσιάζουν σημαντικά έργα της κάθε εποχής στους συν εκπαιδευόμενους τους
- εντοπίζουν τα μορφολογικά χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν την εποχή στην οποία δημιουργήθηκε ένα έργο τέχνης
- αναλύουν την εξέλιξη των μορφολογικών στοιχείων σε σχέση με τις κοινωνικές επιδράσεις και τις αισθητικές αντιλήψεις της κάθε εποχής «περί του κάλλους στην τέχνη» με έμφαση στην αισθητική του Πλωτίνου
- κάνουν συγκριτική ανάλυση μεταξύ των έργων διαφορετικών εποχών
- τεκμηριώνουν την επιλογή των μορφολογικών χαρακτηριστικών των πολιτισμών που θα επιλέξουν να μεταφέρουν στην πρόταση της τοιχογραφίας που θα δημιουργήσουν
- είναι σε θέση να πραγματοποιούν αισθητική ανάλυση των τεχνοτροπιών των αντιπροσωπευτικών έργων των περιόδων που θα διδαχθούν.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.2.Γ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΔΗΜΟΣΙΟ ΚΤΙΡΙΟ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα έχει σκοπό να αξιοποιήσει και να ενισχύσει τα μαθησιακά αποτελέσματα που αποκτούν οι καταρτιζόμενοι/ες στα υπόλοιπα μαθήματα του Β΄ εξαμήνου. Αντικείμενο εφαρμογής αποτελεί μελέτη και σύνθεση τοιχογραφίας σε δημόσιο κτίριο.

Κατά τη διάρκεια της μαθησιακής ενότητας, θα γνωρίσουν το αντικείμενο του τοιχογράφου όσον αφορά στην ανάληψη έργων σε δημόσια κτίρια, τις θέσεις απασχόλησης, τους τρόπους παρουσίασης και οργάνωσης της δουλειάς του. Στο μάθημα πραγματοποιούνται κατά κύριο λόγο εργαστηριακές εφαρμογές, όπου οι καταρτιζόμενοι/-ες εφαρμόζουν τους τρόπους παρουσίασης και οργάνωσης της σχεδιαστικής τους πρότασης. Ως ανάθεση εκπόνησης εργασίας για την εφαρμογή των παραπάνω, είναι η σχεδιαστική πρόταση μιας τοιχογραφίας για έναν δημόσιο χώρο που θα τους προταθεί από τον εκπαιδευτή/-ρια τους. Εφαρμόζοντας τις αρχές σύνθεσης και με βάση τις ιδιαιτερότητες του κτιρίου, καθώς και του κοινού στο οποίο απευθύνεται θα προτείνουν και θα σχεδιάσουν έργα τοιχογραφίας.

Η παρουσίαση της εργασίας περιλαμβάνει ανάπτυξη σκίτσων, προσχεδίων και τελικών σχεδίων δύο διαστάσεων, καθώς και θεωρητική τεκμηρίωση της επιλογής του ύφους της τοιχογραφίας ακολουθώντας τις επιθυμίες του πελάτη. Στην τελικά παρουσίαση θα

συμπεριλαμβάνεται και ογκομετρική μακέτα σε κλίμακα 1:20 του χώρου που έχει επιλεγεί να εφαρμοστεί η τοιχογραφία.

Κατά τη διάρκεια των εργαστηριακών ασκήσεων υπάρχει ισχυρό ενδεχόμενο οι καταρτιζόμενοι/-ες να συμμετάσχουν σε έργο δημιουργίας τοιχογραφίας εσωτερικού ή εξωτερικού χώρου ή οροφोगραφίας σε δημόσιο κτίριο, σε συνεργασία με φορείς του Δημοσίου ή εργαστήρια τοιχογραφίας που έχουν αναλάβει σχετικά έργα.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- εντοπίζουν τις ιδιαίτερες απαιτήσεις της εικαστικής παρέμβασης σε δημόσιο κτίριο
- αποτυπώνουν την αρχική ιδέα σε προσχέδια, εφαρμόζοντας αναλογίες και κλίμακες
- διαχειρίζονται σχέδια δυο διαστάσεων με προτάσεις διαμόρφωσης του ύφους της τοιχογραφίας
- επεξεργάζονται τις πληροφορίες που δόθηκαν από τον πελάτη σχετικά με τις προσδοκίες του για το έργο εξετάζοντας τα χαρακτηριστικά του χώρου
- διερευνούν τις αισθητικές προθέσεις του πελάτη σε συνεννόηση με τον υπεύθυνο μελέτης
- αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα της μακέτας εργασίας και τη διαφορά της από την τελική μακέτα παρουσίασης
- δημιουργούν μια πρόταση που να καλύπτει τις απαιτήσεις του πελάτη
- κατασκευάζουν τη μακέτα παρουσίασης της ιδέας τους
- προτείνουν το ύφος της τοιχογραφίας εντάσσοντάς τη στο πλαίσιο της υπάρχουσας διαμόρφωσης του χώρου.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4)

2.2.Δ ΓΡΑΜΜΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ II

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σε συνέχεια της μαθησιακής ενότητας του Α' εξαμήνου, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα επαναλάβουν τις κλίμακες σχεδίασης και θα κατασκευάσουν σύνθετα και πολύπλοκα δισδιάστατα σχέδια, τα οποία θα εμπλουτίζουν με συμβολισμούς υλικών όπως πλακοστρώσεις, λιθοδομές, κλπ και εξειδικευμένους τρόπους ανάδειξης του αρχιτεκτονικού σχεδίου. Επιπρόσθετα, θα διδαχθούν τη σχεδίαση οριζόντιων και εγκάρσιων τομών, καθώς και την τρισδιάστατη σχεδίαση, μέσω της αξονομετρικής απεικόνισης.

Πιο αναλυτικά, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα διδαχθούν στοιχεία παραστατικής γεωμετρίας, όπως είναι η προβολή και η κατάκλιση, η παράσταση σε δύο επίπεδα προβολής, καθώς και σε τρία ή περισσότερα επίπεδα προβολής. Επίσης, θα διδαχθούν την έννοια της όψης και της τομής και θα μάθουν να διαστασιολογούν τα σχέδια ορθών προβολών. Θα εξασκηθούν στη σχεδίαση τρισδιάστατων σχεδίων, αναλύοντας τους διαφορετικούς τρόπους τρισδιάστατης αναπαράστασης, είτε μέσα από την προοπτική σχεδίαση, είτε μέσω της αξονομετρικής σχεδίασης. Θα διδαχθούν τα είδη αξονομετρικών προβολών και την ταυτοποίηση αξονομετρικών σχεδίων διαφόρων αντικειμένων, με τις αντίστοιχες κατόψεις, όψεις και τομές, καθώς και την διαφορά του αξονομετρικού σχεδίου από το προοπτικό σχέδιο και την ορθή επιλογή της εκάστοτε απεικόνισης ανάλογα με τα ζητούμενα. Τέλος, θα διδαχθούν τους τρόπους οργάνωσης και παρουσίασης ενός συνόλου σχεδίων, σύμφωνα με τη γλώσσα οπτικής επικοινωνίας του Αρχιτεκτονικού σχεδιασμού.

Σκοπός αυτής της μαθησιακής ενότητας είναι οι καταρτιζόμενοι/-ες, να εξασκηθούν στο σύστημα ορθών προβολών, ώστε να αναγνωρίζουν και να εφαρμόζουν όχι μόνο τη δισδιάστατη απεικόνιση ενός χώρου, αλλά, και την τρισδιάστατη αξονομετρική προβολή.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- αναγνωρίζουν ένα σχέδιο τομής και όλα τα στοιχεία που εμπεριέχονται σε αυτό
- αναγνωρίζουν ένα σχέδιο όψης και όλα τα στοιχεία που εμπεριέχονται σε αυτό
- να διαστασιολογούν τα σχέδια ορθών προβολών
- σχεδιάζουν με ακρίβεια απλούς εσωτερικούς χώρους και αντικείμενα χρησιμοποιώντας το σύστημα των ορθών προβολών
- συσχετίζουν στοιχεία μεγέθους, μορφής και θέσεως σε σχέδια διαφορετικών κλιμάκων απλών χώρων και αντικειμένων
- συνθέτουν πληροφορίες δισδιάστατων σχεδίων για τη δημιουργία τρισδιάστατης αξονομετρικής απεικόνισης
- εφαρμόζουν την τρισδιάστατη αξονομετρική προβολή
- οργανώνουν σε ενιαίο σύνολο σειρά σχεδίων απλών χώρων και αντικειμένων.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3)

2.2.E ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΣΧΕΔΙΟ II

● **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Σε συνέχεια του μαθήματος του Α' εξαμήνου, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα διδαχθούν τη σχεδίαση σύνθετων γεωμετρικών σχημάτων με μολύβι, μελετώντας τους άξονες, τις κλίσεις και την τονικότητά τους. Θα συνεχίσουν με τη γνωριμία της προοπτικής απεικόνισης εσωτερικού και εξωτερικού χώρου. Πιο συγκεκριμένα, θα διδαχθούν την ιστορική αναδρομή της προοπτικής απεικόνισης, τα επίπεδα προοπτικού βάθους και τονικών διαβαθμίσεων, καθώς και την ατμοσφαιρική προοπτική.

Στη συνέχεια θα διδαχθούν τη σχεδίαση στο ύπαιθρο για την δημιουργία σκίτσων που να διέπονται από την εκφραστική οικονομία και την ταχύτητα της εκτέλεσης. Επιπρόσθετα, θα διδαχθούν την σωστή απόδοση των διαστάσεων ενός αντικειμένου σε σχέση με τον χώρο που το περιβάλλει και το τονικό του βάρος (πόσο έντονοι τόνοι κυριαρχούν ή το αντίθετο). Πιο αναλυτικά θα διδαχθούν τους κανόνες, τις αισθητικές προσεγγίσεις και τις καλλιτεχνικές και διακοσμητικές πρακτικές κατά τη σχεδίαση ενός εσωτερικού χώρου, μέσω της τεχνικής σχεδίασης σκίτσου με ένα σημείο φυγής. Επιπλέον, θα διδαχθούν τη χρήση της ύλης ως εκφραστικό εργαλείο, ανεξάρτητα από τη χρηστική λειτουργία της. Πιο αναλυτικά θα διδαχθούν τις τεχνοτροπίες και τις εικαστικές προσεγγίσεις διαφορετικών εποχών και θα τις συνδέσουν με τις διαφορετικές ιδιότητες του κάθε υλικού, ώστε να υπηρετήσουν με καλλιτεχνική ευαισθησία το εκάστοτε θέμα τους. Ακόμα, θα αναλύσουν το χρώμα ως εκφραστικό εργαλείο, δηλ. ως στοιχείο δημιουργίας συναισθημάτων.

Σκοπός του μαθήματος είναι, με την ολοκλήρωση του εξαμήνου, οι εκπαιδευόμενοι/-ες να σχεδιάζουν με ευχέρεια από πρωτότυπο και να αποδίδουν την ιδέα τους με τρισδιάστατα σκίτσα, βασιζόμενα στις αρχές της προοπτικής απεικόνισης με ένα σημείο φυγής.

● **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- σχεδιάζουν αντικείμενα εκ του φυσικού παρατηρώντας τις κλίσεις και τις αναλογίες τους
- αναλύουν τα βασικά στοιχεία μιας σύνθεσης (σημείο-γραμμή- περιγράμμα-φόρμα-σχήμα)
- σχεδιάζουν σκίτσα χώρων και αντικειμένων με ένα σημείο φυγής βάσει σκαριφημάτων και φωτογραφιών
- κατανοούν τις αρχές σκιαγραφίας εφαρμόζοντας τονικές διαβαθμίσεις με μολύβι σε χώρους ή αντικείμενα
- διαχειρίζονται τα διάφορα υλικά στην απόδοση της υφής υλικών, όγκων, σχημάτων, κ.ά.
- αναπτύσσουν με αφαιρετικό τρόπο το σχήμα, τη κατεύθυνση, τη φόρμα, το βάθος, τον όγκο.
- αναγνωρίσουν την αξία της χρήσης φωτός - σκιάς στην ανάδειξη όγκων

- κατανοούν την αξία των αναλογιών σε διδιάστατη απεικόνιση
  - δημιουργούν τρισδιάστατα σκίτσα
  - σχεδιάζουν προοπτικά σκίτσα με ένα σημείο φυγής
  - καλλιεργήσουν την καλλιτεχνική τους ευαισθησία ως μία υψηλή εκδοχή νοημοσύνης
  - αντιλαμβάνονται τη σχέση υλικού και ύφους.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (3), Σύνολο (3)

2.2. ΣΤ. ΧΡΩΜΑΤΙΚΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ II

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα «χρωματικές εφαρμογές» του Β' εξαμήνου, έχει στόχο να ενισχύσει τις γνώσεις των καταρτιζόμενων στη χρήση και εφαρμογή του χρώματος σε ζωγραφικά έργα. Σε συνέχεια της προηγούμενης ενότητας θα εξοικειωθούν περισσότερο με την εφαρμογή διαφόρων τεχνικών ζωγραφικής και θα μάθουν να αποδίδουν τις υφές των υλικών που χρησιμοποιούν στις συνθέσεις τους με τη δημιουργία ματιέρων.

Πιο αναλυτικά, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα διδαχθούν την οργάνωση των χρωμάτων σύμφωνα με τον Ντελακρουά και τον Σεβρέλ. Θα διδαχθούν τον βασικό μηχανισμό του χρώματος, που βασίζεται στη χρωματική χροιά και την ανάμειξη των χρωμάτων, ώστε να δημιουργούν τις κατάλληλες χρωματικές ταυτότητες. Επιπλέον θα διδαχθούν τη συγγένεια μιας χρωματικής κηλίδας με το λευκό ή το μαύρο, τις τίντες και τις σκίες και τη σχέση του τεχνητού φωτισμού με το χρώμα. Στη συνέχεια, θα διδαχθούν τα είδη των χρωματικών σχέσεων και τις σχέσεις μεγάλης και μέτριας αντίθεσης, καθώς και αρμονίας. Θα εφαρμόσουν χρωματικές αντιπαραθέσεις και τεχνικές χρωματισμού με παστέλ, ακουαρέλα, τέμπρες, γκουάς, αβγοτέμπρα, σκόνες με κόλλα, ακρυλικά και ελαιοχρώματα. Τέλος, θα διδαχθούν τα διαφορετικά είδη ματιέρας, οπτικής και απτικής και θα κάνουν διάφορες εφαρμογές.

Σκοπός του μαθήματος είναι, με την ολοκλήρωση του εξαμήνου, οι καταρτιζόμενοι/-ες, να είναι σε θέση να διαχειρίζονται και να εφαρμόζουν με ευχέρεια τις χρωματικές τους επιλογές και τις υφές των διαφόρων υλικών στην αποκατάσταση ενός τμήματος ζωγραφικού έργου.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- υλοποιούν ματιέρες υλικών οπτικές και απτικές σε επιφάνειες δύο διαστάσεων
- αναγνωρίζουν τις συνθέσεις μικτών τεχνικών
- χρησιμοποιούν μικτές τεχνικές συνθέσεων στη ζωγραφική τέχνη
- εφαρμόζουν τη θεωρία του χρώματος σε υφές υλικών ώστε να τις χρησιμοποιούν στην αποκατάσταση τμήματος ζωγραφικού έργου

- διαχειρίζονται τις χρωματικές επιλογές και τις υφές των υλικών μελετώντας παραδείγματα υφιστάμενων ζωγραφικών έργων
- διαχειρίζονται τις χρωματικές κλίμακες σε συνθέσεις ζωγραφικών έργων.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (1), Εργαστήριο (3), Σύνολο (4)

2.3. ΕΞΑΜΗΝΟ Γ΄

2.3. Α. ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΑΙ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η μαθησιακή ενότητα μελετά έννοιες που συνδέονται με τον πολιτισμό και την πολιτιστική διαχείριση. Συγκεκριμένα μελετώνται η καλλιτεχνική δραστηριότητα φορέων και ιδιωτών, η πολιτική (τοιχογράφηση ναών, τοιχογράφηση κτιρίων σε σχέση με το οικιστικό σύνολο), οι αρχές της τοιχογραφίας (σημασία-βασικές αρχές-διεθνείς προδιαγραφές - πρότυπα) και η σπουδαιότητα της διατήρησης του πολιτιστικού αποθέματος μιας πόλης, ενός πολιτιστικού οργανισμού ή/και ενός ιδιώτη. Αναλύεται η κατάρτιση στρατηγικού σχεδιασμού (swot ανάλυση) στους δημόσιους φορείς (υπουργεία, περιφέρειες και δήμους), πολιτιστικούς και ιδιωτικούς οργανισμούς, και επισημαίνεται η ανάγκη και τα οφέλη της στρατηγικής της καλλιτεχνικής δημιουργίας και της διατήρησής της, ως προστιθέμενη αξία, για τη βιώσιμη ανάπτυξη τους.

Τα μάθημα συνδυάζει τις βασικές αρχές διαχείρισης σε θέματα οργάνωσης και διοίκησης των εργαστηρίων τοιχογραφίας και πολιτιστικών δραστηριοτήτων /εκδηλώσεων με θέμα τον τομέα της δημόσιας ή της ιδιωτικής τοιχογραφίας. Μελετάται η ανεύρεση χορηγιών και πρακτικές και μέθοδοι πολιτιστικής πολιτικής και επικοινωνίας (π.χ. ανοιχτά εργαστήρια τοιχογραφίας στα μουσεία, δημόσιους χώρους, ομιλίες και διαλέξεις για την τοιχογραφία και την αναγκαιότητα ύπαρξής της, εκπαιδευτική τοιχογραφία κ.ά.). Αναδεικνύονται ηθικά και δεοντολογικά ζητήματα, που θέτει η διαχείριση της πολιτιστικής κληρονομιάς και τα οποία συμβάλλουν στην προστασία και ανάδειξή της.

Ο τομέας της δημιουργίας τοιχογραφιών αναδεικνύεται σε κομβικό σημείο της πολιτιστικής διαχείρισης και πολιτικής καθώς αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του χωροταξικού σχεδιασμού και απόδοσης τμημάτων της πόλης στους καλλιτέχνες, της ορθής διαχείρισης οικισμών, θρησκευτικών κτιρίων, συλλογών σε συνδυασμό με τον επικοινωνιακό ρόλο του φορέα ή του ιδιώτη μέσω της διάχυσης της γνώσης προς το κοινωνικό σύνολο.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι θα είναι ικανοί/ές να:

- ερμηνεύουν τις έννοιες που συνδέονται με τη διαχείριση της πολιτιστικής δραστηριότητας
- αναγνωρίζουν τις μεθόδους με τις οποίες ένας χώρος αποκτά οντότητα μέσα από τη δημιουργία εικαστικών παρεμβάσεων όπως η τοιχογραφία

- εντοπίζουν τις προδιαγραφές δομής δεδομένων (data structure) στην τεκμηρίωση μιας εικαστικής παρέμβασης
- εφαρμόζουν τις βασικές αρχές οργάνωσης των εργαστηρίων τοιχογραφίας
- σχεδιάζουν μια στρατηγική (swot ανάλυση) με σκοπό τη βιώσιμη ανάπτυξη και επικοινωνία των εργαστηρίων τοιχογραφίας
- εντάσσουν τις χορηγικές προτάσεις στο στρατηγικό επικοινωνιακό σχεδιασμό του φορέα ή του πολιτιστικού οργανισμού
- προετοιμάζουν τα δικαιολογητικά του χορηγικού φακέλου
- αντιλαμβάνονται ότι οι διαδικασίες πολιτιστικής διαχείρισης βρίσκονται σε άμεση συνάρτηση με τη δημιουργία εικαστικών παρεμβάσεων
- αναπτύσσουν συνεργασίες και πρωτοβουλίες για θέματα που αφορούν ζητήματα πολιτιστικής διαχείρισης
- έχουν υιοθετήσει επαγγελματική υπευθυνότητα και συνέπεια κατά την άσκηση των καθηκόντων τους, σύμφωνα με τους κώδικες επαγγελματικής δεοντολογίας
- έχουν ευαισθητοποιηθεί στις γενικές αρχές δημιουργίας τοιχογραφίας και διαχείρισης των έργων ζωγραφικής.
- αναγνωρίζουν τις φθορές στη σύγχρονη τοιχογραφία (όταν δεν είναι μνημείο και δεν προστατεύεται από τον αρχαιολογικό νόμο), διεξάγοντας μακροσκοπική έρευνα.
- συνεργάζονται με τον Συντηρητή Έργων Ζωγραφικής ή τον αρμόδιο μηχανικό, όταν το κτίριο παρουσιάζει φθορές και χρειάζεται επιστημονική τεκμηρίωση και συντήρηση πριν την εκπόνηση/ επιδιόρθωση της τοιχογραφίας.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.3.B ΑΓΓΛΙΚΑ - ΟΡΟΛΟΓΙΑ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Εισαγωγή των καταρτιζόμενων στην ορολογία που κυριαρχεί διεθνώς σε θέματα δημιουργίας και αποκατάστασης σύγχρονων τοιχογραφιών.

Αρχικά οι καταρτιζόμενοι/-ες θα μελετήσουν ασκήσεις κατανόησης αγγλικών κειμένων με ορολογία υλικών, νέων τεχνολογιών, φθορών και εργασιών αποκατάστασης και προστασίας της πολιτιστικής κληρονομιάς, βελτιώνοντας όλες τις δεξιότητες της αγγλικής γλώσσας, με έμφαση στην ανάγνωση εξειδικευμένων κειμένων ώστε να μπορούν να διαβάζουν διεθνή βιβλιογραφία σχετικά με την τέχνη της τοιχογραφίας. Επίσης, θα μελετήσουν κείμενα σχετικά με τα χρώματα στην τοιχογραφία και τη σύνδεση των χημικών ουσιών των χρωμάτων με την αποκατάσταση τμήματος τοιχογραφίας και την εικαστική παρέμβαση. Θα διερευνήσουν σε ομάδες εργασίας τις διαφορετικές εικαστικές προσεγγίσεις των

τοιχογραφιών ανά εποχή και θα οργανώσουν παρουσιάσεις, ώστε να υπάρξει διάχυση των ερευνών τους στην ολομέλεια. Στα άρθρα που θα μελετήσουν, θα δοθεί έμφαση σε ορολογία όπως *chiaro-scuro*, *sfumato*, κ.α. Ταυτόχρονα θα εντρυφήσουν σε άρθρα που αναφέρονται σε υλικά και τεχνικές αποκατάστασης τοιχογραφιών. Τέλος, θα μελετήσουν άρθρα σε επιστημονικά περιοδικά, στα οποία αναπτύσσονται τεκμηριώσεις και εργασίες επεμβατικής και προληπτικής συντήρησης σύγχρονων τοιχογραφιών καθώς και δημοσιεύσεις που αφορούν την τέχνη του δρόμου. Θα εντρυφήσουν στο λεξιλόγιο και στις συγκεκριμένες λέξεις και συμβολισμούς (γλωσσάριο) που έχουν ήδη διαδοθεί παγκοσμίως σε σχέση με την τέχνη του δρόμου και το γκράφιτι.

Ολοκληρώνοντας την μαθησιακή ενότητα των Αγγλικών, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα πρέπει να είναι ικανοί να χρησιμοποιούν ευρέως τη γλώσσα και τη συγκεκριμένη ορολογία, για να επικοινωνούν με άλλους καλλιτέχνες, να εμπλουτίζουν και να παρουσιάζουν τα έργα τους και να γράφουν τεχνικές μελέτες και άρθρα σε περιοδικά προωθώντας την εργασία τους και να συμμετέχουν με ευχέρεια σε σεμινάρια, ομιλίες και συνέδρια στην Αγγλική Γλώσσα.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- κατανοούν τη διεθνή ορολογία που αφορά στην τέχνη της τοιχογραφίας στην αγγλική γλώσσα
- χρησιμοποιούν την αγγλική ορολογία στο γνωστικό πεδίο της ειδικότητάς τους
- κατανοούν τις εργασίες δημιουργίας και διατήρησης των τοιχογραφιών σε αγγλική ορολογία
- υιοθετήσουν μια στάση συμμετοχής σε σεμινάρια, συνέδρια, ομιλίες και σε Ευρωπαϊκά προγράμματα.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.3.Γ. ΔΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΤΕΧΝΗ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Στη μαθησιακή ενότητα οι καταρτιζόμενοι/-ες θα γνωρίσουν τα καλλιτεχνικά κινήματα του Μπαρόκ και του Μοντερνισμού ή Νεωτερικότητας, θα εξοικειωθούν με τα κινήματα του Ροκοκό, Ρεαλισμού, Ρομαντισμού, Νεοκλασικισμού, τα βασικά στοιχεία της τέχνης που χαρακτηρίζουν αυτά τα κινήματα, τις καινοτομίες τους, τα μορφολογικά χαρακτηριστικά τους, τις τεχνικές των έργων, τους κυριότερους εκπροσώπους και αντιπροσωπευτικά έργα των ιστορικών κινημάτων. Θα αναγνωρίσουν τα καλλιτεχνικά κινήματα των δεκαετιών 1900-1930, και θα εξοικειωθούν με τον Εξπρεσιονισμό, Φωβισμό, Κυβισμό και Φουτουρισμό. Επιπλέον, θα γνωρίσουν τα καλλιτεχνικά ρεύματα του Ντε Στιλ, του Κονστρουκτιβισμού, του Ντανταϊσμού, του Σουρεαλισμού, τη σχολή του Μπαουχάους τις ιδέες, τα μανιφέστα, τα τεχνοτροπικά και εικονογραφικά χαρακτηριστικά των έργων τέχνης και τους

σημαντικότερους δασκάλους της Αρχιτεκτονικής του Μοντέρνου κινήματος. Θα εξοικειωθούν με τη Μεταπολεμική τέχνη στην Αμερική και στην Ευρώπη, (Σχολή της Νέας Υόρκης), τον Αφηρημένο Εξπρεσιονισμό και τα καλλιτεχνικά ρεύματα των δεκαετιών 60-90, όπως την Ποπ Αρτ, Οπ Αρτ, την Κινητική τέχνη, τον Μινιμαλισμό, την Εννοιολογική τέχνη και τον Φωτογραφικό Ρεαλισμό. Τέλος θα γνωρίσουν τον Μεταμοντερνισμό, καθώς και την τέχνη του βίντεο και των δρόμων (Street Art).

Η μαθησιακή ενότητα θα ολοκληρωθεί με μια συνοπτική μελέτη της θεσμικής Νεοελληνικής τέχνης τον 19ο και 20ό αιώνα (αρχιτεκτονική, ζωγραφική, γλυπτική, χαρακτική), της Ελληνικής Λαϊκής τέχνης και τις επιρροές των ευρωπαϊκών καλλιτεχνικών κινήματων στους Έλληνες καλλιτέχνες.

Σκοπός του μαθήματος είναι αρχικά η κατανόηση διάφορων ρευμάτων, κινήματων και τεχνοτροπιών που χαρακτηρίζουν τις εποχές που εξετάζονται, και στη συνέχεια η άντληση έμπνευσης από τις διαφορετικές τάσεις της ζωγραφικής, αναλύοντας αντιπροσωπευτικά έργα.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν τα καλλιτεχνικά κινήματα από τον 17 μέχρι και τον 21ο αιώνα
- εντοπίζουν τα έργα των Ελλήνων καλλιτεχνών
- διακρίνουν τις διαφορές των καλλιτεχνικών ρευμάτων, μελετώντας τις τεχνοτροπίες και τα μορφολογικά στοιχεία
- αναφέρουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των καλλιτεχνικών κινήματων του 20ού και 21ου αιώνα
- συσχετίζουν ομοιότητες και διαφορές των καλλιτεχνικών τάσεων αναλύοντας τους τρόπους με τους οποίους εκφράστηκαν στη διαμόρφωση τοιχογραφιών
- προτείνουν το ύφος του καλλιτεχνικού κινήματος που θα εφαρμοστεί στο χώρο που μελετούν.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.3.Δ. ΜΕΤΡΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Εισαγωγή των καταρτιζόμενων στο ισχύον νομοθετικό πλαίσιο που ορίζει τις βασικές διαδικασίες υγείας και ασφάλειας, εστιάζοντας κυρίως στις ιδιαίτερες ανάγκες και τη φύση του επαγγέλματος του τοιχογράφου. Αναφέρονται τα θεσμικά όργανα της εργασίας (εργοδότης, ο τεχνικός ασφαλείας, ο γιατρός εργασίας και η επιτροπή υγιεινής και ασφάλειας) και οι ρόλοι και οι υποχρεώσεις τους προκειμένου να εξασφαλιστεί η ασφάλεια και η υγεία των εργαζομένων-τοιχογράφων.

Θα μελετηθεί η μεθοδολογία εκτίμησης της «επικινδυνότητας» (Risk assessment) της έκθεσης σε κάθε χημική ουσία, το Διεθνώς Εναρμονισμένο Σύστημα Ταξινόμησης και Επισήμανσης των Χημικών Ουσιών (GHS), ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων (ECHA), ο Ελληνικός Οργανισμός για την Υγιεινή και Ασφάλεια στην Εργασία (ΕΛ.ΙΝ.Υ.Α.Ε.), η χρησιμότητα του Ευρωπαϊκού Κανονισμού REACH, τα Φύλλα Δεδομένων Ασφαλείας (ΔΔΑ-MSDS) και το είδος των πληροφοριών που περιέχουν κυρίως, ως προς την ασφάλεια των διαφόρων υλικών. Επιπρόσθετα θα παρουσιαστεί το Ελληνικό νομοθετικό πλαίσιο σχετικά με το περιβάλλον και τη διάθεση των αποβλήτων, που παράγονται από τις εργασίες δημιουργίας τοιχογραφιών, καθώς και οι ορθές πρακτικές των εργαστηρίων που παράγουν επικίνδυνα απόβλητα (παραδείγματα συστημάτων επεξεργασίας αποβλήτων από σχετικά εργαστήρια).

Θα γίνει ιδιαίτερη αναφορά στα μέτρα ατομικής προστασίας των τοιχογράφων που χρησιμοποιούν ικριώματα, έτσι ώστε να είναι ικανοί να ελέγχουν την κατασκευή καθώς και την αποξήλωση των ικριωμάτων, χρησιμοποιώντας σε πληρότητα τα κατάλληλα υλικά και δεσίματα, για να μην κινδυνεύουν εργαζόμενοι και διερχόμενοι από την πρόκληση κάποιου ατυχήματος.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- εντοπίζουν τις ανάγκες του χώρου εργασίας και των εργαζομένων για εξοπλισμό προστασίας και υγιεινής, τηρώντας την τάξη και καθαριότητα, καθώς και το πρωτόκολλο ενεργειών ασφάλειας και υγείας στην εργασία.
- φροντίζουν για την εξασφάλιση και επάρκεια του εξοπλισμού προστασίας και υγιεινής για τους εργαζομένους, τον προγραμματισμό εργασιών του εργαστηρίου ή εργοταξίου, σύμφωνα με τις προδιαγραφές χρήσης (π.χ. μάσκες για οργανικούς διαλύτες και χρώματα)
- ελέγχουν την κατασκευή και αποξήλωση των ικριωμάτων, χρησιμοποιώντας σε πληρότητα τα κατάλληλα υλικά και δεσίματα, για την ασφαλή έδραση και στήριξή τους
- επιβλέπουν τη διακίνηση των υλικών
- φροντίζουν για τη σωστή περίδεση και μετακίνηση των υλικών για να μην κινδυνεύουν εργαζόμενοι και διερχόμενοι
- δημιουργούν προσωρινό εργαστήριο στο κτίριο εργασίας, εξασφαλίζοντας τις κατάλληλες συνθήκες και εξοπλισμό για τη διενέργεια των εργασιών της τοιχογραφίας και της αποθήκευσης υλικών
- αξιολογούν όλους τους πιθανούς κινδύνους κατά τη χρήση, αποθήκευση και απόρριψη επικίνδυνων υλικών
- διαχειρίζονται τους κινδύνους κατά την άσκηση των εργασιών αποκατάστασης σύγχρονων τοιχογραφιών
- λαμβάνουν μέτρα για την αποφυγή ατυχημάτων

- εφαρμόζουν τους ισχύοντες κανονισμούς και τις επιστημονικές αρχές για τη διαχείριση καθημερινών θεμάτων ασφαλείας και μέτρων υγιεινής στο εργαστήριο ή στο εργοτάξιο
- είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα ασφαλείας στον χώρο εργασίας τους
- ελέγχουν την ορθή τήρηση και εφαρμογή των προδιαγραφών του έργου
- χρησιμοποιούν τα κατάλληλα υλικά για την σύνθεση της τοιχογραφίας
- έχουν αναπτύξει κριτική άποψη και στάση όσο αφορά τη διαχείριση και μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που απορρέουν από τις εργασίες τους.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (1), Εργαστήριο (0), Σύνολο (1)

2.3.E. ΑΠΟΤΥΠΩΣΕΙΣ ΚΑΙ AUTOCAD

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

A. Εισαγωγή των καταρτιζόμενων στις κατηγορίες αποτύπωσης φθορών, βλαβών, παραμορφώσεων, υγρασίας. Θα διδαχθούν αποτύπωση με χειρωνακτικές μεθόδους, με οπτικά εργαλεία, με τον τριγωνισμό τον τριπλευρισμό και τριγωνοπλευρισμό καθώς και με τη χρήση προφίλογράφου.

B. Εισαγωγή των καταρτιζόμενων στα εργαλεία της ηλεκτρονικής δισδιάστατης σχεδίασης χρησιμοποιώντας το πρόγραμμα autocad. Συγκεκριμένα, θα διδαχθούν τις βασικές έννοιες της δισδιάστατης ηλεκτρονικής σχεδίασης (σύστημα συντεταγμένων, μονάδες μέτρησης, εντολές χειρισμού οθόνης, διαχείριση αρχείων και ομάδων εργαλείων). Επίσης, θα μάθουν να σχεδιάζουν γεωμετρικές οντότητες, όπως για παράδειγμα ευθύγραμμα τμήματα, κύκλους, τόξα, κλπ. Ακόμα, θα μάθουν να τροποποιούν τις γεωμετρικές οντότητες (αντιγραφή, περιστροφή, κατοπτρισμός, κλπ.). Επιπρόσθετα, θα διδαχθούν να χρησιμοποιούν τα επίπεδα, να διαστασιολογούν τα σχέδιά τους, να γράφουν κείμενα, να επεξεργάζονται τις γραμματοσειρές και να διαμορφώνουν και να επεξεργάζονται κλίμακες εκτύπωσης. Ακόμα θα γνωρίζουν να δημιουργούν αρχεία .ctb, έτοιμα προς εκτύπωση των σχεδίων.

Σκοπός του μαθήματος είναι, με την ολοκλήρωση του εξαμήνου, να γνωρίζουν οι καταρτιζόμενοι/-ες την τεχνική και την επεξεργασία των σχεδίων βάσει σχεδιαστικών προγραμμάτων, καθώς και να σχεδιάζουν σε δύο διαστάσεις στο πρόγραμμα autocad.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- αποτυπώνουν με ακρίβεια έργα τέχνης μικρής και μεσαίας κλίμακας, χρησιμοποιώντας παραδοσιακές μεθόδους
- κατανοούν και να εφαρμόζουν τους διάφορους επιστημονικά δόκιμους τρόπους αποτύπωσης
- συμμετέχουν σε ομάδες αποτυπώσεων υφιστάμενων χώρων χρησιμοποιώντας τα κατάλληλα εργαλεία
- αντιλαμβάνονται τα μορφολογικά χαρακτηριστικά και την αξία ενός έργου τέχνης, ώστε να μπορούν σε συνεργασία με άλλους συντηρητές τοιχογραφίας να λαμβάνουν τις κατάλληλες μετρήσεις για την πληρέστερη αποτύπωσή του
- κατανοούν τις διάφορες μεθόδους αποτύπωσης, ώστε να μπορούν να αποτυπώνουν με σχετική ακρίβεια ακόμα και όταν αντιμετωπίζουν μη συμβατικές συνθήκες
- αντιλαμβάνονται την ανάγκη για συνεργασία με άλλους ειδικούς, χημικούς, μηχανικούς, φωτογράφους, κ.α.
- αναγνωρίζουν πότε η συνεργασία με άλλους επιστήμονες είναι αναγκαία
- εφαρμόζουν ποικίλες τεχνικές οπτικοποίησης των αισθητικών απαιτήσεων του πελάτη, χρησιμοποιώντας με άνεση προγράμματα σχεδίασης μέσω Η/Υ.
- αντιλαμβάνονται τη διαφορετική νοοτροπία που απαιτεί η ηλεκτρονική σχεδίαση συγκριτικά με την παραδοσιακή
- αναγνωρίζουν τη σπουδαιότητα της ενεργούς συμμετοχής του Η/Υ στη σχεδίαση
- σχεδιάζουν ψηφιακά σχέδια δύο διαστάσεων χρησιμοποιώντας τα εργαλεία που παρέχει το πρόγραμμα AutoCAD
- χρησιμοποιούν όλες τις δυνατότητες που τους παρέχονται στην επεξεργασία δισδιάστατων σχεδίων
- γνωρίζουν τον τρόπο εκτύπωσης των σχεδίων τους
- γνωρίζουν την εξαγωγή αρχείων σε άλλα προγράμματα.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4)

2.3.ΣΤ. ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΣΕ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΟ ΧΩΡΟ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Η συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα έχει ως στόχο, οι καταρτιζόμενοι/ες να χρησιμοποιούν, να εφαρμόζουν και να αναπτύσσουν τις γνώσεις που αποκτούν στο σύνολο των διδασκομένων αντικειμένων του Γ΄ εξαμήνου. Πιο συγκεκριμένα, διδάσκονται γενικά στοιχεία για το σχεδιασμό τοιχογραφιών σε εκκλησιαστικούς χώρους. Σκοπός του μαθήματος είναι να μπορούν οι καταρτιζόμενοι/-ες να πραγματοποιούν μια πλήρη μελέτη και παρουσίαση αποκατάστασης τοιχογραφίας σε σύγχρονο εκκλησιαστικό χώρο.

Ως ανάθεση εκπόνησης εργασίας για την εφαρμογή των παραπάνω, είναι ο σχεδιασμός – μελέτη ενός τοίχου ή οροφής ή τρούλου σε σύγχρονη εκκλησία. Η παρουσίαση της εργασίας περιλαμβάνει ανάπτυξη σχεδίων δύο διαστάσεων, με πλήρη θεωρητική τεκμηρίωση των επιλογών τους. Κατά τη διάρκεια των εργαστηριακών ασκήσεων επιδιώκεται οι καταρτιζόμενοι/-ες να συμμετάσχουν σε έργο δημιουργίας τοιχογραφίας σε τοίχο, οροφή, τρούλο ή καμπύλα στοιχεία στο εσωτερικό μιας σύγχρονης εκκλησίας, ή να συμμετάσχουν στο πρόγραμμα εικονογράφησης, σε συνεργασία με εκκλησιαστικούς φορείς ή εργαστήρια τοιχογραφίας που έχουν αναλάβει σχετικά έργα.

Στόχος είναι οι εκπαιδευόμενοι/-ες να αναπτύξουν μεθόδους και τεχνικές παρουσίασης υπό κλίμακα της μελέτης της τοιχογραφίας, εφαρμόζοντας ποικίλες τεχνικές οπτικοποίησης των αισθητικών απαιτήσεων με έγχρωμα καλλιτεχνικά σχέδια και διαστάσιμα μακέτες, αποτιμώντας την εφαρμογή διαφορετικών τεχνικών και υλικών και συγκρίνοντας τα τελικά αποτελέσματα και στη συνέχεια εφαρμογής των τελικών προτάσεων επί της επιφάνειας εργασίας.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/-ές να:

- εφαρμόζουν τις αρχές σχεδιασμού σε σύγχρονους εκκλησιαστικούς χώρους
- χρησιμοποιούν την ανάλογη κλίμακα στα σχέδια παρουσίασης μελέτης τοιχογραφιών
- επικοινωνούν με τους υποψήφιους πελάτες καταγράφοντας τις ανάγκες τους
- διαχειρίζονται τα κατάλληλα υλικά
- εκπονούν τα απαραίτητα σχέδια φροντίζοντας να πετύχουν τους αρχικούς στόχους της μελέτης.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4)

2.3.Ζ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ ΤΗΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Εισαγωγή των καταρτιζόμενων στις αρχές λειτουργίας και την ιστορική εξέλιξη της φωτογραφίας. Γνωριμία με φωτογραφικές μηχανές (αναλογικές - ψηφιακές), που καταγράφουν τις εργασίες αποτύπωσης μίας τοιχογραφίας και του περιβάλλοντος χώρου που θα εφαρμοστεί η εικαστική πρόταση. Επιπρόσθετα, γίνονται αναφορές στα είδη των φακών (ευρυγώνιος, κανονικός, τηλεφακός, φακοί ζουμ και macro), στις ιδιότητές τους και στον εξοπλισμό (παρασολείγ, φίλτρα, κλπ.).

Αναλύονται οι τεχνικές παράμετροι της φωτογράφησης - εστίαση, βάθος πεδίου, διάφραγμα-ταχύτητα, ευαισθησία (ISO) - η σημασία τους στους σκοπούς της αποτύπωσης ενός έργου

τοιχογραφίας, τα όργανα μέτρησης του φωτός (φωτόμετρο - κελβινόμετρο - φλασόμετρο) και διερευνώνται τα χρωματικά συστήματα φωτογράφισης. Μελετώνται η φωτογράφιση με φυσικό και τεχνητό φωτισμό και οι χρωματικές εναλλαγές του. Αναφέρονται τα φίλτρα σε σχέση με το ορατό φάσμα, η σημασία του τρίποδου και η χρήση του στην φωτογράφιση της τοιχογραφίας. Παράλληλα, μελετώνται η χρήση του πλέγματος, του αλφαδιού και του κανόνα των τρίτων, η διόρθωση γεωμετρικών και οπτικών σφαλμάτων στη φωτογράφιση, η αποθήκευση - επεξεργασία των φωτογραφιών και γίνεται σύνδεση της μαθησιακής ενότητας με προγράμματα επεξεργασίας εικόνας. Εξετάζονται οι παράμετροι ορθής φωτογράφισης δισδιάστατων - τρισδιάστατων εκθεμάτων σε συνθήκες φυσικού - τεχνητού φωτισμού, η τοποθέτηση της φωτογραφικής μηχανής και των φωτιστικών πηγών σε σχέση με το έκθεμα, η χρήση φίλτρων και χρωματικής κλίμακας. Παρουσιάζονται οι διαφορετικοί τύποι φωτιστικών πηγών, η καταλληλότητά τους ανάλογα με το αντικείμενο και η μεθοδολογία λήψης φωτογραφιών για τη φωτογραμμετρική τεκμηρίωση του αντικειμένου.

Στόχος του μαθήματος είναι η κατανόηση λειτουργίας επαγγελματικών μηχανών και η εμπάθυση σε ζητήματα τεχνικής και αισθητικής οργάνωσης της φωτογραφικής εικόνας, εργαλεία χρήσιμα στην προβολή και αποτύπωση της τέχνης της τοιχογραφίας.

• Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν τα κυρίαρχα φωτογραφικά κινήματα και τους εκπροσώπους τους από τον 19ο και τον 20ο αιώνα
- αναγνωρίζουν τα μέρη, τη χρήση (ρυθμίσεις) και τους φακούς μιας φωτογραφικής μηχανής
- χειρίζονται τις φωτογραφικές μηχανές και τα εξαρτήματά τους
- συσχετίζουν την ταχύτητα του κλείστρου με το διάφραγμα
- χρησιμοποιούν τη γνώση για το βάθος πεδίου
- εμβαθύνουν σε ζητήματα αισθητικής οργάνωσης της φωτογραφικής εικόνας
- εφαρμόζουν τις θεμελιώδεις αρχές της φωτογραφικής σύνθεσης και των νόμων που τη διέπουν
- επεξεργάζονται μία εικόνα σύμφωνα με τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας του φωτογράφου
- διαχειρίζονται ψηφιακές μηχανές για να αναβαθμίσουν τις παρουσιάσεις τους
- προσαρμόζουν τις ρυθμίσεις λήψης ανάλογα με το αντικείμενο και το περιβάλλον λήψης της/των φωτογραφίας/ιών
- διακρίνουν τις διαφορετικές πηγές φωτισμού και το είδος της ακτινοβολίας που εκπέμπουν στο ηλεκτρομαγνητικό φάσμα
- εφαρμόζουν τις κατάλληλες τεχνικές παραμέτρους στην φωτογράφιση των έργων τέχνης

- προτείνουν τα κατάλληλα είδη φωτογραφίας για δισδιάστατα και τρισδιάστατα αντικείμενα
- προτείνουν την κατάλληλη διάταξη του εξοπλισμού σε σχέση με το αντικείμενο, τις συνθήκες φωτισμού και τις ιδιαιτερότητες του χώρου
- οργανώνουν τη φωτογραφική αποτύπωση του αντικειμένου, σύμφωνα με τις απαιτήσεις της φωτογραμμετρίας
- υιοθετούν μια υπεύθυνη στάση ως προς την προσέγγιση των εκθεμάτων
- έχουν υιοθετήσει ως επαγγελματική στάση την αναγκαιότητα της κατάρτισης στην τέχνη της φωτογραφίας για την προστασία των έργων τέχνης.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (1), Εργαστήριο (1), Σύνολο (2)

2.3.H. ΤΕΧΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΥΛΙΚΑ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Εισαγωγή των καταρτιζόμενων στα υλικά και τις τεχνικές των τοιχογραφιών, παραδοσιακών και σύγχρονων.

Αρχικά, διδάσκονται στοιχεία που συνδέονται με το γεωγραφικό πλαίσιο, το κοινωνικό πλαίσιο και τη μορφολογία και την αισθητική των έργων σε κάθε περίοδο. Διερευνούνται τοιχογραφίες που μιμούνται ορθομαρμαρώσεις και συνθέσεις με *opus sectile*, τα *fresco* και τα *secco*, σπρέι κλπ. Οι μέθοδοι εξέτασης, τεκμηρίωσης και διάγνωσης των τοιχογραφιών, τα είδη ρύπων και οι μηχανισμοί εναπόθεσης, αποτελεί επίσης αντικείμενο μελέτης των καταρτιζόμενων αυτού του εξαμήνου. Στη συνέχεια, διδάσκονται τα υλικά και οι τεχνικές κατασκευής των τοιχογραφιών και μαθαίνουν να διακρίνουν την επίδραση των προαναφερόμενων επιλογών στην παθολογία των τοιχογραφιών, στη διατήρησή τους κατά το δυνατόν μεγαλύτερο χρονικό διάστημα, τη διατήρηση των χρωμάτων και την σταθερότητα τους. Παράλληλα, αναλύονται τα υλικά και οι μέθοδοι καθαρισμού των τοιχογραφιών, οι τεχνικές και οι τρόποι επέμβασης σε νεότερες τοιχογραφίες. Στη συνέχεια διδάσκεται –η στερéωση των τοιχογραφιών, τόσο η δομική όσο και η επιφανειακή, αλλά και τα κριτήρια επιλογής της κατάλληλης μεθοδολογίας και των υλικών στερéωσης του ζωγραφικού στρώματος των τοιχογραφιών. Ολοκληρώνοντας τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/-ες εντρυφούν στη μελέτη και τη σύγκριση των υλικών δημιουργίας τοιχογραφιών, εξετάζουν τα ειδικά χαρακτηριστικά των τεχνικών και τα οπτικά αποτελέσματα της εφαρμογής τους, διεξάγουν επιτόπιες παρατηρήσεις και παρατηρούν δοκίμια προκειμένου να εξοπλιστούν με γνώσεις που θα τους υποστηρίξουν στις επιλογές τους κατά τη διάρκεια δημιουργίας των έργων τους.

Σκοπός της μαθησιακής ενότητας είναι οι καταρτιζόμενοι/-ες να ορίζουν την τεχνολογία κατασκευής και τα υλικά του έργου της τοιχογραφίας, εξετάζοντας λεπτομερώς το χώρο και τα υλικά κατασκευής του.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν τις χημικές ουσίες και την ονομασία τους (χημική και εμπορική)
  - ταξινομούν τις χημικές ουσίες ανά είδος σύμφωνα με τις εργασίες εκπόνησης της τοιχογραφίας
  - οργανώνουν την προμήθεια των κατάλληλων υλικών ζωγραφικής, χημικών ουσιών και εξοπλισμού για την τοιχογραφία
  - τηρούν αρχείο καταλόγων για τη διενέργεια συστηματικής απογραφής υλικών, χημικών ουσιών και εξοπλισμού
  - εκτελούν την προμήθεια υλικών και χημικών ουσιών, ακολουθώντας τις προδιαγραφές μεταφοράς και αποθήκευσης
  - αναζητούν τα αναγκαία υλικά/ εργαλεία και χημικές ουσίες των τοιχογραφιών, ακολουθώντας τις προδιαγραφές ποιότητας και ασφάλειας, που έχουν τεθεί από τον υπεύθυνο του έργου
  - ακολουθούν πρωτόκολλο ενεργειών για την αποτροπή προσωπικού ατυχήματος, πρόκλησης βλάβης εξοπλισμού, αντικειμένων και κτιρίου.
- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (3), Εργαστήριο (0), Σύνολο (3)

2.4. ΕΞΑΜΗΝΟ Δ΄

2.4.A. ΕΠΕΞΕΡΓΑΣΙΑ ΕΙΚΟΝΑΣ-PHOTOSHOP

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Εισαγωγή των καταρτιζόμενων στη διδασκαλία τρόπων και τεχνικών παρουσίασης της αρχικής και τελικής τους ιδέας, καθώς και του επαγγελματικού τους φακέλου, όπως και τη χρήση ηλεκτρονικής επεξεργασίας της εικόνας, μοντάζ των εικόνων και διόρθωση χρωμάτων με τη βοήθεια ειδικών λογισμικών (π.χ. Photoshop).

Πιο συγκεκριμένα, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα εξοικειωθούν με τον διαχωρισμό των τόνων μίας φωτογραφίας, ώστε να αναδεικνύουν τους τόνους που απαιτούνται κατά περίπτωση. Θα χρησιμοποιήσουν τα εργαλεία της ρύθμισης της φωτεινότητας -αντίθεσης, το ιστόγραμμα και τις καμπύλες. Στη συνέχεια θα διδαχθούν πως θα ταξινομούν τις φωτογραφίες με βάση τη μέθοδο των ζωνών. Θα διδαχθούν τους τρόπους βελτίωσης των τόνων στην περιοχή που υστερούν και τον μετασχηματισμό των σχημάτων. Επίσης, πως μπορούν να αξιολογούν τα ποιοτικά χαρακτηριστικά μιας εικόνας και να προσαρμόζουν τη φωτογραφία στην εκάστοτε μέθοδο εκτύπωσης. Πιο αναλυτικά θα διδαχθούν τη βελτίωση της αντίθεσης, την ισορροπία των γκριζών τόνων, τη βελτίωση της ευκρίνειας και τη μετατροπή σε SMYK. Επιπρόσθετα, θα διδαχθούν τη διαφοροποίηση επιπέδων, τις μάσκες επιπέδου και τις μάσκες bezier. Επίσης, την αλλαγή των χαρακτηριστικών μιας εικόνας μέσω των διορθωτικών και εικαστικών φίλτρων και τη δημιουργία εντυπωσιακών εφέ, καθώς και τις διαδικασίες για την προετοιμασία μιας εικόνας ανάλογα με την εκτύπωση. Ακόμα, τις

δυνατότητες που τους δίνονται από τις χρωματικές παλέτες καθώς και από τη χρήση των πινέλων. Τέλος, τη δημιουργία τρισδιάστατων αντικειμένων με το εργαλείο της εξώθησης.

Σκοπός είναι οι καταρτιζόμενοι/ες να εξοικειωθούν και να γνωρίσουν το περιβάλλον PC και να εξειδικεύσουν τις γνώσεις τους στο πρόγραμμα επεξεργασίας εικόνας “Photoshop”, ώστε να εφαρμόζουν ποικίλες τεχνικές οπτικοποίησης των αισθητικών απαιτήσεων του πελάτη.

● Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναγνωρίζουν την περιοχή εργασίας του προγράμματος
- επιλέγουν τα κατάλληλα εργαλεία-εντολές σχεδίασης
- γνωρίζουν πως θα εισάγουν εικόνα από σάρωση
- χρησιμοποιούν και αξιοποιούν τα επίπεδα (layers)
- εφαρμόζουν και να επεξεργάζονται τα χρώματα
- χρησιμοποιούν τις μάσκες και τα κανάλια
- επεξεργάζονται (ρετούς) εικόνες
- χρησιμοποιούν το εργαλείο της πένας
- εισάγουν και να εξάγουν γραφικά
- γνωρίζουν πως θα έχουν ακρίβεια στην εκτύπωση των χρωμάτων
- επεξεργάζονται εικόνες για εκτυπώσεις
- γνωρίζουν την τριχρωμία – τετραχρωμία.

● Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα

Θεωρία (0), Εργαστήριο (4), Σύνολο (4)

2.4.B. ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΟΥ ΔΡΟΜΟΥ (STREET ART)

● Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα οι καταρτιζόμενοι/-ες εξοικειώνονται με την Τέχνη του Δρόμου (Street Art) και τα βασικά στοιχεία της. Διδάσκονται τους όρους, ορισμούς και τις μεθοδολογικές προσεγγίσεις της Τέχνης του Δρόμου, αποσαφηνίζουν τις έννοιες Τέχνη και graffiti, και γνωρίζουν τα διάφορα είδη δημόσιας έκφρασης των καλλιτεχνών. Παράλληλα, εξερευνούν την τέχνη της τοιχογραφίας μέσα από την ιστορία της, από τις προδρομικές εκφράσεις (τοιχογραφίες των Σπηλαίων, γραφή και χαράγματα σε αρχαία μνημεία, δημόσια κτίρια, Κίνημα των Τοιχογραφιών στο Μεξικό κλπ.) και την εξέλιξή της τις τελευταίες δεκαετίες, έως τη σύγχρονη εποχή, τόσο σε παγκόσμιο επίπεδο αλλά και σε Ευρωπαϊκό και σε Ελληνικό και τη συνδέουν με την Ιστορία της Τέχνης, εξετάζοντας διάφορες παραμέτρους όπως η πολιτική, η αστικοποίηση και ο σύγχρονος Οπτικός

Πολιτισμός, τα ανθρώπινα δικαιώματα, η προστασία του περιβάλλοντος και η κλιματική κρίση. Στη συνέχεια, εμβαθύνουν στις διάφορες κατηγορίες της Τοιχογραφίας του Δρόμου, γνωρίζουν τη δουλειά σημαντικών Ελλήνων και ξένων καλλιτεχνών του Δρόμου και μέσα από την τεχνοκριτική ανάλυση συγκεκριμένων έργων τους, εξοικειώνονται με τη γλώσσα και τους κώδικες της δημιουργικής τους πρακτικής.

Το πρακτικό μέρος της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας πραγματοποιείται σε εξωτερικούς χώρους και έχει ως στόχο αφενός οι καταρτιζόμενοι/-ες να κατακτήσουν τις διάφορες τεχνικές, τεχνοτροπίες και στυλ Street Art μέσα από την παρατήρηση και την εξερεύνηση δημόσιων έργων και αφετέρου, να συμμετάσχουν σε έργο δημιουργίας τοιχογραφίας σε τοίχο, σε συνεργασία με Street Artists ή να εκπονήσουν δικό τους έργο, ακολουθώντας την ενδεδειγμένη διαδικασία (αίτημα παραχώρησης χώρου, δημιουργία μακέτας, δοκιμή και επιλογή υλικών, εφαρμογή στο δημόσιο χώρο).

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- αναλύουν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά που διαμόρφωσαν την αισθητική της τοιχογραφίας του δρόμου
- αξιολογούν τα ιστορικά στοιχεία της τοιχογραφίας και των έργων τέχνης του δρόμου
- ταυτοποιούν τοιχογραφίες με την εποχή που δημιουργήθηκαν, το ιστορικό και κοινωνικό τους πλαίσιο και τους καλλιτέχνες που το δημιούργησαν
- μελετούν το έργο σύγχρονων τοιχογράφων της τέχνης του δρόμου της Ελλάδας και του εξωτερικού
- εφαρμόζουν τις θεωρητικές γνώσεις του μαθήματος στη δημιουργία της δικής τους πρότασης
- εποπτεύσουν αντίστοιχες δικές τους καλλιτεχνικές δράσεις
- υλοποιήσουν αντίστοιχες δικές τους καλλιτεχνικές δράσεις και να δημιουργήσουν έργα Street Art
- αναγνωρίσουν τις αισθητικές παραμέτρους της Street Art, προκειμένου να καταστεί δυνατή η ένταξη και η αξιοποίησή της σε εκπαιδευτικές και πολιτιστικές δράσεις.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (4), Σύνολο (6)

2.4.Γ. ΚΩΔΙΚΑΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑΣ

- **Περίληψη της μαθησιακής ενότητας**

Εισαγωγή των καταρτιζόμενων στον κώδικα επαγγελματικής συμπεριφοράς, καθώς και στα βασικά στοιχεία της ισχύουσας νομοθεσίας για επεμβάσεις σε σύγχρονα κτίρια. Οι

καταρτιζόμενοι/-ες, θα διδαχθούν τις αξίες που συμβάλλουν στην προώθηση της ακεραιότητάς τους, τον σεβασμό στους ανθρώπους και στο περιβάλλον, την ευγένεια και την οικολογική συνείδηση που είναι περισσότερο επίκαιρη από ποτέ, τον επαγγελματισμό που συνδέεται με την αποτελεσματικότητα, τη συνεργασία και την καινοτομία, το ήθος στη συμπεριφορά έναντι των συναδέλφων, τη διατήρηση του κύρους του φορέα με τον οποίο ενδέχεται να συνεργαστούν.

Επίσης, οι καταρτιζόμενοι/-ες, θα μάθουν να συντάσσουν ιδιωτικό συμφωνητικό μελέτης έργου, να συντάσσουν τεχνικές περιγραφές εργασιών, να συλλέγουν οικονομικές προσφορές αναδόχων των έργων και των προμηθευτών. Θα διδαχθούν πως συντάσσεται ο αναλυτικός προϋπολογισμός ενός έργου σύμφωνα με τα στοιχεία της τεχνικής περιγραφής και πως συντάσσεται το χρονοδιάγραμμα προγραμματισμού του έργου και η γενική συγγραφή υποχρεώσεων του αναδόχου, πως γίνεται η επιμέτρηση εργασιών και υλικών του έργου, καθώς και ο υπολογισμός του τελικού κόστους.

Σκοπός του μαθήματος είναι η γνώση των κανόνων στην κατασκευή τοιχογραφιών, όπως και η επίτευξη του μέγιστου δυνατού αποτελέσματος σε συνδυασμό με την καταλληλότητα και το κόστος των υλικών. Παράλληλα, η θωράκιση των συστημάτων ηθικών αξιών και αρχών, η αντιμετώπιση παράτυπων και ανήθικων συμπεριφορών, καθώς και η επίλυση πιθανών προβληματισμών που ανακύπτουν καθημερινά στην εργασία μας.

● Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα είναι ικανοί/ες να:

- γνωρίζουν τη νομοθεσία του κώδικα ηθικής και επαγγελματικής συμπεριφοράς υπαλλήλων του δημόσιου τομέα που ενδέχεται να συνεργαστούν συντάσσουν ιδιωτικό συμφωνητικό μελέτης έργου
- υλοποιούν τις προμετρήσεις επικείμενων εργασιών και υλικών από την μελέτη εφαρμογής του έργου
- εφαρμόζουν τις βασικές αρχές υγιεινής και ασφάλειας κατά την επίσκεψη στο έργο
- καταγράφουν τις οικονομικές προσφορές από συνεργεία και προμηθευτές υλικών
- συντάσσουν χρονοδιαγράμματα προγραμματισμού εργασιών ενός έργου
- αναφέρουν τη σειρά των εργασιών της μελέτης εφαρμογής ενός έργου στο εργοτάξιο
- υλοποιούν τις επιμετρήσεις των εργασιών και υλικών ελέγχοντας τον τελικό προϋπολογισμό του έργου
- αναγνωρίζουν τις φάσεις υλοποίησης μίας τοιχογραφίας
- παρουσιάζουν τα προσχέδιά τους στον πελάτη τεκμηριώνοντας τις επιλογές τους
- συνδιαλέγονται με τον πελάτη για εναλλακτικές λύσεις στις προτάσεις τους

- τηρούν το οικονομικό πλαίσιο και το χρονοδιάγραμμα της πρότασης υλοποίησης της τοιχογραφίας, ακολουθώντας τους αρχικούς υπολογισμούς και τα χρονικά περιθώρια ολοκλήρωσης του έργου
- προτείνουν τον τρόπο και τις φάσεις υλοποίησης του έργου
- επιλέγουν τη βέλτιστη μέθοδο, σύμφωνα με το πρόγραμμα της μελέτης και τη σύμφωνη γνώμη του υπεύθυνου της μελέτης
- ακολουθούν τις προδιαγραφές ποιότητας και ασφάλειας επιλογής των υλικών που έχουν τεθεί από τον υπεύθυνο του έργου.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (0), Σύνολο (2)

2.4.Δ. ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΑΙΣΘΗΤΙΚΗ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ (ΥΛΙΚΑ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΕΣ)

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας (σελ. 121-143)

Εισαγωγή των καταρτιζόμενων στις έννοιες του fresco και του secco, τους δύο τρόπους που πραγματοποιείται μία τοιχογραφία καθώς και στο σύντομο ιστορικό των τοιχογραφιών.

Στη συγκεκριμένη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/-ες θα γνωρίσουν την προετοιμασία της νωπογραφίας σε διάφορες εποχές και τις τεχνικές αποκατάστασης του φθαρμένου τοίχου, συσχετίζοντας τις τεχνικές ζωγραφικής με συγκεκριμένες ιστορικές περιόδους και καλλιτεχνικά ρεύματα. Θα διδαχθούν τα υλικά και τα εργαλεία που χρησιμοποιούνται στην αισθητική αποκατάσταση της σύγχρονης τοιχογραφίας, (ηρακλείτ, ασβεστοκονίαμα μυστί, πινέλα), εξετάζοντας διεξοδικά τη στρωματογραφία των τοιχογραφιών. Ταυτόχρονα θα εξοικειωθούν με την παρασκευή και την εφαρμογή των κονιαμάτων του υποστρώματος καθώς και με την εφαρμογή διαφόρων τεχνικών ζωγραφικής με τη χρήση παραδοσιακών ή και σύγχρονων υλικών. Επιπλέον θα διδαχθούν τους δύο τρόπους που γίνεται η αντιγραφή του τμήματος της τοιχογραφίας και η μεταφορά του σχεδίου. Θα εξοικειωθούν με το αντίβλο και τα χρώματα της νωπογραφίας, καθώς και τους τρόπους στήριξης και ανάρτησης ενός αντιγράφου τοιχογραφίας, όπως μεταλλικό πλαίσιο, υποστρώματα με συνθετικά υλικά κ.λπ. Τέλος θα γνωρίσουν την προετοιμασία και ζωγραφική αντιγράφου νωπογραφίας και την αισθητική αποκατάσταση, τους τρόπους ζωγραφικής στη νωπογραφία, τη δημιουργία τοιχογραφίας σε στεγνό κονίαμα και το αντίγραφο τοιχογραφίας στεγνού κονιάματος.

Σκοπός της συγκεκριμένης μαθησιακής ενότητας είναι να αποκτήσουν οι καταρτιζόμενοι/-ες μια ολοκληρωμένη αντίληψη για τα υλικά και τις τεχνικές δημιουργίας αντιγράφου τοιχογραφίας και την αισθητική αποκατάσταση νεότερων τοιχογραφιών.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- διακρίνουν τα επιμέρους μέρη των τοιχογραφιών
- δημιουργούν αντίγραφο τοιχογραφίας σε διάφορα υποστρώματα
- εξηγούν τη διαφορά μεταξύ νωπογραφίας και ξηρογραφίας
- αποδίδουν τις φθορές που έχει υποστεί το ζωγραφικό στρώμα στο αντίγραφο της τοιχογραφίας
- χρησιμοποιούν προσχέδια για την αποτύπωση των περιγραμμάτων των μορφών
- ταυτοποιούν τα υλικά με τα οποία έχει δημιουργηθεί μία τοιχογραφία, την τεχνοτροπία και το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται ως έργο τέχνης
- επεξεργάζονται το ύφος (στυλ) και τις τεχνικές των έργων τοιχογραφίας, επιλέγοντας τις ίδιες ή παρόμοιες τεχνικές για τη δημιουργία του αντιγράφου.
- προτείνουν κατάλληλα αντίγραφα παραστάσεων τοιχογραφίας, καλύπτοντας την αισθητική του ιδιοκτήτη και εντάσσοντας την τοιχογραφία στις κτιριακές επιταγές
- προσδιορίζουν τις τεχνικές που πρέπει να εφαρμοστούν στο αντίγραφο της τοιχογραφίας, υιοθετώντας τις βέλτιστες για το συγκεκριμένο κτίριο
- προτείνουν τα κατάλληλα υλικά για το αντίγραφο, ακολουθώντας τις προδιαγραφές των ιδιοτήτων και της ποιότητάς των ζωγραφικών υλικών, τις τεχνικές ή αισθητικές απαιτήσεις του έργου και παρακολουθώντας τις τεχνολογικές εξελίξεις στις κατασκευές
- προσδιορίζουν τα υλικά του υποστρώματος του αντιγράφου, (σε περίπτωση μικρού φορητού αντιγράφου)
- προτείνουν τα χρονοδιαγράμματα της υλοποίησης δημιουργίας του αντιγράφου της τοιχογραφίας, ακολουθώντας το πρόγραμμα της μελέτης ή τον προγραμματισμό της επιχείρησης πώλησης αντιγράφων
- υποβάλλουν συνολικό προϋπολογισμό του κόστους των εργασιών, τηρώντας την αρχική οικονομική πρόταση και προσαρμόζοντας τη δημιουργία του αντιγράφου στα τιθέμενα οικονομικά πλαίσια
- ακολουθούν τις διαδικασίες προμήθειας και αγοράς των υλικών
- δημιουργούν το αντίγραφο της τοιχογραφίας

Πιο αναλυτικά να :

- παρασκευάζουν ασβεστοκονίαμα και να προετοιμάσουν κομμάτια ηρακλείτ στα οποία θα δουλέψουν
- μελετούν έργα τοιχογραφίας σε στεγνό κονίαμα και να διακρίνουν τις τεχνοτροπίες, τις χρωματικές κλίμακες, τον σχεδιασμό και τη σύνθεση των έργων
- σχεδιάζουν το τμήμα της τοιχογραφίας που θα μεταφέρουν στην επιφάνεια του κονιάματος

- εντοπίζουν τη χρωματική κλίμακα και τις αποχρώσεις του πρωτοτύπου του οποίου θα δημιουργηθεί το αντίγραφο
- τοποθετούν σε τετράγωνα τις αποχρώσεις που θα χρησιμοποιήσουν
- αποτυπώνουν το σχέδιο στο στεγνό κονίαμα
- προετοιμάζουν την τέμπερα αβγού
- ζωγραφίζουν το αντίγραφο σύμφωνα με την κίνηση της πινελιάς, το ποσοστό της διαφάνειας των χρωμάτων, τον ρυθμό και το ύψος του έργου.

- **Αριθμός ωρών διδασκαλίας της μαθησιακής ενότητας ανά εβδομάδα**

Θεωρία (2), Εργαστήριο (4), Σύνολο (6)

2.4.Ε. ΕΙΔΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ ΧΗΜΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΑ

Περίληψη της μαθησιακής ενότητας

Η μαθησιακή ενότητα εστιάζει σε γενικές γνώσεις χημείας που συνδέονται με τις χημικές και φυσικές ιδιότητες των υλικών ζωγραφικής και των υλικών που χρησιμοποιούνται στην τοιχογραφία.

Μελετώνται η δομή και οι μορφές της ύλης, ο περιοδικός πίνακας των στοιχείων, η ονοματολογία των χημικών στοιχείων, τα είδη χημικών δεσμών και τα είδη των χημικών αντιδράσεων. Περιγράφεται η δράση των οξέων, βάσεων, αλάτων και οξειδίων στα έργα ζωγραφικής (θεωρία Arrhenius και κλίμακα pH) και η δράση των διαλυτών (υδρογονάνθρακες, αλκοόλες, αμίνες, κετόνες, αιθέρες, εστέρες), οι τύποι διαλυμάτων, η διαδικασία δημιουργίας και διάλυσης των χρωμάτων και η επιλογή του κατάλληλου διαλύτη με την χρήση του τριγωνικού διαγράμματος Teas. Επίσης μελετώνται η χημική σύσταση των φυσικών ρητινών, στερεωτικών και συνδετικών μέσων, που εφαρμόζονται ως υλικά για τη σταθεροποίηση, στερέωση και διατήρηση των σύγχρονων τοιχογραφιών. Γίνεται κατηγοριοποίηση όλων των υλικών για τη δημιουργία και τη διατήρηση της τοιχογραφίας, ανά είδος επέμβασης (ζωγραφικά, συγκολλητικά, επικαλυπτικά, στερεωτικά, βιοκτόνα, κ.λπ.), δίνοντας έμφαση στις κοινές φυσικοχημικές ιδιότητες της κάθε κατηγορίας. Αναφέρονται επίσης σύνθετα προβλήματα στη τέχνη της τοιχογραφίας και τα κριτήρια που τίθενται προκειμένου να βρεθούν καινοτόμες προσεγγίσεις με νέα βελτιωμένα υλικά.

Μέσω μιας ιστορικής ανασκόπησης, οι καταρτιζόμενοι/-ες εισάγονται στα υλικά της τοιχογραφίας (παραδοσιακά και σύγχρονα), καθώς και στις φυσικοχημικές τους ιδιότητες, προκειμένου να αντιληφθούν τη συμπεριφορά τους στα περιβάλλοντα χρήσης/έκθεσης των πολιτιστικών τεκμηρίων στα οποία έχουν εφαρμοστεί.

- **Προσδοκώμενα μαθησιακά αποτελέσματα**

Όταν ολοκληρώσουν τη μαθησιακή ενότητα, οι καταρτιζόμενοι/ες θα είναι ικανοί/ές να:

- μελετούν έργα τοιχογραφίας σε στεγνό και σε υγρό κονίαμα
- αναγνωρίζουν τις χημικές ουσίες και την ονομασία τους (χημική και εμπορική)

- ταξινομούν τις χημικές ουσίες ανά είδος σύμφωνα με τις εργασίες εκπόνησης της τοιχογραφίας
- αναζητούν τις αναγκαίες χημικές ουσίες των τοιχογραφιών
- προσδιορίζουν τις κατάλληλες περιβαλλοντικές συνθήκες για την ασφαλή διατήρηση των υλικών και χημικών ουσιών
- διαμορφώνουν τις περιβαλλοντικές συνθήκες ασφαλούς αποθήκευσης των χημικών ουσιών και υλικών ζωγραφικής
- λαμβάνουν ειδικά μέτρα ατομικής προστασίας για την ασφάλεια
- φροντίζουν για την απομάκρυνση των επικίνδυνων υλικών.

Γ2 - ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΑΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ

1. Αναγκαίος και Επιθυμητός Εξοπλισμός & Μέσα Διδασκαλίας

1.1. Θεωρητική Κατάρτιση

- Αναγκαίος Εξοπλισμός & Μέσα Διδασκαλίας

Για την διεξαγωγή των θεωρητικών μαθημάτων απαιτούνται πλήρως οργανωμένες αίθουσες διδασκαλίας με διαδραστικό πίνακα, βιντεοπροβολέα, επιφάνεια προβολής και κατάλληλη σκίαση του χώρου.

- Επιθυμητός Εξοπλισμός και Μέσα Διδασκαλίας

Για την καλύτερη κατανόηση των εννοιών της μαθησιακής ενότητας, είναι επιθυμητή η χρήση υπολογιστή, η σύνδεση στο Διαδίκτυο για την αναζήτηση και προβολή περισσότερων πληροφοριών με τη χρήση πολυμέσων καθώς και πλήρες ηχητικό σύστημα.

1.2. Εργαστήρια

- Αναγκαίος Εξοπλισμός και Μέσα Διδασκαλίας

1.Εργαστήριο Η/Υ σύγχρονης τεχνολογίας με 20-22 θέσεις εργασίας, ώστε να αντιστοιχεί μία θέση εργασίας ανά εκπαιδευόμενο (κεντρική μονάδα με κατάλληλο Hardware, οθόνη 24", πληκτρολόγιο, ποντίκι, σχεδιαστικά προγράμματα).

Επίσης κρίνονται αναγκαία :

Μονάδα υποστήριξης (File Server, Print Server)

Μονάδα τήρησης αρχείων ασφαλείας (Back-up)

Καλωδίωση κλπ. υλικά δικτύου Ethernet

δύο βιντεοπροβολείς (Projector)

ένας εκτυπωτής Laser.

Ο κάθε Η/Υ θα πρέπει να έχει εγκατεστημένο τα σχεδιαστικά προγράμματα Autocad και Photoshop.

2. Εργαστήριο σχεδίασης που να διαθέτει:

20-22 πινακίδες γραμμικού σχεδίου λευκής απόλυτα λείας επιφάνειας διάστασης 60 X 80εκ.,

20-22 παραλληλογράφους μήκους 80εκ. με φρένο για προσαρμογή στην πινακίδα,

σκαμπό και κατάλληλο φωτισμό, ώστε να αποφεύγεται η κόπωση του σώματος και των ματιών.

3. Εργαστήριο ελεύθερου και βασικού σχεδίου που να διαθέτει:

20-22 καβαλέτα

Σκαμπό

φωτιστικές πηγές

πάγκους τοποθέτησης συνθέσεων και βασικά στερεά.

- Επιθυμητός Εξοπλισμός και Μέσα Διδασκαλίας

Για την παρουσίαση των εργασιών και την δημιουργία μακετών χώρων και αντικειμένων είναι επιθυμητός ένας πάγκος εργασίας με επιφάνεια κοπής.

2. Διδακτική Μεθοδολογία

Στο πλαίσιο των εκπαιδευτικών συναντήσεων, αξιοποιείται η συμμετοχική ή/και βιωματική διδασκαλία. Έχοντας ως σημείο εκκίνησης τις βασικές αρχές εκπαίδευσης ενηλίκων αλλά και τη σύνδεση της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας, η εκπαίδευση έχει ένα διπλό σημείο αναφοράς: την ενεργή ανταπόκριση στις μαθησιακές ανάγκες της συγκεκριμένης κάθε φορά ομάδας εκπαιδευομένων, με άξονα προσανατολισμού τις ανάγκες που προκύπτουν στο περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Ο/Η εκπαιδευτής/-ρια οργανώνει και καθοδηγεί την εκπαιδευτική πράξη, επιλύει τυχόν ανακύπτοντα προβλήματα, υποστηρίζει, ανατροφοδοτεί και ενδυναμώνει τους/τις καταρτιζόμενους/ες. Διαμεσολαβεί, διευκολύνει και ενισχύει τη διαδικασία μάθησης, σε ομαδικό και σε ατομικό επίπεδο συνδέοντας την κατάρτιση με τον κόσμο της εργασίας.

Η συμμετοχική και βιωματική εκπαίδευση διαμορφώνει ένα δημιουργικό περιβάλλον μάθησης και ενισχύει την αλληλεπίδραση εκπαιδευτή/τριας και εκπαιδευόμενων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν αντιληπτές αλλά και να αξιοποιηθούν στην εκπαιδευτική διαδικασία οι ανάγκες, οι ιδιαιτερότητες, οι δυνατότητες, οι γνώσεις, οι δεξιότητες και οι εμπειρίες της συγκεκριμένης ομάδας των εκπαιδευόμενων. Προσφέρει τη δυνατότητα να γίνουν πρακτικές και ρεαλιστικές συνδέσεις με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας της συγκεκριμένης ειδικότητας.

Την υποστήριξη ενός αλληλεπιδραστικού περιβάλλοντος μάθησης, υποστηρίζει η χρήση σύντομων εμπλουτισμένων εισηγήσεων και η συχνή εφαρμογή συμμετοχικών εκπαιδευτικών τεχνικών και μέσων. Ενδεικτικά αναφέρουμε ότι η ενίσχυση της συμμετοχής των εκπαιδευόμενων υποβοηθείται ενεργά με την αξιοποίηση απλών τεχνικών όπως ο καταιγισμός ιδεών, οι ερωτήσεις – απαντήσεις ή η συζήτηση, οι ατομικές ή/και ομαδικές ασκήσεις εφαρμογής ή επίλυσης προβλήματος, η προσομοίωση, η εργασία σε ομάδες, οι μελέτες περίπτωσης. Οι εκπαιδευτικές δραστηριότητες που αξιοποιούν τις παραπάνω ή ανάλογες εκπαιδευτικές τεχνικές αντλούν τα θέματά τους μέσα από τη θεματολογία της κάθε μαθησιακής ενότητας και τα σχετικά ζητήματα που συνδέονται με το πραγματικό περιβάλλον εργασίας.

Η εκπαίδευση σε συγκεκριμένες – ατομικές ή/και ομαδικές - δραστηριότητες μέσα στην τάξη και στα εργαστήρια προετοιμάζει τα μέλη της ομάδας για τη συμμετοχή τους στην πρακτική άσκηση/μαθητεία. Η σταδιακή εξειδίκευση της γνώσης, η ανάπτυξη συγκεκριμένων

δεξιοτήτων/ικανοτήτων καθώς και η καλλιέργεια κατάλληλων στάσεων και συμπεριφορών σε ζητήματα που αφορούν την απασχόληση στην ειδικότητα, προετοιμάζουν τη συγκεκριμένη κάθε φορά ομάδα εκπαιδευομένων για τα επόμενα βήματα. Το πρόγραμμα κατάρτισης συνδυάζει την απόκτηση θεωρητικών γνώσεων με την ανάπτυξη αναγκαίων πρακτικών δεξιοτήτων για την αποτελεσματική άσκηση του επαγγέλματος.

Σε ανάλογη κατεύθυνση, στο πλαίσιο της πρακτικής εφαρμογής της ειδικότητας δίνεται και η δυνατότητα ανάπτυξης διαθεματικών προγραμμάτων/σχεδίων δραστηριοτήτων ("Project"), με σύγχρονη εφαρμογή διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και θεματικών. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες μπορούν να αναπτύσσονται σε μεγαλύτερη ή μικρότερη χρονική έκταση και να συμπεριλαμβάνουν, ενδεικτικά, επισκέψεις σε χώρους εργασίας και εγκαταστάσεις παραγωγής, συναντήσεις με έμπειρους επαγγελματίες της ειδικότητας ή ειδικούς του συγκεκριμένου τομέα και κλάδου, υλοποίηση ομαδικών εργασιών με συνδυασμό διαφορετικών μαθησιακών ενοτήτων και υπό την καθοδήγηση ομάδας εκπαιδευτών/τριών ή ακόμη και δημιουργία ομάδων εκπαιδευομένων με στόχο την αμοιβαία άσκηση, μελέτη και αλληλοδιδασκαλία. Το σύνολο των παραπάνω δραστηριοτήτων μπορούν να αξιοποιηθούν και αυτόνομα – ανεξάρτητα δηλαδή από την υλοποίηση ενός συνολικότερου Project.

3. Υγεία και Ασφάλεια κατά τη διάρκεια της Κατάρτισης

Για την προστασία των εκπαιδευόμενων, τόσο στο πλαίσιο της αίθουσας διδασκαλίας και των εργαστηριακών χώρων στο ΣΑΕΚ όσο και στο πλαίσιο των επιχειρήσεων για την υλοποίηση της πρακτικής άσκησης / μαθητείας, τηρούνται όλες οι προβλεπόμενες διατάξεις για τους κανόνες υγείας και ασφάλειας στην ειδικότητα και το επάγγελμα αλλά και ευρύτερα όπως προβλέπονται ιδίως από:

- Τον κώδικα νόμων για την υγεία και την ασφάλεια των εργαζομένων (βλ. Ν.3850/2010), όπως ισχύει.
- Τις διατάξεις του κτιριολογικού κανονισμού (βλ. 3046/304/89-ΦΕΚ 59/Δ/3-02-89), όπως ισχύει.
- Τον κανονισμό λειτουργίας των εργαστηριακών κέντρων (ΦΕΚ 1318 Β'/2015), όπως ισχύει.
- Το ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484 με θέμα την «Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων», όπως ισχύει.
- Το ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021, κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3, με θέμα το «Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας», όπως ισχύει.

Οι καταρτιζόμενοι/-ες πρέπει να ενημερωθούν για τη σωστή χρήση των υλικών και εργαλείων με τα οποία έρχονται σε επαφή, καθώς και για τα μέτρα ασφαλείας και τις σωστές συνθήκες φύλαξης τους.

Παρακάτω παρατίθενται οι βασικοί κανόνες Υγείας και Ασφάλειας καθώς και ο σχετικός αναγκαίος εξοπλισμός για τις συνθήκες άσκησης της ειδικότητας:

3.1. Βασικοί Κανόνες Υγείας και Ασφάλειας

Ο/η καταρτιζόμενος/-η στην ειδικότητα «Τέχνη Τοιχογραφίας» θα πρέπει να λάβει σοβαρά υπόψη και να εφαρμόζει τους κανόνες Υγιεινής και Ασφάλειας κατά τις επισκέψεις του σε εργοτάξια, σύμφωνα με τις οδηγίες του Ελληνικού Ινστιτούτου Υγιεινής και Ασφάλειας της Εργασίας (ΕΛΙΝΥΑΕ) και του Ινστιτούτου Εργασίας της ΓΣΕΕ (ΙΝΕ/ΓΣΕΕ), όπως δίνονται στις ακόλουθες ηλεκτρονικές διευθύνσεις:

https://www.elinyae.gr/sites/default/files/201907/XILOURGEIA%20anafora_L.1448441324406.pdf

https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2014/02/files/77-NOEMBRIOS_2001.pdf

<https://www.stye.gr/dat/CC62E7CF/file.pdf>

<https://inegsee.gr/wp-content/uploads/2015/03/ugieinh-kai-asfaleia-twn-ergazomenon-meros-b.pdf>

3.2. Μέσα ατομικής προστασίας

Για τα Ατομικά Μέσα Προστασίας, ειδικά σε εργοτάξια οικοδομών και πάσης φύσεως έργων για τον/την εκπαιδευόμενο/η στην ειδικότητα «Τέχνη Τοιχογραφίας» ισχύουν τα παρακάτω άρθρα του Π.Δ. 1073/81:

Οι εκτελούντες το έργο (Εργολάβος ολοκλήρου του έργου ή Υπεργολάβος τμήματος του έργου ή Κύριος του έργου) θα πρέπει να παρέχουν τα απαιτούμενα κατά περίπτωση ατομικά μέσα προστασίας, τα οποία πρέπει να είναι πιστοποιημένα κατά CE (Π.Δ. 396/94, άρθρο 9 & γ).

Οι εργαζόμενοι με τη σειρά τους θα πρέπει να χρησιμοποιούν τα μέσα ατομικής προστασίας, εφαρμόζοντας τα στις ανατομικές τους αναλογίες (Π.Δ. 1073 /81 , άρθρο 102). Κράνη προστασίας της κεφαλής φορούν όλοι οι εργαζόμενοι και επισκέπτες στο έργο, ανεξάρτητα από τη δουλειά που κάνουν (Π.Δ. 1073/81, άρθρο 103). Θα πρέπει να ελέγχεται η ημερομηνία λήξης, την οποία φέρουν όλα τα κράνη. Η χρονική διάρκεια για ασφαλή χρήση τους εξαρτάται από αρκετούς παράγοντες, όπως είναι η ηλιακή ακτινοβολία, οι θερμοκρασιακές συνθήκες, η τυχόν έκθεση σε χημικά, η κακομεταχείριση. Ο μέγιστος χρόνος ζωής ενός κράνους, υπό φυσιολογικές συνθήκες χρήσης και συντήρησης μπορεί να φτάσει τα πέντε χρόνια.

Απαγορεύονται τα ακατάλληλα υποδήματα. Τα υποδήματα πρέπει να είναι τύπου μποτίνι με γερή και αντιολισθητική σόλα και σκληρή άνω επιφάνεια για προστασία από την πτώση βαρειών αντικειμένων (Π.Δ. 1073/81, άρθρο 106).

Μέρος Δ' – ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ

1. Ο Θεσμός της πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση συνδέεται άρρηκτα με τη θεωρητική κατάρτιση, αφού κατά τη διάρκεια της οι πρακτικά ασκούμενοι/ες ανακαλούν τη θεωρητική και εργαστηριακή γνώση για να την εφαρμόσουν στην πράξη και να ανταπεξέλθουν στις εργασίες που τους ανατίθενται. Καλούνται να αναλάβουν συγκεκριμένα καθήκοντα και να δώσουν λύση σε πρακτικά προβλήματα που ανακύπτουν, υπό την εποπτεία των εκπαιδευτών/τριών. Έτσι, ο θεσμός της πρακτικής άσκησης στοχεύει στην ανάπτυξη επαγγελματικών ικανοτήτων/δεξιοτήτων σχετικών με την ειδικότητα, στην ενίσχυση της επαφής με τον εργασιακό χώρο και στην προετοιμασία των εκπαιδευομένων για την παραγωγική διαδικασία – μέσω της απόκτησης εμπειριών ιδιαίτερα χρήσιμων για τη μετέπειτα επαγγελματική τους πορεία.

Αναλυτικότερα, η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους εκπαιδευομένους των ΣΑΕΚ και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης (Άρθρο 27 του Ν. 4763/2020 για το Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης).

Στη συνέχεια αναφέρονται χρήσιμες πληροφορίες για τον θεσμό της πρακτικής άσκησης, όπως περιγράφονται στη σχετική νομοθεσία,⁴⁷ και που αφορούν τις βασικές προϋποθέσεις, τον τρόπο και τους όρους υλοποίησής της.

Διάρκεια πρακτικής άσκησης

Η συνολική διάρκεια της περιόδου πρακτικής άσκησης είναι εννιακόσιες εξήντα (960) ώρες. Οι ώρες πρακτικής ανά ημέρα καθορίζονται σε τέσσερις (4) έως οκτώ (8) ανάλογα με τη φύση και το αντικείμενο της ειδικότητας κατάρτισης του/της ασκούμενου/ης. Δεν επιτρέπεται η υπέρβαση του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.

Η περίοδος της πρακτικής άσκησης της ειδικότητας «Τέχνη Τοιχογραφίας» μπορεί να είναι συνεχιζόμενη ή τμηματική, ύστερα από την επιτυχή ολοκλήρωση της θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης του τέταρτου εξαμήνου και πρέπει να ολοκληρωθεί εντός είκοσι τεσσάρων (24) μηνών από τη λήξη του τελευταίου εξαμήνου θεωρητικής και εργαστηριακής κατάρτισης.

Όροι υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση δύναται να πραγματοποιείται σε θέσεις που προσφέρονται από φυσικά πρόσωπα, ΝΠΔΔ, ΝΠΙ., δημόσιες υπηρεσίες, ΟΤΑ α' και β' βαθμού και επιχειρήσεις. Εξαιρούνται οι φορείς:

- α) Προσωρινής απασχόλησης
- β) Τα νυχτερινά κέντρα
- γ) Παροχής καθαριότητας και φύλαξης
- δ) Τα πρακτορεία τυχερών παιχνιδιών

---

⁴⁷ ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

ε) Κάθε επιχείρηση στην οποία δεν είναι εφικτός ο έλεγχος της εκπαίδευσης από τον αρμόδιο φορέα.

Ο/η καταρτιζόμενος/η ΣΑΕΚ, προκειμένου να πραγματοποιήσει πρακτική άσκηση, υπογράφει ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης με τον εργοδότη, η οποία θεωρείται από το ΣΑΕΚ φοίτησης. Η ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης δεν συνιστά σύμβαση εξαρτημένης εργασίας.

Βασικός συντελεστής για την επιτυχή υλοποίηση της πρακτικής άσκησης είναι και ο/η εκπαιδευτής/-ρια της επιχείρησης ή υπηρεσίας ο/η οποίος/α αναλαμβάνει την παρακολούθηση και υποστήριξη των ασκούμενων. Σε αυτή την κατεύθυνση, ο/η εργοδότης/-ρια ορίζει έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/η ως «Εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας», ο/η οποίος/α αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας και την παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκούμενου/ης.

Η παρακολούθηση της προόδου του/της πρακτικά ασκούμενου/ης γίνεται μέσω του βιβλίου πρακτικής άσκησης. Αναλυτικότερα, σε αυτό καταγράφει ο/η ίδιος/α πρακτικά ασκούμενος/η κατά εβδομάδα τις εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκε και περιγράφει συνοπτικά τα καθήκοντα που του/της ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης. Κάθε εβδομαδιαία καταχώριση ελέγχεται και υπογράφεται από τον εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας.

2. Οδηγίες για τον/την πρακτικά ασκούμενο/η

2.1 Προϋποθέσεις εγγραφής στο πρόγραμμα πρακτικής άσκησης

Η πρακτική άσκηση είναι υποχρεωτική για τους/τις καταρτιζόμενους/-ες των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης και θεωρείται απαραίτητη προϋπόθεση για την απόκτηση Βεβαίωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης.

Για την έναρξη της πρακτικής άσκησης στην ειδικότητα «Τεχνικού Τοιχογραφίας» οι καταρτιζόμενοι/-ες πρέπει να έχουν συμπληρώσει το τέταρτο εξάμηνο φοίτησης στα ΣΑΕΚ. Στην περίπτωση αυτή, μπορούν πια να τοποθετηθούν σε θέση πρακτικής της ειδικότητάς τους.

2.2 Δικαιώματα και υποχρεώσεις του/της πρακτικά ασκούμενου/ης/

Βασική προϋπόθεση για την επιτυχή υλοποίηση ενός προγράμματος πρακτικής άσκησης είναι η γνώση και η εφαρμογή των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων κάθε εμπλεκόμενου μέλους όπως ορίζονται στην εκάστοτε ισχύουσα νομοθεσία⁴⁸. Στη συνέχεια παρατίθενται κάποια δικαιώματα και υποχρεώσεις των πρακτικά ασκούμενων.

➤ Δικαιώματα πρακτικά ασκούμενων

1. Τμηματική ή συνεχόμενη υλοποίηση της πρακτικής άσκησης.
2. Δυνατότητα αποζημίωσης η οποία ορίζεται στο 80% του νόμιμου, νομοθετημένου, κατώτατου ορίου του ημερομίσθιου του ανειδίκευτου εργάτη ή όπως αυτό διαμορφώνεται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων ή αναλογικά εάν η ημερήσια διάρκεια της πρακτικής είναι μικρότερη των οκτώ (8) ωρών. Η αποζημίωση καταβάλλεται στον/στην πρακτικά ασκούμενο/η μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης. Σε περίπτωση μη δυνατότητας χρηματοδότησης της αποζημίωσης της πρακτικής άσκησης, δεν υφίσταται η υποχρέωση αποζημίωσής της, παρά μόνο η υποχρέωση του εργοδότη να αποδίδει τις προβλεπόμενες ασφαλιστικές εισφορές.
3. Υπαγωγή στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ (πρώην ΙΚΑ-ΕΤΑΜ) για τον κλάδο του ατυχήματος. Για την ασφάλισή του/της, καταβάλλονται οι προβλεπόμενες από την παρ. 1 του άρθρου 10 του Ν. 2217/1994 (Α' 83) ασφαλιστικές εισφορές, οι οποίες βαρύνουν το φυσικό ή νομικό πρόσωπο (εργοδότης) στο οποίο υλοποιείται η πρακτική άσκηση.
4. Δικαίωμα αναφοράς στο ΣΑΕΚ της μη τήρησης των όρων πρακτικής άσκησης.
5. Δικαίωμα διακοπής πρακτικής άσκησης βάσει τεκμηρίωσης και σχετική δήλωση στο ΣΑΕΚ εποπτείας.
6. Αλλαγή εργοδότη, εφόσον συντρέχει τεκμηριωμένος σοβαρότατος λόγος.
7. Οι πρακτικά ασκούμενοι/ες δεν απασχολούνται την Κυριακή και τις επίσημες αργίες.

⁴⁸ ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

➤ Υποχρεώσεις πρακτικά ασκούμενων

1. Τήρηση του ημερήσιου ωραρίου πρακτικής άσκησης, όπως ορίζεται στην ειδική σύμβαση.
2. Τήρηση των όρων υγείας και ασφάλειας του εργοδότη.
3. Σεβασμός της κινητής και ακίνητης περιουσίας του εργοδότη.
4. Αρμονική συνεργασία με τα στελέχη του εργοδότη.
5. Προσκόμιση –όπου απαιτείται– όλων των απαραίτητων ιατρικών βεβαιώσεων για την εξάσκηση του επαγγέλματος.
6. Προσκόμιση στο ΣΑΕΚ των απαραίτητων δικαιολογητικών, πριν από την έναρξη και μετά τη λήξη της πρακτικής άσκησης αλλά και σε περίπτωση διακοπής της.
7. Ενημέρωση σε περίπτωση απουσίας του/της ασκούμενου/ης της επιχείρησης και του ΣΑΕΚ εποπτείας.
8. Τήρηση βιβλίου πρακτικής άσκησης, το οποίο διατίθεται από το ΣΑΕΚ και στο οποίο αναγράφονται από τους/τις ασκούμενους/ες κατά εβδομάδα οι εργασίες με τις οποίες ασχολήθηκαν και περιγράφονται συνοπτικά τα καθήκοντα που τους ανατέθηκαν στον χώρο πραγματοποίησης πρακτικής άσκησης.
9. Προσκόμιση στο τέλος κάθε μήνα στο ΣΑΕΚ φοίτησης ή εποπτείας της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης για έλεγχο.
10. Υποβολή μετά την ολοκλήρωση της πρακτικής άσκησης του βιβλίου πρακτικής άσκησης στο ΣΑΕΚ φοίτησης συμπληρωμένο με τις εβδομαδιαίες εκθέσεις, τον χρόνο και το αντικείμενο απασχόλησης, τις ημέρες απουσίας, και την επίδοση του/της πρακτικά ασκούμενου/ης. Υποβολή του εντύπου λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) της πρακτικής άσκησης, συμπληρωμένο, υπογεγραμμένο και σφραγισμένο από τον εργοδότη-νόμιμο εκπρόσωπο του φορέα απασχόλησης, στο οποίο βεβαιώνεται ότι ο/η καταρτιζόμενος/η πραγματοποίησε την πρακτική άσκηση στην επιχείρηση/οργανισμό, καθώς και το χρονικό διάστημα αυτής.
11. Άμεση ενημέρωση του ΙΕ. φοίτησης από τον/την πρακτικά ασκούμενο/η σε περίπτωση διακοπής της πρακτικής άσκησης και προσκόμιση του βιβλίου πρακτικής και του εντύπου της λήξης (Βεβαίωση Παρουσίας) με τις ημέρες πρακτικής άσκησης που έχουν πραγματοποιηθεί. Για να συνεχίσει ο/η καταρτιζόμενος/ την πρακτική άσκηση για το υπόλοιπο του προβλεπόμενου διαστήματος στον ίδιο ή σε άλλον φορέα απασχόλησης (εργοδότη), θα πρέπει να ακολουθηθεί εκ νέου η διαδικασία έναρξης πρακτικής. Αν η διακοπή της πρακτικής άσκησης γίνει από τον εργοδότη, τότε οφείλει ο τελευταίος να ενημερώσει άμεσα το ΣΑΕΚ φοίτησης του πρακτικά ασκούμενου/ης.

2.3 Φορείς υλοποίησης πρακτικής άσκησης

Κάθε πρακτικά ασκούμενος/η πραγματοποιεί την πρακτική άσκηση σε τμήματα των φορέων απασχόλησης αντίστοιχα με την ειδικότητά του/της, με την εποπτεία υπευθύνου του φορέα, ειδικότητας αντίστοιχης με το αντικείμενο κατάρτισής του/της.

Ειδικότερα, στην ειδικότητα «Τέχνη Τοιχογραφίας » οι καταρτιζόμενοι/-ες πραγματοποιούν πρακτική άσκηση σε τομείς που σχετίζονται με διαφήμιση, προώθηση, σχεδιασμό, μελέτη, διακόσμηση, ανακαίνιση εσωτερικών και εξωτερικών χώρων σε φορείς/ επιχειρήσεις όπως:

- ο Υπηρεσίες προβολών και εκθέσεων του Υπουργείου Πολιτισμού και άλλων δημόσιων και ιδιωτικών οργανισμών και επιχειρήσεων (ΕΟΤ, ΕΟΜΜΕΧ, κλπ.)

- Χώροι καλλιτεχνικών και αθλητικών εκδηλώσεων, (στάδια, θέατρα, πολυχρηστικοί χώροι δημοσίου/ιδιωτικοί, δεξιώσεων και τελετών, και πολιτιστικοί οργανισμοί/καλλιτεχνικών παραγωγών)
- Δημόσιοι οργανισμοί όπως τεχνικές υπηρεσίες, Πολεοδομίες, Υπουργεία, Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
- Εκκλησία, εκκλησιαστικές αρχές, ιδρύματα, ιεροί ναοί, ιερές μονές
- Πρεσβείες και Μορφωτικά Ινστιτούτα πρεσβειών
- Πανεπιστήμια της Ελληνικής Επικράτειας
- Εθνικές και κρατικές Βιβλιοθήκες και Αναγνωστήρια
- Νομοθετικά σώματα, Συλλογικά πολιτικά όργανα
- Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα, Νομικά πρόσωπα, Αρχεία, Σύλλογοι
- Εταιρείες ιδιωτικές σχεδιασμού ή υλοποίησης μεταβλητών κατασκευών (σκηνικών τηλεοπτικών εκπομπών, θεατρικών παραστάσεων, διαφημιστικών ταινιών, εκθεσιακών περιπτέρων, διαμόρφωσης καταστημάτων και εσωτερικών χώρων), Εκδοτικοί οίκοι, Διαφημιστικές εταιρείες, εταιρείες παραγωγής ταινιών, εταιρίες ΜΜΕ
- Χώροι φιλοξενίας και τουρισμού (ξενοδοχεία, μουσεία)
- Γραφεία μελετών εσωτερικών χώρων, αρχιτεκτονικού σχεδιασμού, τεχνικές και κατασκευαστικές εταιρείες
- Ατομικές επιχειρήσεις παροχής διακοσμητικών εργασιών και εργασιών ανάδειξης και προβολής καταναλωτικών προϊόντων
- Ιδιώτες
- Γκαλερί, Δίκτυο γκαλερί με δημιουργία εκδηλώσεις (events) και καλλιτεχνικά δίκτυα
- Ομάδες διοργάνωσης δράσεων πολιτισμού, μη κερδοσκοπικές Εταιρείες και ομάδες γκράφτι
- Εθελοντικές μη κερδοσκοπικές οργανώσεις
- Ιδιωτικά εργαστήριά τοιχογραφίας
- και σε θέσεις εργασίας τεχνικού τοιχογραφίας

σύμφωνα με τον παρακάτω πίνακα:

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ⁴⁹	ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ/ ΥΠΗΡΕΣΙΑΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ	ΠΛΑΙΣΙΟ/ ΕΙΔΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ
Υπουργείο Πολιτισμού,	Γενική Διεύθυνση Σύγχρονου	Αντικείμενο του

⁴⁹ Σε οποιαδήποτε Υπηρεσιακή μονάδα προκηρύσσεται θέση της ειδικότητας και προκηρύσσεται θέση της ειδικότητας και κυρίως στις αναφερόμενες Διευθύνσεις και τα αντίστοιχα Τμήματα.

Κεντρική Υπηρεσία ⁵⁰	Πολιτισμού/ Διεύθυνση Εικαστικών, Αρχιτεκτονικής, Φωτογραφίας και Μουσείων Σύγχρονου Πολιτισμού/ Τμήμα Εικαστικών Τεχνών, Αρχιτεκτονικής, Φωτογραφίας και Σχεδίου	Τμήματος ⁵¹
Υπουργείο Πολιτισμού, Κεντρική Υπηρεσία	Γενική Διεύθυνση Αρχαιοτήτων και Πολιτιστικής Κληρονομιάς /Διεύθυνση Νεότερης Πολιτιστικής Κληρονομιάς /Τμήμα Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Διαπολιτισμικών Θεμάτων	Αντικείμενο του Τμήματος ⁵²
Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης, κυρίως Δήμοι της Ελληνικής Επικράτειας		Προγράμματα Δημοσίων τοιχογραφιών, φεστιβάλ ⁵³ , δράσεις ⁵⁴ , σχολεία και τοίχοι δημοτών ⁵⁵
Πρεσβείες και		

⁵⁰ Για περισσότερες πληροφορίες δείτε το οργανόγραμμα του ΥΠΠΟΑΘ, <https://www.culture.gov.gr/el/ministry/SitePages/structure.aspx>.

⁵¹ Για τις αρμοδιότητες του Τμήματος Εικαστικών Τεχνών, Αρχιτεκτονικής, Φωτογραφίας και Σχεδίου της Διεύθυνσης Εικαστικών, Αρχιτεκτονικής, Φωτογραφίας και Μουσείων Σύγχρονου Πολιτισμού του Υπουργείου Πολιτισμού, βλ. <https://www.culture.gov.gr/el/ministry/SitePages/viewyphresia.aspx?iID=2456>.

⁵² Για τις αρμοδιότητες του Τμήματος Άυλης Πολιτιστικής Κληρονομιάς και Διαπολιτισμικών Θεμάτων βλ. <https://www.culture.gov.gr/el/ministry/SitePages/viewyphresia.aspx?iID=1727>.

⁵³ Βλ. Δήμος Χαλανδρίου, <https://www.mynews.gr/athina-10-festival-technis-dromoy-sto-chalandri-street-art-graffiti-kai-moysiki/>,

⁵⁴ Βλ. Δήμος Μονεμβασιάς, <https://monemvasia.gov.gr/%CF%84%CE%BF%CE%B9%CF%87%CE%BF%CE%B3%CF%81%CE%B1%CF%86%CE%AF%CE%B1-graffiti-%CF%83%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%AD%CE%BE%CF%89-%CF%80%CF%8C%CE%BB%CE%B7-%CF%84%CE%B7%CF%82-%CE%BC%CE%BF%CE%BD%CE%B5%CE%BC/>.

⁵⁵ Βλ. Δήμος Αθηναίων, <https://www.lifo.gr/now/athens/stihoi-toy-andrea-kalboj-se-toihografia-poy-kosmei-180-eniaio-lykeio-athinon>.

Μορφωτικά Ινστιτούτα πρεσβειών ⁵⁶		
Πανεπιστήμια ⁵⁷ της Ελληνικής Επικράτειας		Προγράμματα ⁵⁸ και δράσεις εξωστρέφειας ⁵⁹
Εθνικές και κρατικές Βιβλιοθήκες και Αναγνωστήρια ⁶⁰		Προγράμματα και δράσεις εξωστρέφειας
Νομοθετικά σώματα, Συλλογικά πολιτικά όργανα	Βουλή/ Εκδόσεων Ερευνών ⁶¹	Τμήμα και Φεστιβάλ και τοιχογραφίες δημόσιων φορέων ⁶²
Εκκλησία, εκκλησιαστικές αρχές, ιδρύματα, ιεροί ναοί, ιερές μονές ⁶³		Αγιογράφηση, τοιχογράφηση εξωτερικών και εσωτερικών τοιχών και αποκατάσταση τοιχογραφιών ⁶⁴
ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΦΟΡΕΙΣ		ΕΙΔΟΣ

⁵⁶ Βλ. Ιταλικό Μορφωτικό Ινστιτούτο, https://iicatene.esteri.it/iic_atene/el/gli_eventi/calendario/2023/07/shooting-stars-installazione-artistica.html.

⁵⁷ Βλ. Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, <https://www.uniwa.gr/to-panepistimio/>.

⁵⁸ Βλ. Πανεπιστήμιο Δυτικής Αττικής, Πρόγραμμα «University Wall Art (UWA)», <https://www.uniwa.gr/announcements/draseis-exostrefeias-kai-enischysis-tis-kallitechnikis-dimioyrgias-stoys-choroys-toy-panepistimioy-kai-ton-synergazomenon-foreon/>.

⁵⁹ Βλ. πρωτόκολλο συνεργασία Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής και Συνηγόρου του Πολίτη – Ανεξάρτητη Αρχή, <https://www.uniwa.gr/announcements/draseis-exostrefeias-kai-enischysis-tis-kallitechnikis-dimioyrgias-stoys-choroys-toy-panepistimioy-kai-ton-synergazomenon-foreon/>.

⁶⁰ Βλ. Βιβλιοθήκη της Λιβαδειάς, <https://www.facebook.com/watch/?v=3979729525262>, Βιβλιοθήκη Wood Green στο Λονδίνο, <https://www.alamy.com/stock-photo/public-library-in-wood-green.html?sortBy=relevant>.

⁶¹ Βλ. Κυπριακή Βουλή, <https://www.lifo.gr/tropos-zois/urban/o-ino-molis-egine-o-protos-street-art-kallitehnikis-pagkosmios-poy-eftiaxe-ergo-se>.

⁶² Βλ. κτίριο Κυπριακού Κοινοβουλίου, <https://avant-garde.com.cy/istories/to-kypriako-koinovoulio>.

⁶³ Βλ. Εκκλησία Κρυόβρυσης Ιωαννίνων, όπου το 2008 τοιχογραφήθηκε με παραστάσεις από την καθημερινή ζωή των κατοίκων για την παραμυθία τους, <https://pilarinos.gr/el/toixografies/#close>, καθώς επίσης και την Παναγία Καταφυγιώτισσα στην Παλαιά Φώκαια με τοιχογραφίες του Δημήτρη Μυταρά, <https://www.nourou.gr/nourou-history/i-panagia-katafigiotissa-ine-ena-ergo-technis-stin-akrothalassia/>.

⁶⁴ Πρόκειται για μοντέρνες ή σύγχρονες τοιχογραφίες ναών, που δεν εντάσσονται σε μνημεία ή δεν είναι οι ίδιες μνημεία και δεν προστατεύονται από το Ν. 3028/2002, όπως αυτός ισχύει σήμερα, βλ. και εκκλησιάκι Αγίας Ματρώνας στην Κιουρά της Λέρου, https://www.travel.gr/arts_and_culture/kioyra-tis-leroy-h-ekklisia-poy-agiogra/.

Ιδρύματα – Κοινωφελή ιδρύματα ⁶⁵		Πολιτιστικά κτίρια, προγράμματα ⁶⁶
Χρηματοπιστωτικά Ιδρύματα		Συμμετοχή σε ευρωπαϊκούς στόχους και πρωτοβουλίες ⁶⁷
Νομικά πρόσωπα		
Αρχεία		
Σύλλογοι ⁶⁸		Τοιχογραφίες δημόσιων φορέων
Επιχειρήσεις (μαγαζιά πώλησης διαφόρων ειδών, ξενοδοχεία, μπαρ)		
Ιδιώτες (οικίες, βίλες) ⁶⁹		
Γκαλερί ⁷⁰ , Δίκτυο γκαλερί με δημιουργία εκδηλώσεις (events) ⁷¹ και καλλιτεχνικά δίκτυα ⁷²		Φεστιβάλ και ετήσιες εκδηλώσεις (events), εκθέσεις
Ομάδες διοργάνωσης δράσεων πολιτισμού, μη κερδοσκοπικές Εταιρείες ⁷³ και ομάδες		Θεσμοί πολιτισμού και εναλλακτικού τουρισμού

⁶⁵ Βλ. Ίδρυμα Ωνάση, <https://www.onassis.org/el/foundation/public-benefit-foundation>,

⁶⁶ Βλ. Στέγη Γραμμάτων και Τεχνών, Ίδρυμα Ωνάση 2014, <https://www.lifo.gr/tropos-zois/urban/o-ino-molis-egine-o-protos-street-art-kallitehnis-pagkosmios-poy-eftiaxe-ergo-se> και πρόγραμμα «On Athens», <https://www.onassis.org/el/culture/onathens>.

⁶⁷ Βλ. Τράπεζα Πειραιώς, <https://www.iefimerida.gr/ellada/rapeza-peiraios-me-entyposiaki-toihografia-stin-kardia-tis-athinas-eyaisthitopoiei-gia-tis>.

⁶⁸ Βλ. Σύλλογος Ασθενών Ήπατος «Προμηθέας», <https://www.lifo.gr/tropos-zois/urban/o-ino-molis-egine-o-protos-street-art-kallitehnis-pagkosmios-poy-eftiaxe-ergo-se>.

⁶⁹ Βλ. οικία «Scord Art Gallery» του Ψυρρή, <https://popaganda.gr/citylife/ena-trelo-trelo-spiti-stou-psirri/>.

⁷⁰ Βλ. Sarri 12 Gallery, <https://www.athensvoice.gr/city-guide/place/320450/sarri12-gallery/>.

⁷¹ Βλ. Arti Basel στο Μαϊάμι, <https://www.artsy.net/fair/art-basel-in-miami-beach-2013>.

⁷² Βλ. Μικρό Παρίσι των Αθηνών, <https://www.allaboutfestivals.gr/festivals/to-%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CF%81%CF%8C-%CF%80%CE%B1%CF%81%CE%AF%CF%83%CE%B9-%CF%84%CF%89%CE%BD-%CE%B1%CE%B8%CE%B7%CE%BD%CF%8E%CE%BD/>.

⁷³ Βλ. την ομάδα Σπινθήρας και τη μη κερδοσκοπική Εταιρεία Ούριος Άνεμος καθώς και τη διοργάνωση του Stray Arti Festival, που διενεργείται κάθε χρόνο στη Σύρο, <https://www.strayartfestival.com/>.

γκράφιτι ⁷⁴		
Εθελοντικές κερδοσκοπικές οργανώσεις ⁷⁵	μη	Φεστιβάλ
Ιδιωτικό τοιχογραφίας	εργαστήριο	Δημιουργία τοιχογραφιών

3. Οδηγίες για τους εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης

Οι εργοδότες που προσφέρουν θέση πρακτικής άσκησης πρέπει να πληρούν ορισμένες προϋποθέσεις και να λαμβάνουν υπόψη τους κάποια δεδομένα με γνώμονα τη διασφάλιση της ποιότητας της πρακτικής άσκησης αλλά και τη διευκόλυνση του εκπαιδευτικού έργου. Ενδεικτικά αναφέρονται τα παρακάτω:⁷⁶

- Παροχή άρτιων συνθηκών για την εκπαίδευση στον χώρο εργασίας, διάθεση κατάλληλων εγκαταστάσεων, μέσων και εξοπλισμού, ορισμός υπεύθυνου εκπαιδευτή για τους εκπαιδευομένους.
- Τήρηση συνθηκών υγείας και ασφάλειας εργαζομένων και παροχή όλων των απαραίτητων ατομικών μέσων προστασίας κατά τη διάρκεια της εκπαίδευσης.
- Ενημέρωση των πρακτικά ασκούμενων για τις δραστηριότητες, τα αντικείμενα και τους τομείς της εργασίας και διευκόλυνση της ομαλής ένταξής τους στο εργασιακό περιβάλλον.
- Συμβολή στην απόκτηση προσωπικών δεξιοτήτων και στη διαμόρφωση εργασιακής κουλτούρας στους πρακτικά ασκούμενους.
- Τήρηση των όρων της σύμβασης πρακτικής άσκησης και στόχευση στα μαθησιακά αποτελέσματα της πρακτικής άσκησης όπως αυτά ορίζονται στον Οδηγό Κατάρτισης της ειδικότητας.
- Απαγόρευση υπέρβασης του ημερήσιου ωραρίου πέραν των ωρών που ορίζονται στην ειδική σύμβαση πρακτικής άσκησης.
- Απαγόρευση πραγματοποίησης της πρακτικής άσκησης νυχτερινές ώρες (22:00-06:00), την Κυριακή και στις επίσημες αργίες.
- Συμπλήρωση και καταχώριση του ειδικού εντύπου «Ε3.5 Αναγγελία Έναρξης/Μεταβολών Πρακτικής Άσκησης» σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις του αρμόδιου Υπουργείου, την έναρξη της πρακτικής άσκησης και τη λήξη αυτής για κάθε πρακτικά ασκούμενο. Οι εργοδότες του Δημοσίου υποχρεούνται επιπλέον να

⁷⁴ Βλ. UrbanAct, <https://www.mynews.gr/urbanact-ta-gkrafiti-poy-omorfainoy-n-kai-zontaneyoy-n-ti-fantasia-mas/>.

⁷⁵ Βλ. «Outta City Graffiti Fest 2023» στη Χαλκιδική, https://www.typosthes.gr/thessaloniki/halkidiki/323154_halkidiki-graffiti-artists-apo-ellada-kai-exoteriko-tha-dosoyn-hroma.

⁷⁶ Σχετικά με τις υποχρεώσεις των εργοδοτών κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης, βλ. ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

καταχωρίζουν το απογραφικό δελτίο κάθε πρακτικά ασκούμενου/ης στο Μητρώο Μισθοδοτούμενων Ελληνικού Δημοσίου, σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις. Τα ανωτέρω έγγραφα τηρούνται στο αρχείο εργοδότη, ώστε να είναι διαθέσιμα σε περίπτωση ελέγχου.

- Ο ανώτατος αριθμός πρακτικά ασκούμενων ανά εργοδότη εξαρτάται από τον αριθμό των εργαζομένων όπως αυτός παρουσιάζεται στην ετήσια κατάσταση προσωπικού προς την Επιθεώρηση Εργασίας. Ειδικότερα:
  - α) Οι ατομικές επιχειρήσεις, χωρίς κανέναν εργαζόμενο, μπορούν να δέχονται έναν (1) πρακτικά ασκούμενο.
  - β) Οι εργοδότες που απασχολούν 1-10 άτομα μπορούν να προσφέρουν θέσεις πρακτικής άσκησης που αντιστοιχούν στο 25% (1-2 άτομα) των εργαζομένων εξαρτημένης εργασίας. Ειδικότερα για εργοδότες που απασχολούν 1-5 άτομα, το αποτέλεσμα της ποσόστωσης στρογγυλοποιείται προς τα κάτω, ενώ για εργοδότες που απασχολούν από 6-10 άτομα τα αποτελέσματα της ποσόστωσης στρογγυλοποιούνται προς τα πάνω.
  - γ) Οι εργοδότες που απασχολούν από 10 και πάνω εργαζομένους μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους που αντιστοιχούν στο 17% των εργαζομένων εξαρτημένης εργασίας, με ανώτατο όριο τα σαράντα (40) άτομα σε κάθε περίπτωση.
  - δ) Οι εργοδότες που απασχολούν πάνω 250 εργαζομένους μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους που αντιστοιχούν στο 17% των εργαζομένων εξαρτημένης εργασίας ανά υποκατάστημα, με ανώτατο όριο τα σαράντα (40) άτομα σε κάθε περίπτωση, αν ο αριθμός που προκύπτει από την ποσόστωση είναι μεγαλύτερος. Τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου, τα οποία δεν διαθέτουν υποκαταστήματα, μπορούν να δέχονται πρακτικά ασκούμενους/ες που αντιστοιχούν στο 17% των υπαλλήλων τους.
- Σε περίπτωση που ο εργοδότης παρέχει παράλληλα θέσεις μαθητείας ή πρακτικής άσκησης άλλων εκπαιδευτικών βαθμίδων τα ανωτέρω ποσοστά λειτουργούν σωρευτικά.

4. Ο ρόλος του/της εκπαιδευτή/τριας της πρακτικής άσκησης

Ο/η εργοδότης/-ρια της επιχείρησης που προσφέρει θέση πρακτικής άσκησης ορίζει ένα έμπειρο στέλεχος συναφούς επαγγελματικής ειδικότητας με τον/την πρακτικά ασκούμενο/η ως «εκπαιδευτή στον χώρο εργασίας», ο οποίος αναλαμβάνει την αποτελεσματική υλοποίηση των εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στον χώρο εργασίας, την παρακολούθηση της προόδου των εκπαιδευομένων και την ανατροφοδότηση των υπεύθυνων εκπαιδευτών στην εκπαιδευτική δομή.

Αναλυτικότερα, ο/η εκπαιδευτής/τρια είναι το συνδεδεμένο πρόσωπο του εργοδότη της επιχείρησης με την εκπαιδευτική δομή (ΣΑΕΚ) και, κατά συνέπεια, έχει συνεχή συνεργασία με αυτήν. Επιπλέον, ο ρόλος αφορά την παροχή συμβουλών, πληροφοριών ή καθοδήγησης, καθώς πρόκειται για ένα άτομο με χρήσιμη εμπειρία, δεξιότητες και εξειδίκευση, το οποίο υποστηρίζει την προσωπική και επαγγελματική ανάπτυξη των πρακτικά ασκούμενων.

5. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης

Κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης επιδιώκεται η αναβάθμιση των γνώσεων, των επαγγελματικών δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των σπουδαστών/τριών ΣΑΕΚ, με αποτέλεσμα την ομαλή μετάβασή τους από την αίθουσα κατάρτισης στον χώρο εργασίας και μάλιστα κάτω από πραγματικές εργασιακές συνθήκες. Στο πλαίσιο αυτής της μετάβασης και της ομαλής ένταξης, οι πρακτικά ασκούμενοι/ες καλούνται να καλλιεργήσουν όχι μόνο επαγγελματικές δεξιότητες που αφορούν την ειδικότητα και που δεν εξαντλούνται στο πλαίσιο της αίθουσας κατάρτισης αλλά και οριζόντιες δεξιότητες που ενισχύουν την επαγγελματική τους συμπεριφορά και καλλιεργούν την περιβαλλοντική αλλά και επιχειρηματική κουλτούρα. Έτσι, η πρακτική άσκηση αποτελεί ένα προπαρασκευαστικό στάδιο κατά το οποίο αναβαθμίζονται οι γενικές και ειδικές γνώσεις, συντελούνται σημαντικές διεργασίες επαγγελματικού προσανατολισμού και διευκολύνεται η επαγγελματική ανάπτυξη του ατόμου.

Αναλυτικότερα, κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης δίνεται η δυνατότητα στον/στην πρακτικά ασκούμενο/η να ασκηθεί στις εργασίες που απορρέουν από τα επιμέρους μαθησιακά αποτελέσματα του προγράμματος κατάρτισης στην ειδικότητα. Η άσκηση μπορεί να επιτευχθεί μέσω της παρατήρησης της εργασίας, της συμμετοχής σε ομάδα εκτέλεσης της εργασίας, της καθοδηγούμενης εργασίας ή της δοκιμής/αυτόνομης εκτέλεση της εργασίας από τον/την πρακτικά ασκούμενο/η.

Στον πίνακα που ακολουθεί αποτυπώνονται οι ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων της πρακτικής άσκησης για την ειδικότητα «Τέχνη Τοιχογραφίας» και οι αντίστοιχες ενδεικτικές εργασίες ανά ενότητα κατά τη διάρκεια της πρακτικής άσκησης. Επισημαίνεται ότι οι εν λόγω εργασίες μπορούν να χρησιμοποιηθούν από τους/τις πρακτικά ασκούμενους/ες για τη συμπλήρωση του βιβλίου πρακτικής άσκησης.

Πίνακας 4. Ενότητες προσδοκώμενων μαθησιακών αποτελεσμάτων πρακτικής άσκησης

ΕΝΟΤΗΤΕΣ ΠΡΟΣΔΟΚΩΜΕΝΩΝ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ	ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΕΣ ΕΡΓΑΣΙΕΣ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΑΣΚΗΣΗΣ	ΕΙΔΙΚΕΣ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΕΣ
Α. «Σύνθεση και ανάπτυξης της σχεδιαστικής	<ul style="list-style-type: none"> Γνώση και έμπνευση από την ιστορία της τέχνης και	<u>Αναγκαίος εξοπλισμός</u>

<p>ιδέας της τοιχογραφίας για ένα χώρο»</p>	<p>της τοιχογραφίας και διάκριση των διαφόρων μορφών τέχνης και των υλικών κατασκευής.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώριση των διάφορων περιόδων της τέχνης από την αρχαιότητα έως σήμερα και κατανόηση της εξέλιξης της τέχνης παράλληλα με τα ιστορικά γεγονότα . • Ικανότητα αναφοράς σημαντικών έργων τέχνης και καλλιτεχνών της κάθε περιόδου, αξιολόγηση της συμβολή τους στην μετάβαση της τέχνης στη σημερινή της μορφή . • Γνώση και αναφορά στην εξέλιξη της τέχνης της τοιχογραφίας, χρήση της ως υπόβαθρο για τη δημιουργία των έργων τοιχογραφίας • Δημιουργία πρωτότυπων έργων και αντιγράφων τοιχογραφίας, ακολουθία διαδικασιών σύμφωνων με την κείμενη νομοθεσία • Επεξεργασία των πληροφοριών που δόθηκαν από τον πελάτη, για τις προσδοκίες του για το έργο, εξέταση των χαρακτηριστικών του χώρου και διερεύνηση των αισθητικών προθέσεων σε συνεννόηση με τον υπεύθυνο μελέτης. • Εφαρμογή των βασικών 	<ul style="list-style-type: none"> ● Μετροταινίες, κορδέλες μέτρησης χώρων, laser μετρητές ● Γραφική ύλη ● Υλικά, όργανα και εργαλεία σχεδίασης ● Σχεδιαστήριο με παραλληλογράφο ● Υπολογιστής εξοπλισμένος με τα κατάλληλα προγράμματα προβολής και σχεδίασης ● Υποστρώματα για αποτυώσεις ● Πάγκος εργασίας με επιφάνεια κοπής ● Ψηφιακή φωτογραφική μηχανή ● Τρίποδο φωτογραφικής μηχανής <p><u>Επιθυμητός εξοπλισμός</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Photo studio λάμπες και stand
--	---	--

	<p>αρχών σύνθεσης, αξιοποίηση του εικαστικού λεξιλογίου, με σκοπό τη δημιουργία προτάσεων.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Άντληση έμπνευσης από την ιστορία τέχνης και τις σύγχρονες τάσεις ζωγραφικής, μελέτη έργων του παρελθόντος και ανάλυση σύγχρονων έργων. • Δημιουργία της αρχικής πρότασης και ένταξή της στο πλαίσιο της εποχής που θα ανήκει ο χώρος. • Αποτύπωση της αρχικής ιδέας σε προσχέδια, εφαρμογή σωστών αναλογιών και κλιμάκων. • Ορισμός της τεχνολογίας κατασκευής και των υλικών του έργου της τοιχογραφίας, εξέταση λεπτομερώς του χώρου και των υλικών κατασκευής του. 	
<p>Β. «Πρακτικές βέλτιστης παρουσίας και λεπτομερής σχεδιαστική εκτέλεση του έργου τοιχογραφίας»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Παρουσίαση των προσχεδίων και τεκμηρίωση των επιλογών, συνδιάλεξη με τον πελάτη για εναλλακτικές λύσεις. • Εκπόνηση των απαραίτητων σχεδίων σύμφωνα με τους αρχικούς στόχους της μελέτης. • Προσδιορισμός του τρόπου, των 	<p><u>Αναγκαίος εξοπλισμός</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Μετροταινίες, κορδέλες μέτρησης χώρων, laser μετρητές • Γραφική ύλη • Υλικά, όργανα και εργαλεία σχεδίασης • Σχεδιαστήριο με παραλληλογράφο • Υπολογιστής εξοπλισμένος με

	<p>χρονοδιαγραμμάτων και των φάσεων υλοποίησης του έργου, επιλογή της βέλτιστης μεθόδου, σύμφωνα με το πρόγραμμα της μελέτης και με τη σύμφωνη γνώμη του υπεύθυνου μελέτης.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Εφαρμογή ποικίλων τεχνικών οπτικοποίησης των αισθητικών απαιτήσεων του πελάτη. ● Χειρισμός συμβατικών μεθόδων σχεδίασης και προγραμμάτων σχεδίασης μέσω Η/Υ, εκτίμηση σύμφωνα με τις αξίες και την αισθητική του ιδιοκτήτη, ακολουθία της αρχιτεκτονικής μορφής του κτιρίου, με καθοδήγηση από τον υπεύθυνο μελέτης. ● Ανάπτυξη μεθόδων και τεχνικών παρουσίασης υπό κλίμακα της μελέτης της τοιχογραφίας, εφαρμογή ποικίλων τεχνικών οπτικοποίησης των αισθητικών απαιτήσεων με έγχρωμα καλλιτεχνικά σχέδια και δισδιάστατες μακέτες, αποτίμηση της εφαρμογής διαφορετικών τεχνικών και υλικών και σύγκριση των τελικών αποτελεσμάτων. 	<p>τα κατάλληλα προγράμματα προβολής και σχεδίασης</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Υποστρώματα για αποτυπώσεις ● Πάγκος εργασίας με επιφάνεια κοπής ● Ψηφιακή φωτογραφική μηχανή ● Τρίποδο φωτογραφικής μηχανής <p><u>Επιθυμητός εξοπλισμός</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Photo studio λάμπες και stand ●
<p>Γ. «Οργάνωση και διαχείριση υλικών και εξοπλισμού στο εργαστήριο</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Εντοπισμός και καταγραφή των αναγκών του χώρου εργασίας και 	<p><u>Αναγκαίος εξοπλισμός χώρου</u></p>

<p>και το εργοτάξιο»</p>	<p>των εργαζομένων για εξοπλισμό προστασίας και υγιεινής, τήρηση της τάξης και καθαριότητα, καθώς και του πρωτοκόλλου ενεργειών ασφάλειας και υγείας στην εργασία.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώριση των χημικών ουσιών και της ονομασίας τους (χημική και εμπορική), ταξινόμηση τους ανά είδος σύμφωνα με τις εργασίες εκπόνησης της τοιχογραφίας. • Οργάνωση της προμήθειας των κατάλληλων υλικών ζωγραφικής, χημικών ουσιών και εξοπλισμού για την τοιχογραφία, τήρηση αρχείου καταλόγων για τη διενέργεια συστηματικής απογραφής. Επίσης, εκτέλεση της προμήθειας ακολουθώντας τις προδιαγραφές μεταφοράς και αποθήκευσης. • Αναζήτηση των αναγκαίων υλικών/εργαλείων και χημικών ουσιών των τοιχογραφιών, ακολουθία των προδιαγραφών ποιότητας και ασφάλειας, που έχουν τεθεί από τον υπεύθυνο του έργου. • Χειρισμός με ασφάλεια των υλικών, των εργαλείων και του εξοπλισμού ζωγραφικής σε κτίρια, ακολουθία πρωτοκόλλου ενεργειών για την αποτροπή 	<ul style="list-style-type: none"> • Ικρίωματα ασφαλείας • Σύστημα πυρανίχνευσης και μέσα πυρόσβεσης • Μεταλλικά ράφια και ερμάρια αποθήκευσης εργαλείων, εξοπλισμού και υλικών συντήρησης • Ηλεκτρική εγκατάσταση γραφείων – σταθμών εργασίας • Υδραυλική εγκατάσταση παροχής και αποχέτευσης νερού • Ψυγείο για τη φύλαξη υλικών • Ηλεκτρική εστία • Ευρύχωροι και ανθεκτικοί ξύλινοι πάγκοι εργασίας <p><u>Επιθυμητός εξοπλισμός</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Πυράντοχη ντουλάπα αποθήκευσης τοξικών και εύφλεκτων υλικών • Απαγωγός χημικών αντιδραστηρίων
---------------------------------	--	---

	<p>προσωπικού ατυχήματος, πρόκλησης βλάβης εξοπλισμού, αντικειμένων και κτιρίου.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Φροντίδα για την εξασφάλιση και επάρκεια του εξοπλισμού προστασίας και υγιεινής για τους εργαζομένους, τον προγραμματισμό εργασιών του εργαστηρίου ή εργοταξίου, εξασφάλιση της καταλληλότητας τους σύμφωνα με τις προδιαγραφές χρήσης (π.χ. μάσκες για οργανικούς διαλύτες και χρώματα). ● Γνώση των κατάλληλων περιβαλλοντικών συνθηκών για την ασφαλή διατήρηση των υλικών και χημικών ουσιών. ● Οργάνωση του χώρου και τοποθέτηση με ασφάλεια των εργαλείων ζωγραφικής. ● Διαμόρφωση των περιβαλλοντικών συνθηκών ασφαλούς αποθήκευσης των χημικών ουσιών και υλικών ζωγραφικής. ● Λήψη ειδικών μέτρων και μέτρων ατομικής προστασίας για την ασφάλεια, φροντίδα του προσωπικού εξοπλισμού, και της απομάκρυνση των επικίνδυνων υλικών. 	
--	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> ● Γνώση και έλεγχος της κατασκευής και αποξήλωσης των ικριωμάτων, χρήση σε πληρότητα των κατάλληλων υλικών και δεσιμάτων, για την ασφαλή έδραση και στήριξή τους. ● Επίβλεψη της διακίνησης των υλικών, φροντίδα της σωστής περίδεσης και μετακίνησης για να μην κινδυνεύουν εργαζόμενοι και διερχόμενοι. ● Δημιουργία προσωρινού εργαστηρίου στο κτίριο εργασίας και εξασφάλιση των κατάλληλων συνθηκών και εξοπλισμού για τη διενέργεια των εργασιών της τοιχογραφίας και της αποθήκευσης υλικών. 	
<p>Δ. «Εφαρμογή της μελέτης, επίβλεψη και παράδοση έργου»</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Γνώση και προετοιμασία των υλικών και των εργαλείων της σύγχρονης τοιχογραφίας, επιλογή των κατάλληλων για την επίτευξη του επιλεγμένου αποτελέσματος στο συγκεκριμένο έργο. ● Χρήση των σωστών τεχνικών εφαρμογής των υλικών, ερμηνεία του σχεδίου της τοιχογραφίας. ● Εκπόνηση της σχεδίασης της σχεδιαστικής παράστασης στους τοίχους, χρήση της σωστής 	<p><u>Αναγκαίος εξοπλισμός</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ● Υλικά, εργαλεία και χρώματα ζωγραφικής σε τοίχο ● Μετροταινίες, κορδέλες μέτρησης χώρων, laser μετρητές ● Ικριώματα ασφαλείας ● Σύστημα πυρανίχνευσης και μέσα πυρόσβεσης ● Μεταλλικά ράφια και ερμάρια αποθήκευσης

	<p>κλίμακας εφαρμογής.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Απόδοση σχεδιαστικά και χρωματικά της παράστασης, πρόσθεση των χρωμάτων και σύνθεση της τελικής τοιχογραφίας. • Έλεγχος της ορθής τήρησης και εφαρμογής των προδιαγραφών του έργου, ανάληψη ελέγχων και ορθή χρήση των υλικών για την σύνθεση της τοιχογραφίας. • Τήρηση του οικονομικού πλαισίου και του χρονοδιαγράμματος της πρότασης υλοποίησης της τοιχογραφίας, ακολουθία των αρχικών υπολογισμών και των χρονικών περιθωρίων ολοκλήρωσης του έργου, εφαρμογή των χρονικών διαγραμμάτων. • Παρατήρηση, ανάλυση και αναγνώριση των φθορών στη σύγχρονη τοιχογραφία (όταν δεν είναι μνημείο και δεν προστατεύεται από τον αρχαιολογικό νόμο), διεξαγωγή μακροσκοπικής έρευνας. Ενίοτε, συνεργασία με τον Συντηρητή Έργων Ζωγραφικής ή τον αρμόδιο μηχανικό, όταν το κτίριο παρουσιάζει φθορές και χρειάζεται επιστημονική τεκμηρίωση και συντήρηση πριν την εκπόνηση/επιδιόρθωση της τοιχογραφίας. 	<p>εργαλείων, εξοπλισμού και υλικών συντήρησης</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ηλεκτρική εγκατάσταση γραφείων – σταθμών εργασίας • Υδραυλική εγκατάσταση παροχής και αποχέτευσης νερού • Ψυγείο για τη φύλαξη υλικών • Ηλεκτρική εστία • Ευρύχωροι και ανθεκτικοί ξύλινοι πάγκοι εργασίας <p><u>Επιθυμητός εξοπλισμός</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Πυράντοχη ντουλάπα αποθήκευσης τοξικών και εύφλεκτων υλικών • Απαγωγός χημικών αντιδραστηρίων
--	--	---

	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώριση και πρόταση ενεργειών ή επεμβάσεων που χρειάζονται για τη βελτίωση της ζωγραφικής επιφάνειας της σύγχρονης τοιχογραφίας, εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων, με κριτήριο την καταλληλότητα των υλικών κατασκευής, την αντοχή και την εργονομία. • Τεκμηρίωση των σταδίων επιδιόρθωσης ή τροποποίησης της σύγχρονης τοιχογραφίας, διενέργεια επιμελών ελέγχων και εποπτεία των εργασιών στο σύγχρονο έργο τοιχογραφίας. 	
<p>Ε. «Δημιουργία αντιγράφου έργου τοιχογραφίας»</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Αναγνώριση του τρόπου δημιουργίας ενός έργου τοιχογραφίας, ταυτοποίηση των υλικών με τα οποία έχει δημιουργηθεί, την τεχνοτροπία και το ιστορικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσεται ως έργο τέχνης. • Κατανόηση και επεξεργασία του ύφους (στυλ) και των τεχνικών των έργων τοιχογραφίας και επιλογή των ίδιων ή παρόμοιων τεχνικών για τη δημιουργία του αντιγράφου. • Εκτίμηση του χώρου επεξεργασίας και προτάσεις κατάλληλων αντιγράφων παραστάσεων 	<p><u>Αναγκαίος εξοπλισμός</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Μετροταινίες, κορδέλες μέτρησης χώρων, laser μετρητές • Γραφική ύλη • Υλικά, όργανα και εργαλεία σχεδίασης • Σχεδιαστήριο με παραλληλογράφο • Υπολογιστής εξοπλισμένος με τα κατάλληλα προγράμματα προβολής και σχεδίασης • Υποστρώματα για αποτυπώσεις • Πάγκος εργασίας με επιφάνεια κοπής • Ψηφιακή

	<p>τοιχογραφίας, κάλυψη της αισθητικής του ιδιοκτήτη και ένταξη της τοιχογραφίας στις κτιριακές επιταγές.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Προσδιορισμός των τεχνικών που πρέπει να εφαρμοστούν στο αντίγραφο της τοιχογραφίας, υιοθέτηση των βέλτιστων για το συγκεκριμένο κτίριο. • Έρευνα και προτάσεις των κατάλληλων υλικών για το αντίγραφο, σύμφωνα με τις προδιαγραφές των ιδιοτήτων και της ποιότητας των ζωγραφικών υλικών, τις τεχνικές ή αισθητικές απαιτήσεις του έργου και τις τεχνολογικές εξελίξεις και κατασκευές. Σε περίπτωση μικρού φορητού αντιγράφου, προσδιορισμός επίσης των υλικών του υποστρώματος του αντιγράφου. • Πρόταση των χρονοδιαγραμμάτων της υλοποίησης δημιουργίας του αντιγράφου της τοιχογραφίας, ακολουθία του προγράμματος της μελέτης ή του προγραμματισμού της επιχείρησης πώλησης αντιγράφων. • Υποβολή συνολικού προϋπολογισμού του κόστους των εργασιών. τήρηση της αρχικής οικονομικής πρότασης και 	<p>φωτογραφική μηχανή</p> <ul style="list-style-type: none"> • Τρίποδο φωτογραφικής μηχανής <p><u>Επιθυμητός εξοπλισμός</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Photo studio λάμπες και stand
--	--	---

	<p>προσαρμογή της δημιουργίας του αντιγράφου στα τιθέμενα οικονομικά πλαίσια.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ακολουθία των διαδικασιών προμήθειας και αγοράς των υλικών, σύμφωνα με το είδος, τις ποσότητες, το κόστος και την ποιότητα των υλικών που απαιτούνται και μέτρα για την υγεία και ασφάλεια στην εργασία, σύμφωνα με τις τεχνικές προδιαγραφές κατασκευής και τις οδηγίες του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Χημικών Προϊόντων (ECHA). • Δημιουργία του αντιγράφου της τοιχογραφίας, σύμφωνα με το είδος, τις ποσότητες, το κόστος και την ποιότητα των υλικών που απαιτούνται. 	
--	---	--

9. Σχετική νομοθεσία

Παρατίθεται παρακάτω το ισχύον θεσμικό πλαίσιο που αφορά τη λειτουργία των ΣΑΕΚ και τις συγκεκριμένες ρυθμίσεις που αφορούν την ειδικότητα:

- «Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης & Νεολαίας (ΓΓΕΕΚΔΒΜ & Ν)», όπως εκάστοτε ισχύει.
- ΦΕΚ 4146/Β/9-9-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3. *Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας.*
- ΦΕΚ 3938/Β/26-8-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. *Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.*
- ΦΕΚ 254/Α/21-12-2020. Νόμος υπ' αριθμ. 4763/2020. *Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην*

ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματιών (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις.

- ΦΕΚ 1817/2-07-2014. Απόφαση 5955. Αντιστοίχιση Παλαιών Ειδικοτήτων με Νέες Ειδικότητες των Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ).
- ΦΕΚ 1199/Β' /11-4-2012. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Υ1γ/Γ.Π/οικ 35797/2012. Πιστοποιητικό υγείας εργαζομένων σε επιχειρήσεις υγειονομικού ενδιαφέροντος.

Σε κάθε περίπτωση, ανατρέχετε στην ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων (<http://www.minedu.gov.gr>), της Γενικής Γραμματείας Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης <https://gsvetlly.minedu.gov.gr/> και του αρμόδιου παραγωγικού Υπουργείου.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ: Προφίλ εκπαιδευτών/τριών

Μαθησιακή ενότητα	Ειδικότητα εκπαιδευτή/τριας
Α' Εξάμηνο	
Βασικές Αρχές Σύνθεσης	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Αρχαία Ιστορία της Τέχνης	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Γραμμικό Σχέδιο Ι	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, Ή ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Ελεύθερο Σχέδιο Ι	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Χρωματικές Εφαρμογές I	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΑΕΙ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Πρακτική Εφαρμογή σε Κατοικία	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΑΕΙ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Β' Εξάμηνο	
Γραμμικό Σχέδιο II	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ

	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ Ή ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Ελεύθερο Σχέδιο II	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Χρωματικές Εφαρμογές II	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Πρακτική Εφαρμογή σε Δημόσιο Κτίριο	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΑΕΙ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ

	ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Χριστιανική Ιστορία και Αναγέννηση	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΕΧΝΗΣ ΑΕΙ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Γενικές Αρχές Δημιουργίας Τοιχογραφίας	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Πολιτιστική και Επαγγελματική Διαχείριση	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ Ή ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ Ή ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΜΕ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.

Γ' Εξάμηνο	
Δυτική και Σύγχρονη Τέχνη	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΤΕΧΝΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Πολιτιστική και Επαγγελματική Διαχείριση	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ Ή ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ Ή ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΜΕ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Εφαρμογές της Φωτογραφίας στην Τέχνη της Τοιχογραφίας	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ, ΜΕ ΕΜΠΕΙΡΙΑ ΣΤΙΣ ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΤΕΧΝΙΚΕΣ, ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΟΑΚΟΥΣΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ, Ή ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Αποτυπώσεις και Μεταφορά στο AutoCAD	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ

	ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, Ή ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Μέτρα Υγιεινής και Ασφάλειας	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟΥ Ή ΠΟΛΥΤΕΧΝΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΔΕΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΤΕΕ Ή ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΜΕ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΣΠΟΥΔΩΝ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΕΙΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΩΓΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΚΑΙ ΑΔΕΙΑ ΑΣΚΗΣΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΣ ΟΠΟΥ ΠΡΟΒΛΕΠΕΤΑΙ Ή ΥΠΟΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Ή Κ.Α.Τ.Ε.Ε. ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Πρακτική Εφαρμογή σε Εκκλησιαστικό Χώρο	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΑΕΙ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Αγγλικά -Ορολογία Τοιχογραφίας	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ,

	<p>ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ, ΟΛΟΙ ΕΚΤΟΣ ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑΣ ΜΕ ΠΤΥΧΙΟ PROFICIENCY, C2 ή ΙΣΟΤΙΜΑ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.</p>
Τεχνικές και Υλικά Τοιχογραφίας	<p>ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ, Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ . ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.</p>
Δ' Εξάμηνο	
Ειδικά Θέματα Χημείας στην Τοιχογραφία	<p>ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΧΗΜΕΙΑΣ Ή ΧΗΜΙΚΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.</p>
Επεξεργασία Εικόνας (Photoshop)	<p>ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή</p>

	ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΑΕΙ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, Ή ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΩΝ ΜΗΧΑΝΙΚΩΝ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Γενικές Αρχές Δημιουργίας Τοιχογραφίας του Δρόμου (Street Art)	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΤΙΚΗΣ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩΝ Ή ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗΣ Ή ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Κώδικας Συμπεριφοράς Επαγγελματικής	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ Ή ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ Ή ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΑΡΧΕΙΟΝΟΜΙΑΣ - ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΜΟΥΣΕΙΟΛΟΓΙΑΣ Ή ΠΟΛΙΤΙΣΜΙΚΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ Ή ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΜΕΣΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ ΜΕ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΟΝ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.
Αντίγραφο Τοιχογραφίας και Αισθητική Αποκατάσταση (Υλικά και	ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΡΙΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΖΩΓΡΑΦΙΚΗΣ, ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΕΡΓΩΝ ΤΕΧΝΗΣ Ή

Τεχνικές)	<p>ΣΥΝΤΗΡΗΣΗΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗΣ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑΣ ΚΑΙ ΙΣΟΤΙΜΩΝ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΩΝ ΣΧΟΛΩΝ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ. ΕΠΙΘΥΜΗΤΟΣ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΟΣ ΤΙΤΛΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΗΣ ΗΜΕΔΑΠΗΣ Η ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΟΣ, ΙΣΟΤΙΜΟΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΜΕΝΟΣ ΤΗΣ ΑΛΛΟΔΑΠΗΣ.</p>
-----------	--

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

A. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με την ειδικότητα

Afonso, L. U., & Serrão, V. (2021). *Out of the stream: Studies in medieval and Renaissance mural painting*. Cambridge Scholars Publishing. ISBN-13: 978-1847182494

Αντωνοπούλου, Ν., Κούρτης, Κ. και Παπαδάκης, Χ. (1999). *Ελεύθερο σχέδιο*, Αθήνα, Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο. ISBN-13: 9600617694

Argan G. C., (2011), *Η μοντέρνα τέχνη*, Παπαδημήτρη Λ. (Απόδοση από τα ιταλικά), Ηράκλειο, Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, ISBN: 978-960-524-028-8

Αρφαράς, Μ. (2003). *Το Ελεύθερο Σχέδιο*, Τόμος Β΄: Ο Άνθρωπος, Αθήνα, Εκδόσεις Ίων. ISBN: 9789604113637

Αρφαράς, Μ. και Μελισουργάκη, Μ. (2003). *Το γραμμικό σχέδιο: Α΄ Διακοσμητικά Ναοδομία*, Αθήνα, Εκδόσεις Κάμειρος. ISBN-13: 9789607496287

Αρφαράς, Μ. και Μελισουργάκη, Μ. (2003). *Το γραμμικό σχέδιο: Β΄ παραδοσιακά θέματα*, Αθήνα, Εκδόσεις Κάμειρος. ISBN13: 9789607496294

Banksy. (2005). *Wall and piece*. Century. ISBN-13 : 978-1844137879

Βάρβογλη Χ. (2012). *Ο Μεταμοντερνισμός και το κίνημα του New Urbanism*, ερευνητική εργασία, Βέροια.

Belting, H. (2003). *Art history after modernism*. University of Chicago Press. ISBN: 9780226041841

Blanché, U. (2016). *Banksy: Urban art in a material world*. Tectum. ISBN-13 : 978-3828835412

Γαλάνης Λ. (2006). *Michelangelo*, Art Book 5, Αθήνα, εκδότης ORAMA – NAKAS, έκδοση Ημερησία Α.Ε.Ε.

Cessi A., Contini R., Natali A., Tofani A. P. (2000). *Italian Painting*, The Uffizi, Florence, Italy, Tascen GmbH, ISBN 13: 9783822859995

Deitch, J. (2011). *Art in the streets*. Skira. ISBN-13 : 978-0847836482

Δουλγερίδης, Μ. (2000). *Ο λόγος του έργου τέχνης και ο χωροχρόνος*. Αθήνα, εκδόσεις Επίκεντρο, ISBN: 960-7418-59-X

Ellsworth-Jones, W. (2021). *Banksy: The Man Behind the Wall: Revised and illustrated edition*. Frances Lincoln. ISBN-13 : 978-0711264328

Foster H., Krauss R., Bois Y., Buchloh B, Joselit D. (2007). *Η τέχνη από το 1900: Μοντερνισμός, Αντιμοντερνισμός, Μεταμοντερνισμός*, Παπανικολάου Μ. (Πρόλογος-επιμέλεια), Τσολακίδου Ι. (μετάφραση), Αθήνα, εκδόσεις Επίκεντρο_ ISBN: 9604580477.

Giorgi R. (2003). *Art Book, Caravaggio, una rivoluzione terribile sublime*, Leonardo Arte, s.r.l., Milano. ISBN-13: 978-8878138278 Gomprich, E.H. (2011). *Το χρονικό της τέχνης*, Αθήνα, Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής τραπεζής. ISBN. 9789602501443

Ζιρώ, Ο. και Μερτζάνη, Ε., (e-book). *Ιστορία της τέχνης*, Ινστιτούτο Υπολογιστών και εκδόσεων “Διόφαντος”. ISBN: 9789600623918, http://ebooks.edu.gr/ebooks/v/html/8547/4706/Istoria-tis-Technis_B-G-EPAL_html-apli/.

Honour H., Fleming J. (1998). *Ιστορία της Τέχνης*, Αθήνα, εκδόσεις Υποδομή. ISBN: 960-7183-05-3

Iosifidis, K. (2008). *Mural art: Murals on huge public surfaces around the world: from graffiti to trompe L'oeil*. Publikat Verlags - Und Handels Kg. ISBN-13: 978-3939566229

Iosifidis, K. (2018). *Mural masters: A new generation*. Ginko Press Inc. ISBN-13: 97-1584237297

Itten, I. (1975). *Σύνθεση και μορφή*, Ραφήνα, εκδόσεις Αντιύλη. ISBN-13: 9789609903202

Καμπουρίδης Χ. (2009)., *El Greco*, Μεγάλοι Έλληνες Ζωγράφοι, Τα αριστουργήματα, Τέσσερα Πι Ειδικές Εκδόσεις Α.Ε.

Kandinsky, W. (2013). *Σημείο, Γραμμή, Επίπεδο*, Αθήνα, εκδόσεις Δωδώνη. ISBN:960-248-096-3

Karabut, D. (2023). *The history of street art: From the underground to the mainstream*. Independently Published. ISBN-13: 979-8386124243

Καρακούρτη-Ορφανοπούλου, Λ. (2015). Ταξιδεύοντας με το πλοίο της ελληνικής ζωγραφικής (19ος -20ός αιώνας)- Από τις συλλογές της Εθνικής Πινακοθήκης, Αθήνα, εκδόσεις ΕΠΙΜΑΣ, ISBN: 9607791584.

Καρακούρτη-Ορφανοπούλου, Λ. (2016). Παρά θίν' αλός: Θαλασσινά θέματα στη νεοελληνική ζωγραφική από τις συλλογές της Εθνικής Πινακοθήκης και του Ιδρύματος Ε. Κουτλίδη, Αθήνα, Ίδρυμα Εικαστικών Τεχνών και Μουσικής Β. και Μ. Θεοχαράκη. ISBN: 6185201038.

Καρακούρτη-Ορφανοπούλου, Λ. (2020). *Η ανθρώπινη μορφή στην ελληνική ζωγραφική -20ός αιώνας*, Αθήνα, Ίδρυμα Εικαστικών Τεχνών και Μουσικής Β. και Μ. Θεοχαράκη. ISBN: 6185201100.

Καρύδης, Χ., (2019). *Τεχνικές και Υλικά Ζωγραφικών Έργων Τέχνης*, εκδότης Ίων. ISBN: 13 9789605083014.

Εθνική Αρχή Διαφάνειας, Γενική Διεύθυνση Ακεραιότητας και Λογοδοσίας, (2022). Κώδικας ηθικής και επαγγελματικής συμπεριφοράς υπαλλήλων δημοσίου τομέα, Αθήνα. https://www.eoppep.gr/images/images/Kodikas_symperiforas.pdf.

Λαμπράκη Πλάκα Μ. (2003). *Εισαγωγή στη Μοντέρνα Τέχνη, Σημειώσεις Ιστορίας της Τέχνης*, Αθήνα, εκδόσεις Αδάμ/ Πέργαμος.

Legrand G. (1988). *L'art de la Renaissance, Connaissances Artistiques*, Paris, Édition Berthemy O., Bordas S.A.

Μαστρογιάννη Α. *Από τον Ιμπρεσιονισμό στη σύγχρονη video art και στα περιβάλλοντα. Προς τη σύγχρονη αισθητική πολυμορφία*, Αθήνα, εκδόσεις Όταν.

Μαυρομάτη Ε., Μαρίνης Ν., Μαρλίτση Ξ., Ψαρρά Μ. (2020). *Απαντήσεις Στα Θέματα Εξετάσεων Πιστοποίησης του ΕΟΠΠΕΠ, Τεχνικός Συντήρησης Αρχαιοτήτων και Έργων Τέχνης, νέα τράπεζα θεμάτων*, Αθήνα, εκδόσεις 24 Γράμματα.

Μαυρομάτη Ε., Καρακούρτη Λ., Γιαννίκου Μ. (2022). *Οδηγός Κατάρτισης: Ειδικότητα Τεχνικός Συντήρησης Έργων Ζωγραφικής*, κωδικός: 24-01-27-0, Αθήνα, έκδοση Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης, Διά Βίου Μάθησης και Νεολαίας.

McDonald, F. (2013). *The popular history of graffiti: From the ancient world to the present*. Simon & Schuster. ISBN-13: 978-1616088682

Μονεμβασίτου Α., Παυλίδης, Γ., Παυλίδου, Α. (e-book). *Γραμμικό σχέδιο*, Ινστιτούτο Υπολογιστών και εκδόσεων «Διόφαντος».

B. Βιβλιογραφικές αναφορές σχετικές με τη μεθοδολογία ανάπτυξης των Οδηγών Κατάρτισης

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Γούλας, Χρ., Θεοδωρή, Καρατράσογλου, Ιακ., Ελ., Μαρκίδης, Κ., Μπαμπανέλου, Δ., Νάτσης, Π., (2022). Πρότυπος Οδηγός Κατάρτισης. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ.

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ., Μπαμπανέλου, Δ. (2023). Ανάπτυξη οριζόντιας εκπαιδευτικής μεθοδολογίας / Εκπαιδευτικός σχεδιασμός στο πεδίο της αρχικής επαγγελματικής κατάρτισης. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ.

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ., Μπαμπανέλου, Δ. (2023). Πρότυπο Εκπαιδευτικό Εγχειρίδιο. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ.

Βαρβιτσιώτη, Ρ., Θεοδωρή, Ελ., Μαρκίδης, Κ., Μπαμπανέλου, Δ. (2023). Πρότυπη Τράπεζα Θεμάτων. Αθήνα: ΚΑΝΕΠ ΓΣΕΕ.

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. (2013). *Γλωσσάρι*. Ανακτήθηκε 15 Φεβρουαρίου, 2020, από: <http://www.gsae.edu.gr/el/glossari>

Γενική Γραμματεία Επαγγελματικής Εκπαίδευσης Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης. Τμήμα Σπουδών Προγραμμάτων και Οργάνωσης Επαγγελματικής Κατάρτισης. (2020). *Οδηγοί Σπουδών*

ειδικοτήτων ΙΕΚ του Ν. 4186/2013. Ανακτήθηκε 15 Φεβρουαρίου, 2020, από:
<http://www.gsae.edu.gr/el/toppress/1427-odigo-i-spoudon-eidikotiton-iek-tou-n-4186-2013>

Γούλας, Χ. & Λιντζέρης, Π. (2017). *Διά βίου μάθηση, επαγγελματική κατάρτιση, απασχόληση και οικονομία: Νέα δεδομένα, προτεραιότητες και προκλήσεις*. ΙΜΕ ΓΣΕΒΕΕ, ΙΝΕ ΓΣΕΕ.

Γούλας, Χ., Μαρκίδης, Κ., & Μπαμπανέλου, Δ. (2021). *Πρότυπο ανάπτυξης εκπαιδευτικών υλικών του ΙΝΕ/ΓΣΕΕ*. Ανάκτηση από <https://protypoekpedeftikonylikon.gr>

Δημουλάς, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., & Σπηλιώτη, Χ. (2007). *Οδηγός ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων*. ΓΣΕΕ, ΣΕΒ, ΓΣΕΒΕΕ, ΕΣΕΕ.

Καραλής, Θ., Καρατράσογλου, Ι., Μαρκίδης, Κ., Βαρβιτσιώτη, Ρ., Νάτσης, Π., & Παπαευσταθίου, Κ. (2021). *Μεθοδολογικές προσεγγίσεις ανάπτυξης επαγγελματικών περιγραμμάτων και πλαισίων εκπαιδευτικών προδιαγραφών προγραμμάτων*. ΙΝΕ/ΓΣΕΕ.
https://www.inegsee.gr/wp-content/uploads/2021/07/Me8odologia_EP_Ebook.pdf

Λευθεριώτου, Π. (χ.χ.). *Η εκπαιδευτική διεργασία στην εκπαίδευση ενηλίκων*. Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων. Ανακτήθηκε 20 Φεβρουαρίου, 2020, από: <http://www.nath.gr/Photos/%CE%95%CE%9A%CE%A0%CE%91%CE%99%CE%94%CE%95%CE%A5%CE%A3%CE%97%CE%95%CE%9D%CE%97%CE%9B%CE%99%CE%9A%CE%A9%CE%9D.pdf>

Cedefop. (2014). *Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση στην Ελλάδα: Συνοπτική περιγραφή*. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Cedefop. (2014). *Terminology of European Education and Training Policy: A Selection of 130 Key Terms*, 2nd edition. Publications Office of the European Union.

Κορνον, V. A., Shmurygina, O. V., Shchipanova, D. E., Dremina, M. A., Papaloizou, L., Orphanidou, Y., & Morevs, P. (2018). Functional Analysis and Functional Maps of Qualifications in ECVET Context. *The Education and Science Journal*, 20(6), 90-117. doi: 10.17853/1994-5639-2018-6-90-117.

Mansfield, B. & Schmidt, H. (2001). *Linking vocational education and training standards and employment requirements: An international manual*. European Training Foundation. Retrieved June 9, 2020, from https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/C12578310056925BC12571FE00473D6B_NOTE6UAEET.pdf

https://www.etf.europa.eu/sites/default/files/m/C12578310056925BC12571FE00473D6B_NOTE6UAEET.pdf

Psifidou, I. (2009). What learning outcome based curricula imply for teachers and trainers, *7th International Conference on Comparative Education and Teacher Training*, June 29-July 3 2009, 183-188. Bureau for Educational Services.

Γ. Σχετική εθνική νομοθεσία

ΦΕΚ 4146/Β'/09-09-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. ΦΒ7/108652/Κ3. Πλαίσιο Ποιότητας Μαθητείας.

ΦΕΚ 3938/Β'/26-08-2021. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ5/97484. Πρακτική άσκηση σπουδαστών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης αρμοδιότητας Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων.

ΦΕΚ 254/Α'/21-12-2020. Νόμος υπ' αριθμ. 4763/2020. Εθνικό Σύστημα Επαγγελματικής Εκπαίδευσης, Κατάρτισης και Διά Βίου Μάθησης, ενσωμάτωση στην ελληνική νομοθεσία της Οδηγίας (ΕΕ) 2018/958 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 28ης Ιουνίου 2018 σχετικά με τον έλεγχο αναλογικότητας πριν από τη θέσπιση νέας νομοθετικής κατοχύρωσης των επαγγελματιών (ΕΕ L 173), κύρωση της Συμφωνίας μεταξύ της Κυβέρνησης της Ελληνικής Δημοκρατίας και της Κυβέρνησης της Ομοσπονδιακής Δημοκρατίας της Γερμανίας για το Ελληνογερμανικό Ίδρυμα Νεολαίας και άλλες διατάξεις.

ΦΕΚ 3520/Β'/19-09-2019. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 40331/Δ1.13521/2019. Επανακαθορισμός Όρων Ηλεκτρονικής Υποβολής Εντύπων Αρμοδιότητας Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας (ΣΕΠΕ) και Οργανισμού Απασχολήσεως Εργατικού Δυναμικού (ΟΑΕΔ).

ΦΕΚ 2440/Β'/18-07-2017. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ1/118932/2017. Ρύθμιση Θεμάτων Επιδότησης και Ασφάλισης της Μαθητείας των Σπουδαστών των Δημόσιων και Ιδιωτικών Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) και Σχολών Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΣΕΚ).

ΦΕΚ 1245/Β'/11-04-2017. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. Κ1/54877/2017. Τροποποίηση του Κανονισμού Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ).

ΦΕΚ 1807/Β'/02-07-2014. Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 5954/2014. *Κανονισμός Λειτουργίας Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ) που Υπάγονται στη Γενική Γραμματεία Διά Βίου Μάθησης (ΓΓΔΒΜ).*

ΦΕΚ 566/Β'/08-05-2006. Κοινή Υπουργική Απόφαση υπ' αριθμ. 110998/08-05-2006. *Πιστοποίηση Επαγγελματικών Περιγραμμάτων.*

Το κείμενο συντάχθηκε στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού, Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση 2014-2020» και ειδικότερα της Πράξης με τίτλο «Διαμόρφωση οδηγών κατάρτισης και εκπαιδευτικών εγχειριδίων Ινστιτούτων Επαγγελματικής Κατάρτισης (ΙΕΚ)» – ΟΠΣ (ΜΙΣ) 5069281 που συγχρηματοδοτείται από την Ελλάδα και την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΚΤ).